శ్రీ

శ్రియైనమః-

శ్రీమతే రామానుజాయనమః-

అపరప్రయోగదర్పణానుక్రమణికా,

సమన్త్రకం యథాతథా యథామతి పరిశోధ్య

బెంగళూరు తులసీ వనవాసినా

తూప్పల్॥ వెంకటాచార్యేణ

వా॥ వీరరాఘవాచార్యేణచ

కల్యాణపురీ

సత్సంప్రదాయకళానిధిముద్రాక్షరశాలాయాం

ముద్రాపితాసతీ

కో॥ శ్రీనివాసాచార్యేణ ప్రకటీకృతాచ

విజయతే జగతితరామ్.

1886 సం॥

మూల్యం- అణా 8-

அபரப்ரயோகதர்பணம்·

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయనమః,

యీ గ్రంథమునుగోరువారు బెంగళూరు తులసీ తోటలో ఉండే తూప్పుల్ ॥ వెంకటాచార్యులవద్దగాని వాధ్యార్ వీరరాఘవాచార్యులవద్దగాని 8 అణాలు పంపిపుచ్చుకోవచ్చును. 10 పుస్తకములుతీసుకొనేవారికి 1 పుస్తకము కమిషను యివ్వబడును, మరియు అనేక సత్సంప్రదాయ గ్రంథమును సహా అపేక్షించేవారు పైకన్నవారికి వ్రాసి తీసుకోవచ్చును. ... ... *

బెంగళూరు,

తూ— వెంకటాచార్యర్.

శ్రియై నమః.

విషయసూచికా.

విషయ సూచిక సంపూర్ణం-

——[*]——

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచన్ద్రాయనమః.

ప్రయోగదర్పణానుక్రమణికా

జీవత్ప్రాయశ్చిత్తమ్.

పాదౌప్రక్షాళ్య ఆచమ్య దక్షిణాతాంబూలసహితం అక్షతాంచహ-
స్తైగృహీత్వా ఓమ్ నమస్సదసే నమస్సదసస్పతయే - నమస్సఖీనాం పురోగా
ణాంచక్షుషే - నమో దివే నమః పృథివ్యై - సప్రథసభాంమేగోపాయ - యే
చ సభ్యాస్సభాసదః తానిన్ద్రియావతః కురు - సర్వమాయురుపాసతాం - స
ర్వేభ్యః శ్రీవైష్ణవేభ్యో నమః - ప్రణమ్య - స్వామినః - అశేషే హేపరిషత్
భవత్పాదమూలే మయాసమర్పితామిమాం సౌవర్ణీం యత్కించిద్దక్షిణాం య
థోక్తదక్షిణామివ స్వీకృత్య గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రాణానాం సుఖోత్క్ర
మణసిద్ధ్యర్థం జన్మప్రభృతి ఏతత్క్షణపర్యంతం బాల్యయౌవనకౌమారవా
ర్ధకేషు జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యవస్థాయాం మనోవాక్కాయకర్మభిః బు
ద్ధిపూర్వాబుద్ధిపూర్వావస్థాయాం జ్ఞానతో జ్ఞానత స్సంభావితానాం పాపా
నామపనోదనార్థం ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్రం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ-
దర్భేష్వాసీనః దర్భాన్ధారయమాణః పవిత్రపాణిః, అపఉపస్పృశ్య ప్రాణా
నాయమ్య, సంకల్ప్య, అస్యాం శుభతిథౌ శ్రీభగవదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీత్యర్థం
గోత్రస్య శర్మణః పితుః జన్మ ప్రభృతి— అపనోదనార్థం ప్రాజాపత్యకృ
చ్ఛ్రప్రతినిధియత్కించిత్ హిరణ్యరూపేణ కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య, హిరణ్యం
హస్తైగృహీత్వా ॥ హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజం విభావసోః । అనం
తపుణ్యఫలదం అతశ్శాన్తిం ప్రయచ్ఛమే ॥ తద్ధిరణ్యం అక్షతాసహితం తు
భ్యమహం సంప్రదదే న మమ - ఇతి బ్రాహ్మణాయ శ్రోత్రియాయ దరిద్రాయ
కుటుంబినే దద్యాత్ - శ్రీపాదతీర్థం సాళగ్రామతీర్థం వా ప్రాశయిత్వా.

శిరసివప్రోత్యతులసీదళమాలాంధారయిత్వాశుచౌదేశేభూమ్యాందర్భేషుసాదయిత్వాపుణ్యసూక్తంపుణ్యమంత్రంఅష్టాక్షరం ద్వాదశాక్షరంషడక్షరమనుసంధానాత్ శ్రావయిత్వా. *

ఉత్క్రాంతిగోదానం.

పాదౌప్రక్షాళ్యాచమ్య పవిత్రపాణిః ప్రాణానాయమ్య మహాసంకల్పంకృత్వాగోత్రస్యశర్మణః పితుః సుఖోత్క్రమణసిద్ధ్యర్థంఉత్క్రాంతిసంజ్ఞికగోదానంకరిష్య ఇతిసంకల్ప్య శ్రీమహావిష్ణు బ్రాహ్మణస్య ఇదమాసనం ఇదమర్చనం.అత్యుత్క్రాంతౌప్రవృత్తస్య సుఖోత్క్రమణసిద్ధయేతుభ్యం సంప్రదదేధేను మిమాముత్క్రాంతిసంజ్ఞికాం ॥ గవామంగేషుతిష్ఠంతిభువనానిచతుర్దశ । తస్మాదస్యాః ప్రదానేనఅదశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే ॥ అస్మైశ్రీవైష్ణవాయ తచ్ఛాఖాధ్యాయినేతచ్ఛర్మణే ప్రతిగృహీత్రేఇదం ఉత్ క్రాంతిసంజ్ఞికగోదానం తుభ్యమహంసంప్రదదే నమమ - ఇతివిప్రాయదత్వా. *

పితృమేధః - కర్ణమంత్రః,

అథకర్తాచమ్య ప్రాణానాయమ్య సంకల్ప్య గోత్రస్యశర్మణః-యజమానస్య పితుః మోక్షప్రాప్త్యర్థంకర్ణసూత్రమంత్రజపంకరిష్య ఇతిసంకల్ప్య,యజమానస్యపితుఃదక్షిణేకర్ణేజపేత్ - ఆయుషః ప్రాణగ్‌సంతను - ప్రాణాదపానగ్‌సంతను - అపానాద్వ్యానగ్‌సంతను - వ్యానాచ్చక్షుస్సంతను- చక్షుషః శ్రోత్రగ్‌సంతను - శ్రోత్రాన్మనస్సంతను- మనసోవాచగ్‌సంతను- వాచఆత్మానగ్‌సంతను - ఆత్మనఃపృథివీగ్‌సంతను-పృథివ్యాఅంతరిక్షగ్‌సంతను- అంతరిక్షాద్దివగ్‌సంతను-దివస్సువస్సంతను-నారాయణశబ్దంజపన్. *

శ్రీచూర్ణపరిపాలనం -

మరణానంతరంకర్తాస్నాత్వా ఊర్ధ్వపుండ్రంధృత్వాశవంస్నాపయిత్వాఅలంకృతం శ్రీచూర్ణపరిపాలనంకృత్వా - సభాం ప్రదక్షిణీకృత్య ప్రణమ్యస్వామినః అశేషే హే పరిషత్ భవత్పాదమూలె మయాసమర్పి

తామిమాం సౌవర్ణీం దక్షిణాం యత్కించిదపి యథోక్తదక్షిణామివ స్వీకృత్య గోత్రస్య శర్మణః యజమానస్య పితుః పరమపదం ప్రాప్తవతి కోయిల్ తిరుమలై పెరుమాళ్ కోయిల్ తిరునారాయణపురం జీయాళ్ శ్రీవైష్ణవాళ్ శ్రీచూర్ణ పరిపాలనం సాదిత్తరుళవేణుమ్ *

ఇతి శ్రీవైష్ణవాన్ ప్రార్థ్య తైః స్వగురుపరంపరాపూర్వకం యథాసంప్రదాయం ద్రావిడ ప్రబంధం వాచయిత్వా లాజాన్ ప్రేతమార్గే అవకీర్య అగ్నిసంధానాది పితృమేధం బ్రహ్మమేధం వా కుర్యాత్. *

పత్నీవతః ప్రేతాగ్నిసంధానం.

సభాం ప్రణమ్య ప్రాచీనావీతీ - అశేషే హే పరిషత్ - స్వీకృత్య గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్య అద్య ప్రథమేహని పైతృమేధిక సంస్కారార్థం ప్రేతాగ్నిసంధానం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ ఇతి బ్రాహ్మణైరనుజ్ఞాత్య ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్య అద్య ప్రథమేహని పైతృమేధిక సంస్కారార్థం ప్రేతాగ్నిసంధానం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య స్థండిలం కల్పయిత్వా విపరీతముల్లిఖ్య దర్భం నిరస్య అప ఉపస్పృశ్య భూర్భువస్సువరోమిత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య ప్రజ్వాల్య విపరీతం పరిసమూహ్య ప్రాక్తోయం నిధాయ విపరీతం పరిస్తీర్య అగ్నేర్దక్షిణతః దక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సంస్తీర్య తేషు ఉపరి పాత్రాణి ఏకైకశః సాదయిత్వా - దర్వీమాజ్యస్థాలీం ప్రోక్షణీమితరదర్వీం చ సాదయిత్వా - ఏకదర్భేణ ఆయతం కృత్వా ప్రోక్షణీం జలేనాపూర్య పవిత్రేణోత్పూయ ఉత్తానాని కృత్వా పాత్రాణి ప్రోక్ష్య అపరేణాగ్నిం పవిత్రాంతర్హితే ఆజ్యస్థాల్యామాజ్యం విలాప్య దక్షిణతోంగారాన్నిరూహ్య తేష్వధిశ్రిత్య జ్వలతా తృణేన అవద్యుత్య ఏకదర్భాగ్రం ప్రత్యస్య విపరీతం త్రిః పర్యగ్నికృత్వా దక్షిణత ఉద్వాస్య అంగారానగ్నౌ ప్రత్యూహ్య ఏకదర్భాగ్రం పవిత్రం పునరాహారం విపరీతం త్రిరుత్పూయ గ్రంథిం విసృజ్య అప ఉపస్పృశ్య అగ్నౌ ప్రహరతి - దర్వీం నిష్టప్య దర్భేణ సంమృజ్య పునర్నిష్టప్య ప్రోక్ష్య నిధాయ అద్భిస్సంస్పృశ్య అగ్నౌ ప్రహరతి అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ద్వాదశగృ

హీతేనాజ్యేన-ఓంభూర్భువస్సువస్స్వాహా- ఇత్యేతయా ఆగ్నేహుత్వా-
ప్రజాపతయ ఇదం - అయాశ్చాగ్నేస్యనభిశస్తీశ్చసత్యమిత్వమయా అసి- అ
యసామనసాధృతో యసావ్యమూహిషే యానోధేహి భేషజం స్వాహా - అ
గ్నయే అయస ఇదం - అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్య క్రియతే మిథు అగ్నే
తదస్యకల్పయ త్వగ్ హి వేత్థ యథా తథగ్ స్వాహా -అగ్నయ ఇదం - పురుషసం
మితో యజ్ఞో యజ్ఞః పురుషసమ్మితః అగ్నే తదస్యకల్పయ త్వగ్ హి వేత్థయ
థాతథగ్ స్వాహా- అగ్నయ ఇదం యత్పాకత్రా మనసా దీనదక్షా ణ యజ్ఞస్య
మన్వతే మర్త్యాసః అగ్నిష్టద్ధోతా క్రతువిద్విజానన్ - యజిష్ఠో దేవాగ్ ఋ
తుశో యజాతి స్వాహా-అగ్నయ ఇదం శ్రీః ష్ణవే స్వాహా - శ్రీః ష్ణవే పరమాత్మ
న ఇదం-అగ్నిముప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ
పూర్వోక్త ఏవంగుణ—అస్యాంతిథౌ అనేక కాల సాయం ప్రాతరాహుతీనాం
అకరణ ప్రాయశ్చిత్తార్థం ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్ర ప్రతినిధి యత్కించిద్ధిరణ్య
రూపేణ కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య, హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజం విభావసోః।
అనంతపుణ్యఫలదమతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ఇదమౌపాసనయోగ్యతా సి
ద్ధ్యర్థం యత్కించిద్ధిరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదే నమమ- ఉపవీతీ ప్రాణా
నాయమ్య ప్రాచీనావీతీ అనేక కాల సాయం ప్రాతరాహుతీనామకరణ ప్రా
యశ్చిత్తార్థం ఔపాసన హోమద్రవ్య తండుల దానం కరిష్యే ॥ తండు
లా వైశ్వదేవత్యాః పాకేనాన్నం పచంతి మే । తస్మాత్తండులదానేన అత
శ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇదం తండులం తుభ్యమహం సంప్రదదే నమమ - ఇ
తి దత్వా - ఉప- ప్రాణానాయమ్య - ప్రాచీ- శ్రీభగవదాజ్ఞయా నారాయ
ణప్రీత్యర్థం పూర్వేద్యుస్సాయమౌపాసన మద్య ప్రాతరౌపాసనం చ హో
మం హోష్యామి - అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య తండులం గృహీత్వా ప్రో
క్ష్య ఏకాం సమిధమాదాయ అగ్నయే స్వాహా - అగ్నయ ఇదం - అగ్నయే స్వి
ష్టకృతే స్వాహా - అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదం - ఏకాగ్ సమిధమాధాయ- సూ
ర్యాయ స్వాహా - సూర్యాయేదం అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా - అగ్న
యే స్విష్టకృత ఇదం - ఏకాగ్ సమిధమాధాయ - పునః పరిషిచ్య తేనాగ్ని

*

నాసంస్కుర్యాత్.

అగ్నినిర్ణయః.

యతిభార్యావిధురవిధవాకన్యానుపనీతానూఢానాం అకృత వివాహస్య చ స్నాతకస్య చ ఉత్తపనాగ్నిః యతిభార్యాయాః ప్రేతాగ్నిసంధానం వా కన్యాబాలయోస్తుషాగ్నిర్వా బ్రహ్మచారి యతిభార్యేతరేషాం లౌకికో వా బ్రహ్మచారిణః కపాలాగ్నిర్వా దర్భముష్టిత్రయేణ క్రమాత్ ప్రజ్వలితః ఉత్తపనాగ్నిః- తప్తకపాలనిక్షిప్తం తుషాజ్జాతస్తుషాగ్నిః కపాలదహనాజ్జాతః కపాలాగ్నిః- ఏవమగ్నిముత్పాద్య ప్రేతస్య దక్షిణపార్శ్వే నిధాయ అయాశ్చాగ్నేసీత్యేతయా పురుషసూక్తేన వ్యాహృతిభిశ్చ ద్వాదశగృహీతేనాజ్యేన హుత్వా తతస్సంస్కుర్యాత్.

ఉత్తపనాగ్నిసంధానక్రమః.

విధురస్య విధవాయాశ్చ ఉత్తపనాగ్నిదర్భముష్టిత్రయేణ క్రమాత్ ప్రవర్తిత ఉత్తపనాగ్నిః- ప్రాచీనావీతి అశేషే హే పరిషత్ భవత్పాదమూలే— స్వీకృత్య గోత్రాయాః నామ్న్యాః మమ మాతుః ప్రేతాయాః అద్య ప్రథమేహని పైతృమేధికసంస్కారార్థం ఉత్తపనాగ్నిసంధానం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ- బ్రాహ్మణైరనుజ్ఞాప్య తథాస్తు యోగ్యతాసిద్ధిరస్త్వితి ప్రతివచనం- ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య అస్యాం తిథౌ గోత్రాయాః నామ్న్యాః మమ మాతుః ప్రేతాయాః అద్య ప్రథమేహని పైతృమేధికసంస్కారార్థం ఉత్తపనాగ్నిసంధానం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య అగ్నిప్రతిష్ఠాది ఆజ్యదర్వీసంస్కారాంతం విపరీతం కృత్వా అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ద్వాదశగృహీతేనాజ్యేన జుహోతి - అయాశ్చాగ్నేస్యనభిశస్తీశ్చ— అయానో ధేహి భేషజం స్వాహా - అగ్నయే అయస ఇదం - సహస్రశీర్షా పురుషః - సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్ స భూమిం విశ్వతో వృత్వా - అత్యతిష్ఠద్దశాంగులం స్వాహా - పురుషాయ నారాయణాయేదం- పురుష ఏవేదగ్ం సర్వం - యద్భూతం యచ్చ భవ్యం- ఉతామృతత్వస్యేశానః - యదన్నేనాతిరోహతి స్వాహా - పురుషాయ నారాయణాయేదం - ఏతావానస్య

మహిమా - అతో జ్యాయాగ్ంశ్చ పూరుషః - పాదోఽస్య విశ్వా భూతాని -
త్రిపాదస్యామృతందివి స్వాహా - పురుషాయనారాయణాయేదం - త్రిపా
దూర్ధ్వ ఉదైత్పురుషః - పాదోఽస్యేహా భవాత్పునః - తతో విష్వఙ్వ్య
క్రామత్ - సాశనానశనే అభి స్వాహా - పురుషాయనారాయణాయేదం -
తస్మాద్విరాడజాయత - విరాజో అధిపూరుషః సజాతో అత్యరిచ్యత - పశ్చా
ద్భూమిమథో పురస్స్వాహా - పురుషాయనారాయణాయేదం - యత్పు
రుషేణ హవిషా - దేవాయజ్ఞమతన్వత - వసంతో అస్యాసీదాజ్యం - గ్రీ
ష్మ ఇధ్మశ్శరద్ధవిస్స్వాహా - పురుషాయనారాయణాయేదం - సప్తాస్యా
సన్పరిధయః - త్రిస్సప్తసమిధః కృతాః - దేవాయద్యజ్ఞంతన్వానాః -
అబధ్నన్పురుషంపశుగ్స్వాహా - పురుషాయనారాయణాయేదం - తం
యజ్ఞంబర్హిషిప్రౌక్షన్ - పురుషంజాతమగ్రతః - తేన దేవా అయజంత -
సాధ్యాఋషయశ్చయే స్వాహా - పురుషాయనారాయణాయేదం - త
స్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః సంభృతంపృషదాజ్యం - పశూగ్స్తాగ్శ్చక్రేవాయ
వ్యాన్ - ఆరణ్యాన్గ్రామ్యాశ్చయే స్వాహా - పురుషాయ నారాయణా
యేదం - తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః - ఋచస్సామానిజజ్ఞిరే - ఛన్దాగ్ంసిజజ్ఞి
రేతస్మాత్ - యజుస్తస్మాదజాయత స్వాహా - పురుషాయ నారాయణా
యేదం - తస్మాదశ్వా అజాయంత - యేకేచోభయాదతః - గావోహ
జజ్ఞిరేతస్మాత్ - తస్మాజ్జాతా అజావయస్స్వాహా - పురుషాయనారాయ
ణాయేదం - యత్పురుషంవ్యదధుః - కతిధావ్యకల్పయన్ - ముఖంకిమస్య
కౌబాహూ - కావూరూపాదావుచ్యేతే స్వాహా - పురుషాయనారాయ
ణాయేదం - బ్రాహ్మణోస్య ముఖమాసీత్ - బాహూ రాజన్యః కృతః -
ఊరూతదస్యయద్వైశ్యః - పద్భ్యాగ్ంశూద్రో అజాయత స్వాహా - పురుషా
యనారాయణాయేదం - చంద్రమామనసో జాతః - చక్షోస్సూర్యో అజా
యత - ముఖాదింద్రశ్చాగ్నిశ్చ - ప్రాణాద్వాయురజాయత స్వాహా పురు
షాయ నారాయణాయేదం - నాభ్యా ఆసీదంతరిక్షం - శీర్ష్ణోద్యౌస్సమవ
ర్తత - పద్భ్యాంభూమిర్దిశశ్శ్రోత్రాత్ - తథా లోకాగ్ం అకల్పయన్త్స్వ

హా-పురుషాయ నారాయణాయేదం - వేదాహమేతంపురుషం మహాం
తం ఆదిత్యవర్ణం తమసస్తుపారే- సర్వాణిరూపాణివిచిత్యధీరః- నామాని
కృత్వాభివదన్ యదాస్తే స్వాహా-పురుషాయనారాయణాయేదం. ధాతాపు
రస్తాద్యముదాజహార-శక్రఃప్రవిద్వాన్ప్రదిశశ్చతస్రః తమేవంవిద్వానమృత
ఇహభవతి-నాన్యఃపంథాఅయనాయవిద్యతే స్వాహా-పురుషాయనారాయ
ణాయేదం - యజ్ఞేనయజ్ఞమయజంతదేవాః - తానిధర్మాణిప్రథమాన్యా
సన్- తేహనాకంమహిమానస్సచంతే - యత్రపూర్వేసాధ్యాస్సంతిదేవా
స్స్వాహా పురుషాయ నారాయణాయేదం - ఓంభూస్స్వాహా - అగ్నయ
ఇదం - ఓంభువస్స్వాహా - వాయవఇదం - ఓంసువస్స్వాహా - సూర్యా
యేదం - ఓంభూర్భువస్సువస్స్వాహా- ప్రజాపతయఇదం - అగ్నిమప్ర
దక్షిణంపరిషిచ్యతేనాగ్నినాసంస్కుర్యాత్.

ప్రాయశ్చిత్తాదిః.

ప్రోషితప్రాయశ్చిత్తమ్.

ప్రోషితభార్యస్యప్రోషితభర్తృకాయావా మరణేప్రేతాగ్నిసంధానం కరిష్యఇతిసంకల్ప్య- అయాశ్చాహుతీం తేసప్తతేఅగ్నేసప్త వ్యాహృతిభిః పూర్వం దేవాఅపరేణప్రాణాపానౌచక్షుః మాత్వావృక్షౌసంబాధిష్టాం మాత్వావృక్షౌ సంబాధేథాం అగ్నేభ్యావర్తిన్ అగ్నే అంగిరః పునరూర్జా నివర్తస్వ సహరయ్యా నివర్తస్వ ఇత్యేతాభిశ్చతుర్గృహీతం హుత్వా - అనాజ్ఞాతహోమాద్యుపాసనాంతం కృత్వా - సంస్కుర్యాత్ - సప్తతేఅగ్నేసమిధస్సప్తజిహ్వాస్సప్తఋషయస్సప్తధామప్రియాణి - సప్తహోత్రాస్సప్తధా త్వాయజంతి సప్తయోనీరాపృణస్వా ఘృతేనస్వాహా - అగ్నయేసప్తవత ఇదం - ఓంభూస్స్వాహా- అగ్నయఇదం - ఓంభువస్స్వాహా- వాయవఇదం - ఓంసువస్స్వాహా - సూర్యాయేదం- మహస్స్వాహా - బ్రహ్మణఇదం - జనస్స్వాహా- వరుణాయేదం- తపస్స్వాహా- ఇంద్రాయేదం - సత్యంస్వాహా - విశ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదం - పూర్వం దేవాఅపరేణానుపశ్యన్ జన్మభిః - జన్మాద్యన్తైః

పరాణి - వేదాని దేవా అభిసంస్తితి మాం - అహంగృహీత్వా శరీరంజరసః పరస్తాత్స్వాహా - దేవేభ్యఇదం- ప్రాణాపానౌచక్షుశ్శ్రోత్రం-వాచం మనసిసంభృతాం- హిత్వాశరీరంజరసఃపరస్తాత్- ఆభూతింభూతింవయ మశ్నవామహైస్వాహా - మనసఇదం- మాత్వావృక్షౌసంబాధిష్టాంమా మాతా పృథివీత్వం - పితౄన్హ్యత్రగచ్ఛాస్యేధాసంయమరాజ్యేస్వాహా- పృథివ్యాఇదం- మాత్వావృక్షౌ సంబాధేథాం మామాతా పృథివీమహీ- వైవస్వతంహిగచ్ఛాసియమరాజ్యేవిరాజసిస్వాహా - పృథివ్యాఇదం - అగ్నేభ్యావర్తిన్నభినఆవర్తస్వాయుషావర్చసాసన్యామేధయాప్రజయాధనేనస్వాహా- అగ్నయేభ్యావర్తినఇదం - అగ్నేఅంగిరశ్శతంతేసంత్వావృతస్సహస్రంతఉపావృతః - తాసాంపోషస్యపోషేణ పునర్నో నష్టమాకృధి పునర్నోరయిమాకృధిస్స్వాహా - అగ్నయేభ్యావర్తినఇదం- పునరూర్జానివర్తస్వ పునరగ్నఇషాయుషా-పునర్నఃపాహివిశ్వతస్స్వాహా-అగ్నయేభ్యావర్తినఇదం - సహరయ్యా నివర్తస్వాగ్నేపిన్వస్వధారయా - విశ్వప్స్నియావిశ్వతస్పరిస్వాహా - అగ్నయేభ్యావర్తినఇదం- ఇతిచతుర్గృహీతంహుత్వా అనాజ్ఞాతత్రయేణహుత్వా శ్రీవిష్ణవే స్స్వాహా - శ్రీవిష్ణవే పరమాత్మనఇదం- కృచ్ఛ్రమాపాసనాదిహుత్వాసంస్కుర్యాత్.

రజస్వలాసూతికాభర్తృమరణప్రాయశ్చిత్తం.

రజస్వలాసూతికయో ర్భర్తుర్మరణే ప్రేతాగ్నిసంధానంసంకల్ప్యఅయాశ్చహోమాంతంకృత్వా జాతవేదసే సునవామ మనోజ్యోతిర్జుషతామిత్యేతాభ్యాంజుహుయాత్ - భూరగ్నయే చేతిచతుర్భిఃతంతుంతన్వన్నదృబ్ధ్యస్వత్రయస్త్రింశ త్తంతవ ఇత్యేతాభిర్వ్యస్తాభి స్సమస్తాభి ర్వ్యాహృతీభిరపపాప్మానంభరణీర్యస్మిన్నక్షత్ర ఇత్యేతాభ్యాంచతుర్గృహీతం హుత్వాఅనాజ్ఞాతమిత్యాదిపూర్వవత్కృత్వాసంస్కుర్యాత్ - చతుర్గృహీతేనాజ్యేనజుహోతి - జాతవేదసేసునవామ సోమమరాతీయతో నిదహాతి వేదః-సనః పర్షదతిదుర్గాణివిశ్వా నావేవసింధుందురితాత్యగ్నిస్స్వాహా-అగ్నయేజాతవేదసఇదం - మనోజ్యోతిర్జుషతా మాజ్యంవిచ్ఛిన్నం యజ్ఞగ్ం

సమిమందధాతు-యాఇష్టా ఉషసోనిమ్రుచశ్చతాస్సందధామిహవిషాఘృ
తేనస్వాహా - మనసేజ్యోతిష ఇదం- భూరగ్నయేచ పృథివ్యైచమహతే
చస్వాహా - అగ్నయే పృథివ్యై మహత ఇదం- భువో వాయవే చాన్తరిక్షా
యచమహతేచస్వాహా - వాయవేన్తరిక్షాయ మహతఇదం - సువరాది
త్యాయచదివేచమహతేచస్వాహా ఆదిత్యాయదివేమహతఇదం. భూర్భు
వస్సువశ్చంద్రమసేచ నక్షత్రేభ్యశ్చదిగ్భ్యశ్చమహతేచస్వాహా - చంద్ర
మసేనక్షత్రేభ్యోదిగ్భ్యశ్చమహతఇదం - తంతుంతన్వన్రజసో భానుమన్వి
హిజ్యోతిష్మతఃపథోరక్షధియాకృతాన్ - అనుల్బణంవయత జోగువామ
పోమనుర్భవజనయాదైవ్యంజనంస్వాహా - అగ్నయేతంతుమతఇదం- ఉ
ద్బుధ్యస్వాగ్నేప్రతిజాగృహ్యేన మిష్టాపూర్తే సగ్ంసృజేథామయంచ -
పునఃకృణ్వగ్ స్త్వాపితరంయువానమన్వాతాగ్ సీత్వయితంతుమేతంస్వాహా
అగ్నయేతంతుమతఇదం-త్రయస్త్రిగ్ంశత్తన్తవోయేవితత్నిరే య ఇమంయ
జ్ఞగ్ స్వధయాదదంతే తేషాంఛిన్నంప్రత్యేతద్దధామి-స్వాహాఘర్మో దేవాగ్
అప్యేతుస్వాహా-అగ్నయేతంతు మతఇదం-భూస్స్వాహా అగ్నయఇదం-
భువస్స్వాహా వాయవఇదం-సువస్స్వాహా-సూర్యాయేదం-ఓంభూర్భు
వస్సువస్స్వాహా-ప్రజాపతయఇదం అపపాప్మానంభరణీర్భరంతు తద్య
మోరాజాభగవాన్విచష్టాం-లోకస్యరాజామహతోమహాన్ హి సుగంనః
పంథామభయంకృణోతుస్వాహా-బ్రహ్మణఇదం- యస్మిన్నక్షత్రేయమఏతి
రాజా-యస్మిన్నేనమభ్యషించంతదేవాః తదస్యచిత్రగ్ంహవిషాయజామ-అ
పపాప్మానంభరణీర్భరంతుస్వాహా-బ్రహ్మణఇదం - ఇతిచతుర్గృహీతం
హుత్వా అనాజ్ఞాత త్రయేణ కృచ్ఛ్ర మహాపాసనాది హుత్వా సంసుర
యాత్. ... ... ❋

పర్యుషితప్రాయశ్చిత్తం.

పర్యుషితేకృచ్ఛ్రత్రయంకృత్వాపంచగవ్యేనప్రక్షాళ్య పవమానేనాభిషి
చ్యయమోదాధారపృథివీముశనస్త్వావిశ్వేదేవస్యనేతుర్వ్యస్తాభిస్సమస్తా
భిర్వ్యాహృతీభిస్తిలహోమైర్జుహుయాత్ - ప్రథమతః కృచ్ఛ్రత్రయంకృ

త్వా ప్రాణానాయమ్య- ప్రాచీనావీతి - సంకల్ప్య అస్యాంతిథౌ గోత్ర
స్యశర్మణః పితుః ప్రేతస్య పర్యుషితప్రాయశ్చిత్తార్థం - తిలహోమంక
రిష్యామీతిసంకల్ప్య తదంగత్వేనకలశారాధనంకరిష్యఇతిసంకల్ప్య ధ్యా
నావాహనాదికలశారాధనంకృత్వా చతురోబ్రాహ్మణాన్ వృణుయాత్-
ఓంపవమానస్సువర్జనః-పవిత్రేణవిచర్షణిః- యఃపోతాసపునాతుమా-
పునంతుమా దేవజనాః-పునంతుమనవోధియా-పునంతువిశ్వఆయవః- జాత
వేదఃపవిత్రవత్-పవిత్రేణపునాహిమా- శుక్రేణదేవదీద్యత్- అగ్నేక్రత్వా
క్రతూగ్ంరను-యత్తేపవిత్రమర్చిషి-అగ్నేవితతమంతరా - బ్రహ్మతేనపునీమ
హే-ఉభాభ్యాందేవసవితః - పవిత్రేణసవేనచ- ఇదంబ్రహ్మపునీమహే-వై
శ్వదేవీపునతీదేవ్యాగాత్-యస్యైబహ్వీస్తనువోవీతపృష్ఠాః- తయామదం
తస్సధమాద్యేషు-వయగ్ంస్యామపతయోరయీణాం - వైశ్వానరోరశ్మిభి
ర్మాపునాతు-వాతఃప్రాణేనేషిరోమయోభూః-ద్యావాపృథివీ పయసా
పయోభిః- ఋతావరీయజ్ఞియే మాపునీతాం-బృహద్భిస్సవితస్తృభిః-వర్షి
ష్ఠైర్దేవమన్మభిః - అగ్నేదక్షైఃపునాహిమా - యేనదేవాఅపునత. యే
నాపోదివ్యంకశః - తేనదివ్యేనబ్రహ్మణా - ఇదంబ్రహ్మపునీమహే యః పా
వమానీరధ్యేతి- ఋషిభిస్సంభృతగ్ంరసం-సర్వగ్ంసపూతమశ్నాతి-స్వదితం
మాతరిశ్వనా-పావమానీర్యోఅధ్యేతి - ఋషిభిస్సంభృతగ్ంరసం- తస్మై
సరస్వతీదుహే - క్షీరగ్ంసర్పిర్మధూదకం - పావమానీస్స్వస్త్యయనీః-
సుదుఘాహిపయస్వతీః - ఋషిభిస్సంభృతోరసః - బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ం
హితం - పావమానీర్దిశంతునః - ఇమంలోకమథోఅముం - కామా
న్త్సమర్ధయంతునః - దేవీర్దేవైస్సమాభృతాః - పావమానీస్స్వస్త్య
యనీః - సుదుఘాహి ఘృతశ్చ్యుతః- ఋషిభిస్సంభృతోరసః- బ్రాహ్మణే
ష్వమృతగ్ంహితం - యేనదేవాఃపవిత్రేణ - ఆత్మానంపునతేసదా - తేనస
హస్రధారేణ-పావమాన్యఃపునంతుమా-ప్రాజాపత్యంపవిత్రం-శతోద్యా
మగ్ంహిరణ్మయం - తేనబ్రహ్మవిదోవయం - పూతంబ్రహ్మపునీమహే-ఇం
ద్రస్సునీతీసహమాపునాతు - సోమస్స్వస్త్యావరుణస్సమీచ్యా। యమోరా

జాప్రమృణాభిః పునాతు మా- జాతవేదా మోర్జయన్త్యా పునాతు- తచ్ఛం యోరావృణీమహే- గాతుం యజ్ఞాయ - గాతుం యజ్ఞపతయే దైవీస్వస్తి రస్తునః స్వస్తిర్మానుషేభ్యః - ఊర్ధ్వం జిగాతు భేషజం - శంనో అస్తు ద్విపదే శం చతుష్పదే- ఓమ్ శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః- కలశోదకేన శవమభిషిచ్య అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య - తిలాన్గృహీత్వా - యమోదాధార పృథివీం- యమో ద్యాముత సూర్యః- యమస్సర్వమృత్యుసేన ప్రాణానాం వాయునాగ్ స్వాహా- యమాయేదం- ఉశంతస్త్వాని ధీమహ్యుశంతస్సమిధీమహి- ఉశన్నుశత ఆవహా పితౄన్ హవిషే అత్తవే స్వధా నమః స్వాహా- పితృభ్య ఇదం- విశ్వేదేవస్య నేతుర్మర్తో వృణీత సఖ్యం విశ్వేరాయ ఇషుధ్యసి ద్యుమ్నం వృణీత పుష్యసే స్వాహా - విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదం- ఓం భూః స్వాహా అగ్నయ ఇదం ఓం భువః స్వాహా- వాయవ ఇదం - ఓగ్ సువః స్వాహా - సూర్యాయేదం - ఓం భూర్భువస్సువః స్వాహా - ప్రజాపతయ ఇదం - ఇతి తైర్హుత్వా- అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య - తతస్సంస్కుర్యాత్. *

మరణసమయే భయాజ్జలమలోత్సర్గే పూతిగంధే వా ప్రాయశ్చిత్తమ్,

మరణసమయే భయాదినా జలమలోత్సర్గేణ ఆర్ద్రీభూతే రోగాదినా పూతిగంధే వా గోమయవారిణా స్నాపయిత్వా శుద్ధజలేన ప్రత్యాళ్యగంధోదకేన సేచయిత్వా గోదానం కృచ్ఛ్రత్రయం చ కుర్యాత్ - ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతి సంకల్ప్య గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య మరణసమయే భయేన జలమలోత్సర్గ ప్రాయశ్చిత్తార్థం రోగాదినా పూతిగంధోత్పత్తి ప్రాయశ్చిత్తార్థం వా గోదానం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య గామలంకృత్య ప్రతిగ్రహీతారం చాలంకృత్య - గవామంగేషు తిష్ఠంతి భువనాని చతుర్దశ - తస్మాదస్యాః ప్రదానేన అతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛ మే - గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య మరణసమయే భయేన జలమలోత్సర్గదోష ప్రాయశ్చిత్తార్థం పూతిగంధదోషనివృత్త్యర్థం వా ఇమాం గాం తుభ్యమహం సంప్రదదే న మమ- ఇతి ప్రాయగాం ప్రతినిధిం వా దద్యాత్ - మరణసమయే భయాజ్జలమలోత్సర్గ ప్రాయశ్చిత్తార్థం పూతిగంధదోష ప్రాయశ్చిత్తార్థం వా కృచ్ఛ్రత్రయం కరిష్య ఇ

తిసంకల్ప్య హిరణ్యంగృహీత్వా- హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమ బీజంవిభావసోః। అనంతపుణ్యఫలదమతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే ॥ గోత్రస్యశర్మణః ప్రేతస్యమరణసమయే భయాజ్జలమలోత్సర్గప్రాయశ్చిత్తార్థంపూతిగంధదోషనివృత్త్యర్థంవా ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్రప్రత్యామ్నాయంయత్కించిద్ధిరణ్యంనానాగోత్రేభ్యః శ్రీవైష్ణవేభ్యస్సంప్రదదేనమమ - ఇతిభూమావాసలిలముదకంహిరణ్యంనినీయ్య బ్రాహ్మణేభ్యోదత్వాఅగ్నిసంధానాదికుర్యాత్,

దక్షిణాయనకృష్ణపక్షరాత్రిమరణప్రాయశ్చిత్తం,

దక్షిణాయనేకృష్ణపక్షే రాత్రౌవామరణే- తాసూర్యాచంద్రమసో భానంతౌపతీద్యుమద్విశ్వవపర్యస్యశ్రవః పూర్వాపరమిత్యేతైష్షడ్భిశ్చతుర్గృహీతంప్రతినిమిత్తంజుహుయాత్ - షణ్ణామపిసూర్యా చంద్రమోభ్యామిదంఇతి ఉద్దేశ్య త్యాగః - ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్యఅస్యాంతిథౌ గోత్రస్యశర్మణఃపితుః ప్రేతస్యదక్షిణాయనకృష్ణపక్షరాత్రిమరణ ప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యఇతి సంకల్ప్యఅగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్యాదర్వ్యాచతుర్గృహీతేనాజ్యేనజుహోతి - తాసూర్యాచంద్రమసావిశ్వభృత్తమామహత్ - తేజోవసుమద్రాజతోదివి - సామాత్మానాచరతస్సామచారిణా - యయోర్వ్రతంనవమే జాతుదేవయోస్స్వాహా - సూర్యాచంద్రమోభ్యామిదం- ఉభావంతౌపరియాతఅర్మ్యా- దివోనరశ్మీగ్స్తనుతోవ్యర్ణవే- ఉభాభవంతీభువనాకవిక్రతూ - సూర్యానచంద్రా చరతోహతామతీస్వాహా- సూర్యాచంద్రమోభ్యామిదం - పతీద్యుమద్విశ్వవిదాఉభాదివః - సూర్యాఉభా చంద్రమసావిచక్షణా - విశ్వవారావరివో భావరేణ్యా - తానోవతంమతిమంతామహివ్రతాస్స్వాహా - సూర్యాచంద్రమోభ్యామిదం - విశ్వవపరీ ప్రతరణాతరంతా - సువర్విదాదృశయే భూరిరశ్మీ - సూర్యాహిచంద్రావసుత్వేషదర్శతా - మనస్వినో భానుచరతోనుసందివంస్వాహాసూర్యాచంద్రమోభ్యామిదం- అస్యశ్రవోనద్యస్సప్తబిభ్రతి - ద్యావాక్షామాపృథివీదర్శతంవపుః - అస్మేసూర్యా చంద్రమసాభిచక్షే - శ్రద్ధేకమింద్రచరతోవిచర్తురంస్వాహా - సూర్యాచంద్రమోభ్యా

మిదం- పూర్వాపరంచరతోమాయయైతౌ - శిశూక్రీడంతౌ పరియాతో అధ్వరం-విశ్వాన్యన్యోభువనాభిచష్టే - ఋతూనన్యోవిదధజ్జాయతే పున స్స్వాహా - సూర్యాచంద్రమోభ్యామిదం - ఏవంప్రతినిమిత్తంషడాహుతీర్హుత్వా - అగ్నిమప్రదక్షిణంపరిషిచ్యతతఃసంస్కుర్యాత్. *

సర్పహత ప్రాయశ్చిత్తం.

సర్పహతే-నమోఅస్తుసర్పేభ్యోయేదోరోచనేదివోయాఇషవఃఇతి స్రుభిఃచతుర్గృహీతంహుత్వాసువర్ణతారకృతసర్పప్రతిమాంగాంచశ్రోత్రియాయదద్యాత్- ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతి. అస్యాంతిథౌ గోత్రస్యశర్మణః ప్రేతస్యమరణకాలేసర్పహతప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యఇతి సంకల్ప్య అగ్నిమప్రదక్షిణంపరిషిచ్య దర్వ్యాచతుర్గృహీతే నాజ్యేనజుహోతి-నమోఅస్తుసర్పేభ్యో యేకేచపృథివీమను- యేఅంతరిక్షే యేదివి తేభ్యస్సర్పేభ్యోనమఃస్వాహా- సర్పేభ్యఇదం - యేదోరోచనేదివో యేవాసూర్యస్యరశ్మిషు- యేషామప్సుసదఃకృతం తేభ్యస్సర్పేభ్యోనమస్స్వాహా సర్పేభ్యఇదం - యాఇషవోయాతుధానానాం యేవావనస్పతీగ్ంరను- యేవావటేషుశేరతే తేభ్యస్సర్పేభ్యోనమస్స్వాహా-సర్పేభ్యఇదంఇతితిస్రుభిశ్చతుర్గృహీతంహుత్వా అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ గోత్రస్యశర్మణః ప్రేతస్యసర్పహతప్రాయశ్చిత్తార్థంసర్పప్రతిమాదానంకరిష్యఇతిసంకల్ప్య గోత్రస్యశర్మణఃప్రేతస్యసర్పహతదోషనివృత్త్యర్థం సర్పప్రతిమాంసహిరణ్యాం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ- ఇతిశ్రోత్రియాయప్రతిమాందత్వా-ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్యప్రాచీనావీతీగోత్రస్యశర్మణః ప్రేతస్యసర్పహతదోషనివృత్త్యర్థంగోదానంకరిష్యఇతిసంకల్ప్య- గవామంగేషుతిష్ఠంతిభువనానిచతుర్దశ. తస్మాదస్యాఃప్రదానేనఅదశ్శాంతిప్రయచ్ఛమే॥ గోత్రస్యశర్మణః ప్రేతస్యసర్పహతదోషనివృత్త్యర్థం ఇమాంగాం తుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ-ఇతివిప్రాయగాందత్వాసంస్కుర్యాత్.

పశుభిర్హతే ప్రాయశ్చిత్తం.

పశుభిర్హతే కృచ్ఛ్రం కృత్వా ఆ గావో అగ్మన్నింద్రో యజ్వన ఇతి ద్వాభ్యాం చతుర్గృహీతం జుహుయాత్- ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య పశుభిర్హత ప్రాయశ్చిత్తార్థం ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్రప్రతినిధి యత్కించిద్ధిరణ్యరూపేణ కరిష్యే హిరణ్యగర్భగర్భస్థం — అతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛ మే ఇదం హిరణ్యం విప్రాయ దత్వా ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య పశుభిర్హతప్రాయశ్చిత్తహోమం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య చతుర్గృహీతేనాజ్యేన జుహోతి - ఆ గావో అగ్మన్నుత భద్రమక్రన్ సీదంతు గోష్ఠే రణయంత్వస్మే- ప్రజావతీః పురురూపా ఇహస్యుః ఇంద్రాయ పూర్వీరుషసో దుహానా స్వాహా- పశుభ్య ఇదం- ఇంద్రో యజ్వనే ప్రయతే చ శిక్షతి-ఉభేద్దదాతి న స్వం ముషాయతి - భూయో భూయో రయిమిదస్య వర్ధయన్-అభిన్నే ఖిల్లే నిదధాతి దేవయుం స్వాహా. ఇంద్రాయేదం అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య తతస్సంకుర్యాత్.

దంష్ట్రిభిర్హతే ప్రాయశ్చిత్తం.

దంష్ట్రిభిర్హతే దగ్ష్ట్రాభ్యాం మలిమ్లూంజంభ్యైర్యే జనేషు మలిమ్లవ ఇతి ద్వాభ్యాం చతుర్గృహీతం జుహుయాత్.

ఉప- ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీ- గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య దంష్ట్రిభిర్హతప్రాయశ్చిత్తం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య చతుర్గృహీతేనాజ్యేన జుహోతి దగ్ష్ట్రాభ్యాం మలిమ్లూంజంభ్యైస్తస్కరాం ఉత - హనూభ్యాగ్ స్తేనాన్ భగవస్తాగ్స్త్వం ఖాద సుఖాదితాన్ స్వాహా- దేవేభ్య ఇదం- యే జనేషు మలిమ్లవస్తేనాసస్తస్కరా వనే- యే కక్షేష్వఘాయవస్తాగ్స్తే దధామి జంభయోస్స్వాహా - దేవేభ్య ఇదం అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య తతస్సంకుర్యాత్,

అప్సుమృతే ప్రాయశ్చిత్తం.

అప్సుమృతే ఇమం మే వరుణ తత్త్వాయామీతి ద్వాభ్యాం చతుర్గృహీ-

తం జుహుయాత్ - ప్రథమతః కృచ్ఛ్రం కృత్వా ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య
ప్రాచీనావీతీ గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య అప్సుమరణప్రాయశ్చిత్తం కరిష్య
ఇతి సంకల్ప్య అగ్నిం ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య చతుర్గృహీతేనాజ్యేన జుహో
తి- ఇమం మే వరుణ శ్రుధీహవమద్యా చ మృడయ- త్వామవస్యు రాచకే స్వా
హా- వరుణాయేదం- తత్వాయామి బ్రహ్మణా వందమానస్తదాశాస్తే య
జమానో హవిర్భిః- అహేడమానో వరుణేహ బోధ్యురుశగ్ం సమాన ఆయుః
ప్రమోషీః స్వాహా - వరుణాయేదం- అగ్నిం ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య తతస్సం
కుర్యాత్.

అశనిహతే ప్రాయశ్చిత్తం.

అశనిహతే మూర్ధానం దివ ఇతి చతుర్గృహీతం జుహుయాత్. ఉపవీ
తీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య అశనిహత
ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య అగ్నిం ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య చతుర్గృ
హీతేనాజ్యేన జుహోతి- మూర్ధానం దివో అరతిం పృథివ్యా వైశ్వానరమృ
తాయ జాతమగ్నిం కవిగ్ం సమ్రాజమతిథిం జనానామాసన్నా పాత్రం జన
యంత దేవాః స్వాహా - అగ్నయే దేవేభ్య ఇదం- పూర్వవత్పరిషిచ్య తతః క
ర్మ కుర్యాత్.

గర్భిణీమరణే.

గర్భిణ్యాష్షాణ్మాసాదూర్ధ్వం మరణే తాం శ్మశానం నీత్వా హస్తసమ్మా
ర్జనాంతం కృత్వా తస్యా ఉదరం వామతస్సవ్యతిథిరా హిరణ్యగర్భస్సమవర్తతా
గ్ర ఇత్యుల్లిఖ్య గర్భముద్ధృత్య యది జీవతి శిశుర్జీవతు మమ పుత్రో దీర్ఘాయుత్వా
య వర్చస ఇతి తమభిమంత్ర్య హిరణ్యశకలమంతర్ధాయ జలేనాభిషిచ్య గ్రా
మం నీత్వా యస్తే స్తనశ్శశయో య ఇతి మంత్రేణ స్తనం ప్రదాప్య సురక్షితం కృ
త్వా శ్మశానం గత్వా తదుదరే శతాయుధాయ న్నే చత్వారో గ్రీష్మో హేమం
త ఇదువత్సరాయ భద్రాన్నశ్శ్రియ ఇతి ప్రయాసాయ స్వాహా ప్రాణాయ స్వా
హా పూష్ణే స్వాహేత్యనువాకత్రయేణ ప్రతిస్వాహాకారం షడ్వింశతిభిశ్చ
హుత్వా సూచ్యా సూత్రేణ జఠరం సంధాయ స్నుగ్భస్మకుశగోమూత్రసహి

తైజసైస్సంస్నాప్య వస్త్రాణ్యాచ్ఛాద్య చితిమారోప్య అష్టకాధేనుం నీల
ధేనుం భూమిధేనుం చ దత్త్వా ఉత్తరం కర్మ కుర్యాత్ - యది శిశుమృతస్స్యా
త్ గోఘృతేనాభ్యజ్యాలంకృత్య తస్యాః పాదప్రదేశే వ్యాహృత్యా నిఖనేత్.

ప్రేతౌపాసనాదిహస్తసమ్మార్జనాంతం యథావత్ కృత్వా భర్తృమర
ణానంతరం సంచయనాత్పరం గర్భిణీమరణే ఉత్తపనాగ్న్యాత్పాదనప్ర
భృతిహస్తసమ్మార్జనాంతం కృత్వా తస్యా ఉదరే వామతస్స్వధితినా - హిర
ణ్యగర్భస్సమవర్తతాగ్రే భూతస్య జాతః పతిరేక ఆసీత్ - స దాధార పృథివీం
ద్యాముతేమాం కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ - ఇత్యుల్లిఖ్య గర్భముద్ధృత్య
యది జీవతి శిశుః - జీవతు మమ పుత్రో దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చస ఇతి అభిమం
త్ర్య కుశా హిరణ్యశకలమంతర్ధాయ జలేనాభిషిచ్య శిశుర్యది జీవేత్తం గ్రా
మం నీత్వా — యస్తే స్తనశ్శశయో యో మయోభూః - యేన విశ్వా పుష్యసి
వార్యాణి - యో రత్నధా వసువిద్యస్సుదత్రః - సరస్వతి తమిహ ధా
తవే కః - ఇతి స్తనం ప్రదాప్య సురక్షితం కృత్వా శ్మశానం గ
త్వా నాపితాదినా స్పృష్టిశ్చేత్ యథోక్త మంత్రస్నా
నాదికం కారయిత్వా తస్యా ఉదరే స్రువేణాజ్యాహుతీర్జుహోతి - శతా
యుధాయ శతవీర్యాయ శతోతయే భిమాతిషాహే - శతం యోనశ్శరదో
అజీతాన్ ఇంద్రో నేషదతి దురితాని విశ్వా స్వాహా - ఇంద్రాయేదం - యేచ
త్వారః పథయో దేవయానా అంతరా ద్యావా పృథివీ వియంతి - తేషాం యో
అజ్యానిమజీతిమావహాత్ తస్మై నో దేవాః పరిదత్తేహ సర్వే స్వాహా - దేవే
భ్య ఇదం - గ్రీష్మో హేమంత ఉతనో వసంతశ్శరద్వర్షాస్సువితం నో అస్తు తేషా
మృతూనాగ్ం శతశారదానాం నివాత ఏషామభయే స్యామ స్వాహా - ఋతుభ్య
ఇదం - ఇదువత్సరాయ పరివత్సరాయ సంవత్సరాయ కృణుతా బృహన్న
మః తేషాం వయగ్ం సుమతౌ యజ్ఞియానాం జ్యోగజీతా అహతాస్స్యామ స్వా
హా - సంవత్సరేభ్య ఇదం - భద్రాన్నశ్శ్రేయస్సమనైష్ట దేవాస్త్వయావ
సేన సమశీమహిత్వా - స నో మయోభూః పితో ఆవిశస్వ శంతోకాయ తనువే
స్యోనస్స్వాహా - దేవేభ్య ఇదం - ప్రయాసాయ స్వాహా - ప్రయాసాయేదం

ఆయాసాయస్వాహా - ఆయాసాయేదం - వియాసాయస్వాహా - వియాసాయేదం- సంయాసాయ స్వాహా - సంయాసాయేదం - ఉద్యాసాయ స్వాహా- ఉద్యాసాయేదం - అవయాసాయస్వాహా- అవయాసాయేదం- శుచేస్వాహా- శుచయఇదం - శోకాయస్వాహా- శోకాయేదం-తప్యత్వై స్వాహా - తప్యత్వాఇదం - తపతేస్వాహా - తపతఇదం - బ్రహ్మహత్యాయైస్వాహా- బ్రహ్మహత్యాయాఇదం - సర్వస్మై స్వాహా - సర్వస్మాఇదం- ప్రాణాయస్వాహా - ప్రాణాయేదం-వ్యానాయస్వాహా- వ్యానాయేదం- అపానాయస్వాహా - అపానాయేదం - చక్షుషేస్వాహా - చక్షుషఇదం - శ్రోత్రాయస్వాహా- శ్రోత్రాయేదం- మనసేస్వాహా-మనసఇదం- వాచేసరస్వత్యైస్వాహా - వాచేసరస్వత్యాఇదం - పూష్ణేస్వాహా- పూష్ణఇదం - పూష్ణేశరసేస్వాహా - పూష్ణేశరసఇదం - పూష్ణేప్రపథ్యాయస్వాహా - పూష్ణేప్రపథ్యాయేదం-పూష్ణేనరంధిషాయస్వాహా-పూష్ణేనరంధిషాయేదం- పూష్ణేఘృణయేస్వాహా - పూష్ణేఘృణయఇదం-పూష్ణేనరుణాయస్వాహా - పూష్ణేవరుణాయేదం - పూష్ణేసాకేతాయస్వాహా - పూష్ణేసాకేతాయేదం - ఇత్యేతైర్హుత్వా సూచ్యాసూత్రేణజఠరంసంధాయమృద్భస్మకుశగోమూత్రసహితైర్జలైస్సంస్నాప్యవస్త్రేణాచ్ఛాద్యచితిమారోప్య-ఉపవీతీ- ప్రాణానాయవ్యప్రాచీనావీతీ - అష్టగాధేనుదానంసీలధేనుదానంభూమిధేనుదానంకరిష్యఇతిసంసంకల్ప్యదత్వాతదశక్తౌతత్ప్రతినిధిహిరణ్యంవా దత్వాఉత్తరంకర్మకుర్యాత్, *

రజస్వలాసూతికయోర్మరణే-

రజస్వలాసూతికయోర్మరణేబ్రాహ్మణాననుజ్ఞాప్యశుద్ధజలైః పంచగవ్యేనకుశోదకైశ్చపృథక్పృథక్ స్నాపయిత్వాయదంతియచ్చేత్యాదిభిస్సప్తభిఃకయానశ్చిత్రఇతియజుఃపవిత్రేణఆపోఅస్మానితిద్వాభ్యామాపోహిష్ఠేతితిసృభిఃహిరణ్యవర్ణాఇతిచతసృభిఃపవమానస్సువర్జనఇత్యేతేతానువాకేనఉదుత్తమంవరుణసూక్తేనపురుషసూక్తాదిభిశ్చాభిమంత్రితేనకుంభజలేన

చస్నాపయిత్వా పంచగవ్యేన యోనిం ప్రక్షాళ్య వస్త్రాంతరేణాచ్ఛాద్య ప్రాజా పత్యకృచ్ఛ్రం వారుణకృచ్ఛ్రం కీర్ణకృచ్ఛ్రం చ కృత్వా జాతవేదసే సునవామ మగ్నివర్ణాం (అగ్నే త్వం పారయా విశ్వాతినః పృతనా జితమితి పంచభిర్మ నోబో్యతిరిక్త్యైతయా గాయత్ర్యాభిర్ధారగ్న యె చేతి చతుర్భిః యోస్యకౌష్ఠ్య యమం గా యెతి ద్వాభ్యాం చ హుత్వా సంసుర్యాత్. *

ప్రయోగః.

ప్రాచీనావీతీ అద్య పూర్వేద్యుః—స్వకృత్య గోత్రాయాః నామ్న్యాః ప్రేతా యాః సూతకీమరణ ప్రాయశ్చిత్తం రజస్వలామరణ ప్రాయశ్చిత్తం వాక తుర్ణం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ- తైరనుజ్ఞాతః ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతి గోత్రాయాః రజస్వలామరణ ప్రాయశ్చిత్తం సూతికామరణ ప్రాయశ్చిత్తం వా కరిష్యామీతి సంకల్ప్య తూష్ణీం శుద్ధజలైః శతకలశైః పంచ గవ్యేన కుశోదకైశ్చ పృథక్పృథక్ స్నాపయిత్వా శుద్ధజలపూర్ణం సకూర్చం కుంభం నిధాయ చతుర్భిః బ్రాహ్మణైస్సహ కుంభమన్వారభ్య యదంతియ చ్చదూరకే భయం విందతి మామిహ - పవమానవితజ్జహి - పవమానస్సువ ర్జనః - పవిత్రేణ విచర్షణిః- యః పోతా స పునాతు నః - యత్తే పవిత్రమర్చి ష్యగ్నే వితతమంతరా . బ్రహ్మ తేన పునీహి నః- యత్తే పవిత్రమర్చివ దగ్నే తేన పునీహి నః - బ్రహ్మ సవైః పునీహి నః - ఉభాభ్యాం దేవ సవితః పవిత్రేణ స వేన చ - మాం పునీహి విశ్వతః- త్రిభిష్ట్వం దేవ సవితర్వర్షిష్ఠైస్సోమధామ భిః - అగ్నే దక్షైః పునీహి నః- పునంతు మా దేవజనాః పునంతు మనవో ధియా- విశ్వే దేవాః పునీహి మా జాతవేదః పునీహి మా - ఇతి సప్తభిః - కయా నశ్చి త్ర ఆభువదూతీ సదావృధస్సఖా - కయా శచిష్ఠయా వృతా - ఆపో అస్మాన్మా తరశ్శుంధంతు ఘృతేన నో ఘృతపువః పునంతు విశ్వమస్మత్ప్రవహంతు విప్ర ముదాభ్యశ్శుచిరా పూత ఏమి - ఆపో హి ష్ఠా మయోభువః— ఆపో జనయథా చ నః హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకా యాసు జాతః కశ్యపో యాస్వింద్రః— బలమోజో నిధత్త - పవమానస్సువర్జనః— జాతవేదా మోర్జయంత్యా పునాతు - ఉదుత్తమం వరుణ పాశమస్మదవాధమం విమధ్యమగ్ శ్రథాయ-

అథాపయమాదిత్యవ్రతేతవానాగసో అదితయే స్యాము- అస్తభ్నాద్ద్యామృ
షభో అంతరిక్షమమిమీతవరిమాణంపృథివ్యాః ఆసీదద్విశ్వాభువనానిసమ్రాడ్వి
శ్వేత్తానివరుణస్యవ్రతాని - యచ్చిద్ధితే విశో యథా ప్రదేవవరుణవ్రతం - మినీమసిద్యవిద్యవి -
యత్కించేదంవరుణదైవ్యేజనే భిద్రోహం మ
నుష్యాశ్చరామసి- అచిత్తీయత్తవధర్మాయుయోపిమమానస్తస్మాదేనసో
దేవరీరిషః- కితవాసో యద్రిరిపుర్నదీవియద్వాఘాసత్యముతయన్నవిద్మ-స
ర్వాతావిష్యశిథిరేవ దేవాథాతేస్యామవరుణప్రియాసః - అవతే హేడో వ
రుణనమోభిరవయజ్ఞేభిరీమహేహవిర్భిః - క్షయన్నస్మభ్యమసురప్రచే
తో రాజన్నేనాగ్సిశిశ్రథఃకృతాని-తత్వాయామిబ్రహ్మణావందమానస్త
దాశాస్తేయజమానోహవిర్భిః- అహేడమానోవరుణేహబోధ్యురుశగ్ంస
మానఆయుఃప్రమోషీః -ఇతివరుణసూక్తేన-సహస్రశీర్షాపురుషః- సహ
స్రాక్షస్సహస్రపాత్ —యత్రపూర్వేసాధ్యాస్సంతిదేవాః - ఇతిపురుష
సూక్తాద్యష్టాదశభిఃజపిత్వాతేనకుంభజలేనచశవంస్నాపయిత్వా- పంచ
గవ్యేనయోనింప్రక్షాళ్యవస్త్రాంతరేణాచ్ఛాద్యఉపవీతిప్రాణానాయమ్య
ప్రాచీనావీతీగోత్రాయాఃనామ్న్యాఃఅస్యాః ప్రేతాయాః సూతికామరణ
ప్రాయశ్చిత్తార్థంప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్రంవారుణకృచ్ఛ్రంతీర్థకృచ్ఛ్రంచ
యత్కించిత్హిరణ్యరూపేణకరిష్యఇతిసంకల్ప్య-కృచ్ఛ్రాణిప్రత్యేకంయ
థావత్దద్యాత్ - బ్రాహ్మణైరనుజ్ఞాప్యఉపవీతి ప్రాణానాయమ్య ప్రా
చీనావీతి ప్రేతాగ్నిసంధానంకరిష్యఇతిసంకల్ప్య అయాశ్చాగ్నేర్మే
జాతవేదసేసునవామసోమమరాతీయతో నిదహాతివేదః - సనఃపర్షదతి
దుర్గాణివిశ్వానావేవసింధుందురితాత్యగ్నిస్స్వాహా- అగ్నయేజాతవేదస
ఇదం - తామగ్నివర్ణాంతపసాజ్వలంతీంవైరోచనీంకర్మఫలేషుజుష్టాం
దుర్గాందేవీంశరణమహంప్రపద్యేసుతరసితరసేనమస్స్వాహా - దుర్గా
యాఇదం - అగ్నేత్వంపారయానవ్యోఅస్మాన్స్వస్తిభిరతిదుర్గాణివిశ్వా-
పూశ్చపృథ్వీబహులానఉర్వీభవాతోకాయతనయాయశంయోస్స్వాహా-అ
గ్నయేఇదం - విశ్వానినోదుర్గహాజాతవేదస్సనస్సింధున్ననావాదురితాతి
పర్షి - అగ్నేఅత్రివన్మనసాగృణానోస్మాకంబోధ్యవితాతనూనాగ్ స్వాహా-

అగ్నయఇదం-పృతనాజితగ్ంసహమానమగ్నిముగ్రగ్ంహువేమపరమాథ్సధ
స్థాత్- సనఃపర్షదతి దుర్గాణివిశ్వాక్షామేద్దేవోఅతిదురితాత్యగ్నిస్స్వా
హా- అగ్నయఇదం - మనోజ్యోతిర్జుషతామాజ్యంవిచ్ఛిన్నం యజ్ఞగ్ంస
మిమందధాతు - యాఇష్టాఉషసోనిమ్రుచశ్చతాస్సందధామిహవిషాఘృ
తేనస్స్వాహా - మనసెజ్యోతిషఇదం - తథ్సవితుః—యాథ్స్వాహా - సవి
త్రఇదం - భూరగ్నయెచపృథివ్యైచ మహతేచ స్వాహా - అగ్నయెపృథి
వ్యైమహతఇదం - భువోవాయవెచాంతరిక్షాయచమహతేచస్వాహా-వా
యవెంతరిక్షాయమహతఇదం - సువరాదిత్యాయచదివెచ మహతేచ స్వా
హా - ఆదిత్యాయదివేమహతఇదం - భూర్భువస్సువ శ్చంద్రమసేచ నక్ష
త్రేభ్యశ్చదిగ్భ్యశ్చమహతేచస్వాహా - చంద్రమసెనక్షత్రేభ్యోదిగ్భ్యోమ
హతఇదం - యోస్యకౌష్ఠ్యజగతః పార్థివస్యైకఇద్వశీ- యమంభంగ్య శ్ర
వోగిరో యమోరాజా నపరోధ్యస్స్వాహా - యమాయేదం - యమంగా
యభంగ్యశ్రవోయో రాజానపరోధ్యః - యేనాపోనద్యో ధన్వాని యేన
ద్యౌః - పృథివిదృఢాస్వాహా- యమాయేదం - ఇత్యేతైర్హుత్వా సం
స్కుర్యాత్ - ప్రోషితభర్తృకాచేత్ సప్తతేఅగ్న ఇత్యాదిభిర్హుత్వా
సంస్కుర్యాత్.

అథబ్రహ్మమేధప్రయోగః.

ప్రాణసంశయేకర్తాగోమయోపలిప్తాయాంభూమ్యాం దక్షిణాగ్రాన్
దర్భాన్సంస్తీర్యతేషుముమూర్షుందక్షిణాశిర సంశాయయిత్వాఆయు
షఃప్రాణాగ్ంసంతను బ్రహ్మవిదాప్నోతిపరంభృగుర్వైవారుణిః-ఇత్యను
వాకౌచజపేత్.

ఆయుషఃప్రాణాగ్ంసంతను— దివస్సువస్సంతను - బ్రహ్మవిదాప్నోతి
పరం-తదెషాభ్యుక్తా - సత్యంజ్ఞానమనంతంబ్రహ్మ - యోవేదనిహితం
గుహాయాంపరమేవ్యోమన్- సోశ్నుతేసర్వాన్కామాన్సహ-బ్రహ్మణా
విపశ్చితేతి- తస్మాద్వాఏతస్మాదాత్మనఆకాశస్సంభూతః - ఆకాశాద్వా
యుః - వాయోరగ్నిః-అగ్నేరాపః-అద్భ్యఃపృథివీ-పృథివ్యాఓషధయః- ఓ

షధీభ్యోన్నం- అన్నాత్పురుషః సవా ఏష పురుషోన్నరసమయః - తస్యేద మేవశిరః- అయందక్షిణఃపక్షః- అయముత్తరఃపక్షః-అయమాత్మా-ఇదం పుచ్ఛంప్రతిష్ఠా- తదప్యేషశ్లోకోభవతి.

అన్నాద్వైప్రజాః ప్రజాయంతే - యాః కాశ్చపృథివీగ్ శ్రితాః- అథో అన్నేనైవజీవంతి- అథైనదపియంత్యంతతః ఆన్నగ్ంహిభూతానాం జ్యేష్ఠం - తస్మాత్సర్వౌషధముచ్యతే-సర్వంవై తేన్నమాప్నువంతి- యేన్నం బ్రహ్మోపాసతే - అన్నగ్ంహిభూతానాం జ్యేష్ఠం - తస్మాత్సర్వౌషధ ముచ్యతే- అన్నాద్భూతానిజాయంతే- జాతాన్యన్నేనవర్ధంతే-అద్యతే త్తిచభూతాని- తస్మాదన్నంతదుచ్యతఇతి- తస్మాద్వాఏతస్మాదన్నరసమ యాత్- అన్యోంతరఆత్మాప్రాణమయః- తేనైషపూర్ణః-సవాఏషపురుష విధఏవ- తస్యపురుషవిధతాం- అన్వయంపురుషవిధః- తస్యప్రాణఏవశిరః వ్యానోదక్షిణఃపక్షః- అపానఉత్తరఃపక్షః- ఆకాశఆత్మా-పృథివీపుచ్ఛంప్ర తిష్ఠా- తదప్యేషశ్లోకోభవతి.

ప్రాణందేవాఅనుప్రాణంతి- మనుష్యాఃపశవశ్చయే-ప్రాణోహిభూ తానామాయుః- తస్మాత్సర్వాయుషముచ్యతే- సర్వమేవతఆయుర్యంతి- యేప్రాణంబ్రహ్మోపాసతే - ప్రాణోహిభూతానామాయుః - తస్మాత్స ర్వాయుషముచ్యతఇతి- తస్యైషఏవశారీరఆత్మా- యః పూర్వస్య-తస్మాద్వా ఏతస్మాత్ప్రాణమయాత్ - అన్యోంతరఆత్మామనోమయః- తేనైషపూర్ణః- సవాఏషపురుషవిధఏవ- తస్యపురుషవిధతాం - అన్వయంపురుషవిధః-త స్యయజురేవశిరః- ఋగ్దక్షిణఃపక్షః- సామోత్తరఃపక్షః - ఆదేశఆత్మా- అథర్వాంగిరసఃపుచ్ఛంప్రతిష్ఠా- తదప్యేషశ్లోకోభవతి.

యతోవాచోనివర్తంతే- అప్రాప్యమనసాసహ ఆనందం బ్రహ్మణో విద్వాన్ - నబిభేతికదాచనేతి-తస్యైషఏవశారీరఆత్మా- యః పూర్వస్య తస్మాద్వాఏతస్మాన్మనోమయాత్ -అన్యోంతరఆత్మావిజ్ఞానమయః- తేనై షపూర్ణః- సవాఏషపురుషవిధఏవ- తస్యపురుషవిధతాం- అన్వయంపు రుషవిధః- తస్యశ్రద్ధైవశిరః- ఋతందక్షిణఃపక్షః- సత్యముత్తరఃపక్షః-

యోగ ఆత్మా- మహః పుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా- తదప్యేష శ్లోకో భవతి,

విజ్ఞానం యజ్ఞం తనుతే- కర్మాణి తనుతేపిచ విజ్ఞానం దేవాస్సర్వే- బ్రహ్మ జ్యేష్ఠముపాసతే విజ్ఞానం బ్రహ్మచేద్వేద- తస్మాచ్చేన్న ప్రమాద్యతి- శరీరే పాప్మనో హిత్వా- సర్వాన్కామాన్త్సమశ్నుత ఇతి- తస్యైష ఏవ శారీర ఆత్మా- యః పూర్వస్య- తస్మాద్వా ఏతస్మాద్విజ్ఞానమయాత్- అన్యోంతర ఆత్మానందమయః- తేనైష పూర్ణః - స వా ఏష పురుషవిధ ఏవ- తస్య పురుషవిధతాం- అన్వయం పురుషవిధః - తస్య ప్రియమేవ శిరః- మోదో దక్షిణః పక్షః- ప్రమోద ఉత్తరః పక్షః - ఆనంద ఆత్మా- బ్రహ్మ పుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా- తదప్యేష శ్లోకో భవతి.

అసన్నేవ స భవతి - అసద్బ్రహ్మేతి వేద చేత్- అస్తి బ్రహ్మేతి చేద్వేద- సంతమేనం తతో విదురితి- తస్యైష ఏవ శారీర ఆత్మా- యః పూర్వస్య - అథాతోనుప్రశ్నాః - ఉతావిద్వానముం లోకం ప్రేత్య - కశ్చన గచ్ఛతీ 3- ఆహో విద్వానముం లోకం ప్రేత్య- కశ్చిత్సమశ్నుతా 3- ఉ- సోకామయత బహుస్యాం ప్రజాయేయేతి- స తపోతప్యత - స తపస్తప్త్వా - ఇదగ్ం సర్వమసృజత- యదిదం కించ- తత్సృష్ట్వా- తదేవానుప్రవిశత్ -తదనుప్రవిశ్య సచ్చత్యచ్చాభవత్- నిరుక్తంచానిరుక్తంచ - నిలయనంచానిలయనంచ - విజ్ఞానంచావిజ్ఞానంచ- సత్యంచానృతంచ సత్యమభవత్- యదిదం కించ- తత్సత్యమిత్యాచక్షతే. తదప్యేష శ్లోకో భవతి.

అసద్వా ఇదమగ్ర ఆసీత్ - తతో వై సదజాయత- తదాత్మానగ్ం స్వయమకురుత- తస్మాత్తత్సుకృతముచ్యత ఇతి- యద్వై తత్సుకృతం- రసో వై సః- రసగ్ం హ్యేవాయం లబ్ధ్వానందీ భవతి- కో హ్యేవాన్యాత్కః ప్రాణ్యాత్- యదేష ఆకాశ ఆనందో న స్యాత్- ఏష హ్యేవానందయాతి - యదా హ్యేవైష ఏతస్మిన్నదృశ్యేనాత్మ్యే నిరుక్తే నిలయనేఽభయం ప్రతిష్ఠాం విందతే అథ సోఽభయంగతో భవతి- యదా హ్యేవైష ఏతస్మిన్నుదరమంతరం కురుతే- అథ తస్య భయం భవతి - తత్త్వేవ భయం విదుషోమన్వానస్య - తదప్యేష శ్లోకో భవతి.

భీషాస్మాద్వాతఃపవతేభీషోదేతిసూర్యః-భీషాస్మాదగ్నిశ్చేంద్రశ్చ-మృత్యుర్ధావతిపంచమఇతి-సైషానందస్యమీమాగ్ంసాభవతి యువాస్యాత్సాధుయువాధ్యాయకః ఆశిష్ఠో ద్రఢిష్ఠోబలిష్ఠః- తస్యేయంపృథివీసర్వా విత్తస్య పూర్ణాస్యాత్ - సఏకో మానుష ఆనందః తేయె శతం మానుషా ఆనం దాః - స ఏకో మను ష్య గంధ ర్వా ణా మా నందః - శ్రోత్రియస్యచా కామహతస్య తేయేశతం మనుష్యగంధర్వాణా మానందాః -సఏకోదేవగంధర్వాణామా నందః శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య-తేయేశతం దేవగంధర్వాణామానందాః - సఏకఃపితృణాం చిరలోక లోకానామానందః-శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య-తేయేశతంపితృణాంచిరలోకలోకానామానందాః - సఏకఆజానజానాం దేవానామానందః-శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య-తేయెశతమాజానజానాం దేవానా మానందాః సఏకఃకర్మదేవానాం దేవానామానందః-యేకర్మణా దేవానపియంతి-శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య-తేయెశతంకర్మదేవానాం దేవానా మానందాః-సఏకోదేవానామానందః- శ్రోత్రియస్యచా కామహతస్య - తేయెశతం దేవానామానందాః- సఏకఇంద్రస్యానందః-శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య-తెయెశతమింద్రస్యానందాః - సఏకోబృహస్పతేరానందః. శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య - తేయెశతం బృహస్పతేరానందాః - సఏకఃప్రజాపతే రానందః-శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య-తెయెశతంప్రజాపతేరానందాః-సఏకోబ్రహ్మణఅనందః - శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య - సయశ్చాయంపురుషే - యశ్చాసావాదిత్యే - సఏకఃసయఏవంవిత్- అస్మాల్లోకాత్ప్రేత్య-ఎతమన్నమయమాత్మానముపసంక్రామతి- ఎతంప్రాణమయమాత్మాన ముపసంక్రామతి - ఎతంమనోమయమాత్మానముపసంక్రామతి. ఎతంవిజ్ఞానమయమాత్మానముపసంక్రామతి- ఎతమానందమయమాత్మానముపసం క్రామతి- తదప్యేవశ్లోకోభవతి-

యతోవాచోనివర్తంతే - అప్రాప్య మనసాసహ - ఆనందంబ్రహ్మణోవిద్వాన్ - నబిభేతికుతశ్చనేతి- ఎతగ్ంహవావనతపతి - కిమహగ్ంసాధు

నాకరవం- కిమహంపాపమకరవమితి-సయేవంవిద్వానేతేఆత్మానగ్‌స్పృణు
తే- ఉభేహ్యేవైషఏతే-ఆత్మానగ్‌స్పృణుతే-యఎవంవేదఇత్యుపనిషత్.
భృగుర్వై వారుణిః వరుణంపితరముపససార - అధీహిభగవోబ్రహ్మేతి -
తస్మా ఏతత్ప్రోవాచ-అన్నంప్రాణంచక్షుశ్శ్రోత్రంమనోవాచమితి-తగ్‌ంహోవా
వాచ - యతోవాఇమానిభూతానిజాయంతే - యేనజాతానిజీవంతియత్ప్ర
యంత్యభిసంవిశంతి తద్విజిజ్ఞాసస్వతద్బ్రహ్మేతి సతపోతప్యతసతపస్తప్త్వా.

అన్నంబ్రహ్మేతివ్యజానాత్ అన్నాద్ధ్యేవఖల్విమానిభూతానిజాయంతే
అన్నేనజాతానిజీవంతి - అన్నంప్రయంత్యభిసంవిశంతీతి తద్విజ్ఞాయ - పు
నరేవవరుణంపితరముపససార అధీహిభగవోబ్రహ్మేతి-తగ్‌ంహోవాచ -
తపసాబ్రహ్మవిజిజ్ఞాసస్వ- తపోబ్రహ్మేతి సతపోతప్యత-సతపస్తప్త్వా.

ప్రాణోబ్రహ్మేతివ్యజానాత్ - ప్రాణాద్ధ్యేవఖల్విమానిభూతానిజా
యంతే - ప్రాణేనజాతానిజీవంతి - ప్రాణంప్రయంత్యభిసంవిశంతీతి - త
ద్విజ్ఞాయ- పునరేవవరుణంపితరముపససార - అధీహిభగవోబ్రహ్మేతి-
తగ్‌ంహోవాచ- తపసాబ్రహ్మవిజిజ్ఞాసస్వ-తపోబ్రహ్మేతి- సతపోతప్య
త- సతపస్తప్త్వా,

మనోబ్రహ్మేతివ్యజానాత్- మనసోహ్యేవఖల్విమానిభూతానిజాయ
న్తే- మనసాజాతానిజీవంతి- మనఃప్రయంత్యభిసంవిశంతీతి-తద్విజ్ఞాయ -
పునరేవవరుణంపితరముపససార-అధీహిభగవోబ్రహ్మేతి తగ్‌ంహోవాచ-
తపసాబ్రహ్మవిజిజ్ఞాసస్వ తపోబ్రహ్మేతి-సతపోతప్యత- సతపస్తప్త్వా.

విజ్ఞానంబ్రహ్మేతివ్యజానాత్ - విజ్ఞానాద్ధ్యేవ ఖల్విమానిభూతానిజా
యంతే విజ్ఞానేనజాతానిజీవంతి విజ్ఞానంప్రయంత్యభిసంవిశంతీతి-తద్విజ్ఞా
య- పునరేవవరుణంపితరముపససార అధీహిభగవోబ్రహ్మేతి తగ్‌ంహో
వాచతపసాబ్రహ్మవిజిజ్ఞాసస్వతపోబ్రహ్మేతి-సతపోతప్యతసతపస్తప్త్వా.
ఆనన్దోబ్రహ్మేతివ్యజానాత్ ఆనన్దాద్ధ్యేవఖల్విమాని భూతానిజాయన్తే
ఆనన్దేనజాతానిజీవంతి ఆనందంప్రయంత్యభిసం విశంతీతి సైషాభార్గ
వీవారుణీవిద్యాపరమేవ్యోమన్ ప్రతిష్ఠితా యఎవం వేద ప్రతితిష్ఠతి అన్న

వానన్నాదో భవతి మహాన్భవతి ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన మహా
న్కీర్త్యా. *

అన్నం న నింద్యాత్ తద్వ్రతం ప్రాణో వా అన్నం శరీరమన్నాదం ప్రాణే
శరీరం ప్రతిష్ఠితం - శరీరే ప్రాణః ప్రతిష్ఠితః తదేతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం స
ఏతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం వేద ప్రతితిష్ఠతి అన్నవానన్నాదో భవతి మహాన్భవ
తి ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన మహాన్కీర్త్యా. *

అన్నం న పరిచక్షీత తద్వ్రతం ఆపో వా అన్నం - జ్యోతిరన్నాదం అప్సు
జ్యోతిః ప్రతిష్ఠితం జ్యోతిష్యాపః ప్రతిష్ఠితాః తదేతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం
స య ఏతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం వేద ప్రతితిష్ఠతి అన్నవానన్నాదో భవతి మహా
న్భవతి ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన మహాన్కీర్త్యా. *

అన్నం బహు కుర్వీత తద్వ్రతం పృథివీ వా అన్నం ఆకాశోఽన్నాదః పృథి
వ్యామాకాశః ప్రతిష్ఠితః ఆకాశే పృథివీ ప్రతిష్ఠితా - తదేతదన్నమన్నే ప్ర
తిష్ఠితం స య ఏతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం వేద ప్రతితిష్ఠతి అన్నవానన్నాదో
భవతి మహాన్భవతి ప్రజయా పశుభి బ్రహ్మవర్చసేన మహాన్కీర్త్యా. *
న కంచన వసతౌ ప్రత్యాచక్షీత తద్వ్రతం తస్మాద్యయా కయా చ విధయా
బహ్వన్నం ప్రాప్నుయాత్ - అరాధ్యస్మా అన్నమిత్యాచక్షతే ఏతద్వై ము
ఖతోఽన్నగ్ం రాద్ధం ముఖతోఽస్మా అన్నగ్ం రాధ్యతే ఏతద్వై మధ్యతోఽన్నగ్ం రా
ద్ధం మధ్యతోఽస్మా అన్నగ్ం రాధ్యతే ఏతద్వా అంతతోఽన్నగ్ం రాద్ధం అంత
తోఽస్మా అన్నగ్ం రాధ్యతే య ఏవం వేద క్షేమ ఇతి వాచి యోగక్షేమ ఇతి ప్రా
ణాపానయోః కర్మేతి హస్తయోః గతిరితి పాదయోః విముక్తిరితి పాయౌ
ఇతి మానుషీస్సమాజ్ఞాః అథ దైవీః తృప్తిరితి వృష్టౌ - బలమితి విద్యుతి య
శ ఇతి పశుషు జ్యోతిరితి నక్షత్రేషు ప్రజాతిరమృతమానంద ఇత్యుపస్థే సర్వ
మిత్యాకాశే తత్ప్రతిష్ఠేత్యుపాసీత ప్రతిష్ఠావాన్భవతి తన్మహ ఇత్యుపా
సీత మహాన్భవతి తన్మన ఇత్యుపాసీత మానవాన్భవతి తన్నమ ఇత్యుపాసీత
నమ్యంతేఽస్మై కామాః తద్బ్రహ్మేత్యుపాసీత బ్రహ్మవాన్భవతి తద్బ్రహ్మ
ణః పరిమర ఇత్యుపాసీత పర్యేణం మ్రియంతే ద్విషంతస్సపత్నాః పర్యే

యాభ్రాతృవ్యాః సయశ్చాయం పురుషే యశ్చాసావాదిత్యే స ఏకః స య
ఏవంవిత్ అస్మాల్లోకాత్ప్రేత్య ఏతమన్నమయమాత్మానముపసంక్రమ్య ఏ
తం ప్రాణమయమాత్మానముపసంక్రమ్య ఏతం మనోమయమాత్మానముప
సంక్రమ్య ఏతం విజ్ఞానమయమాత్మానముపసంక్రమ్య ఏతమానందమయ
మాత్మానముపసంక్రమ్య ఇమాన్ లోకాన్ కామాన్నీ కామరూప్యనుసం
చరన్ ఏతత్సామ గాయన్నాస్తే - హా ౩ వు హా ౩ వు హా ౩ వు -
అహమన్నమహమన్నమహమన్నం - అహమన్నాదో౨ఽహమన్నాదో౨
హమన్నాదః । అహగ్ శ్లోకకృదహగ్ శ్లోకకృదహగ్ శ్లోకకృత్ - అహమస్మి
ప్రథమజా ఋతా ౩ స్య - పూర్వం దేవేభ్యో అమృతస్య నా ౩ భా ౩ ఇ ।
యో మా దదాతి స ఇదేవ మా ౩ వాః ౩ । అహమన్నమన్నమదన్తమా ౩
ద్మి । అహం విశ్వం భువనమభ్యభవా ౩ం । సువర్న జ్యోతీః య ఏవం వేద ఇ
త్యుపనిషత్.

ఇత్యనువాకాంతస్య దక్షిణకర్ణే జపేత్ మృతే జ్ఞాతయః కేశాన్ప్రకీర్య మూ
ర్ధన్యం సేచుః పాంసూన్ ప్రక్షిప్య తర్జనీమధ్యమానామికాభిః మూర్ధన్యప
హాయ ప్రేతం ఘృతేనాభ్యజ్య సంస్నాప్య గంధపుష్పయుక్తః స్రగాదిభిః వస్త్రా
ద్యైరలంకుర్యుః.

అథ స్నాత్వా ఊర్ధ్వపుండ్రాదికం ధృత్వా పవిత్రపంచకత్రీణివా కృ
ప్రాణాన్ కృత్వా - ప్రాచీనావీతీ అన్తేష్టిహోమం కరిష్యే — సంకల్ప్య అముకగో
త్రస్యాముకశర్మణః అముకప్రేతస్య అముకాగ్నినా పైతృమేధికేనాసహ
బ్రహ్మమేధవిధినా సంస్కారం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగృహాణేతి ప్రా
ర్థ్య విప్రైరనుజ్ఞాతః ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ - శ్రీగోవిందే
త్యాది — అద్య పూర్వోక్త తిథౌ - అముకగోత్రమముకశర్మాణం అముకప్రేతం అ
ముకాగ్నినా పైతృమేధికేనాసహబ్రహ్మమేధవిధినా సంస్కరిష్యామీతి సం
కల్ప్య దక్షిణాగ్రాన్ దర్భానుల్లిఖ్యాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య పరిస్తీర్య అగ్నేః పశ్చాద్ద
ర్భేషు సవ్యస్య ప్రతిశీవరీతి దక్షిణాశిరసం ప్రేతం శాయయిత్వా సర్వస్య
ప్రతిశీవరీ భూమిస్త్వోపస్థ ఆధిత - స్యోనాస్మై సుషదా భవ యచ్ఛాస్మై

శర్మసప్రథాః - ప్రైతాన్వాగ్భిః పరేయువాగ్సమితిచిత్తిస్రుగిత్యాగ్భిష్ష
ట్భిరనువాక్యైశ్చప్రతిస్వాహాకారం హుత్వా - పరేయువాగ్సంప్రవతోమ
హీరనుబహుభ్యః పన్థామనపస్పశానం - వైవస్వతగ్సంగమనంజనానాం
యమగ్ రాజానగ్హవిషాదువస్వతస్వాహా - యమాయేదం చిత్తి స్రుక్-
చిత్తమాజ్యంవాగ్వేధిరాధీతంబర్హిః - కేతోఅగ్నిః - విజ్ఞాతమగ్నిః వా
క్పతిర్హోతామనఉపవక్తా ప్రాణోహవిః సామాధ్వర్యుః వాచస్పతేవి
ధేనామన్ విధేమతేనామ - విధేస్త్వమస్మాకంనామ - వాచస్పతిస్సోమం
పిబతు - ఆస్మాసున్నృమ్ణంధాత్స్వాహా - వాచస్పతేబ్రహ్మణ ఇదం - పృ
థివీహోతా - ద్యౌరధ్వర్యుః - రుద్రోగ్నీత్ - బృహస్పతిరుపవక్తా - వా
చస్పతే వాచోవీర్యేణ - సంభృతతమే నాయక్ష్యసే - యజమానాయ
వార్యం - ఆసువస్కర్తస్మై - వాచస్పతిస్సోమంపిబతి - జజనదింద్రమిం
ద్రియాయస్వాహా వాచస్పతే బ్రహ్మణ ఇదం - అగ్నిర్హోతా అశ్వినాధ్వ
ర్యూ - త్వష్టాగ్నీత్ మిత్రఉపవక్తా - సోమస్సోమస్యపురోగాః - శుక్రశ్శు
క్రస్యపురోగాః - శ్రాతాస్తఇంద్రసోమాః - వాతాపేర్హవనశ్రుత
స్స్వాహా - అగ్నయఇదం - సూర్యంతేచక్షుః - వాతంప్రాణః - ద్యాం
పృష్ఠం - అంతరిక్షమాత్మా - అంగైర్యజ్ఞం పృథివీగ్ శరీరైః - వాచస్పతేచ్ఛి
ద్రయావాచా - అచ్ఛిద్రయాజిహ్వా దివిదేవా వృధగ్ హోత్రామేరయ
స్వస్వాహా - వాచస్పతయిదం - మహాహవిర్హోతా - సత్యహవిరధ్వర్యుః -
అచ్యుతపాజాఅగ్నీత్ - అచ్యుతమనా ఉపవక్తా - అనాధృష్యశ్చాప్రతి
ధృష్యశ్చయజ్ఞస్యాభిగరౌ - అయాశ్చఉద్గాతా వాచస్పతేహృద్విధేనామన్
విధేమతేనామవిధేస్త్వమస్మాకంనామ - వాచస్పతిస్సోమమపాత్ - మా
దైవ్యస్తంతుశ్ఛేదిమామనుష్యః - నమోదివే నమః పృథివ్యై స్వాహా వాచ
స్పతే బ్రహ్మణ ఇదం - వాగ్ఘోతా దీక్షా పత్నీ - వాతోధ్వర్యుః - ఆపోభి
గరః మనోహవిః - తపసిజుహోమి - భూర్భువస్సువః - బ్రహ్మస్వయం
భు - బ్రహ్మణేస్వయంభువేస్వాహా - బ్రహ్మణేస్వయంభువఇదం హస్తాం
గుష్ఠౌ పాదాంగుష్ఠౌచ పృథక్పృథక్ శ్వేతసూత్రాభ్యాంబధ్వా శిరసినర

మాలామాబధ్య ఔదుమ్బర్యామాసంద్యాముత్తానం ప్రేతం నిపాత్యేదం
త్వా వస్త్రమితి తత్రోదకేనాభ్యుక్తేన వసనాచ్ఛాద్యేదం త్వా వస్త్రం ప్రథమ
న్వాగన్ — ప్రేతస్య పూర్వధృతం వస్త్రమపనీతమాహూతి ధృత్వా చాపేత్ -
అపైతమాహుర్యదిదం బిభర్షి పురా - ఇష్టాపూర్తమనుసంపశ్య దక్షిణాం
యథా తే దత్తం బహుధా విబంధుషు పూర్వం ప్రతిష్ఠితే గ్నౌ జీవతండులాంశ్చ
రుం ప్రశపయిత్వా ఇమౌ యునజ్మి తే వాహకాననుమన్త్ర్య - ఇమౌ యునజ్మి
తే వహ్నీ అసునీథాయ వోఢవే - యాభ్యాం యమస్య సాదనగ్ం సుకృతాం చా
పిగచ్ఛతాత్ - తైరాదీయమానం ప్రేతం పూషా త్వేతశ్చ్యావయత్వితి భ
ర్త్రా స(ం)భ్రియమాణ ఇత్యనువాకేన చానుమన్త్ర్య - పూషా త్వేతశ్చ్యావయతు
ప్రవిద్వాననష్టపశుర్భువనస్య గోపాః - స త్వైతేభ్యః పరిదదాత్ పితృభ్యో
గ్నిర్దేవేభ్యస్సువిదత్రేభ్యః - భర్తా సన్భ్రియమాణో బిభర్తి - ఏకో దేవో
బహుధా నివిష్టః - యదా భారం తన్ద్రయతే స భర్తుం - నిధాయ భారం పు
నరస్తమేతి - తమేవ మృత్యుమమృతం తమాహుః - తం భర్తారం తము గో
ప్తారమాహుః - స భృతో భ్రియమాణో బిభర్తి - య ఏవం వేద సత్యేన భ
ర్తుకం - సద్యో జాతముత జహాత్యేషః - ఉతో జరంతం న జహాత్యేకం - ఉ
తో బహూనేకమహర్జహార - అతంద్రో దేవస్సదమేవ ప్రార్థః - యస్త
ద్వేద యత ఆబభూవ - సంధాం చ యాగ్ం సదధే బ్రహ్మైనైవం - రమతే త
స్మిన్నుత జీర్ణే శయానే - నైనం జహాత్యహస్సు పూర్వ్యేషు - త్వామాపో
అను సర్వాశ్చరంతి జానతీః వత్సం పయసా పునానాః - త్వమగ్నిగ్ం హవ్యవా
హగ్ం సమిన్త్సే - త్వం భర్తా మాతరిశ్వా ప్రజానాం - త్వం యజ్ఞస్త్వము వే
వాసి సోమః - తవ దేవా హవమాయంతి సర్వే - త్వమేకోసి బహూననుప్ర
విష్టః - నమస్తే అస్తు సుహవో మ ఏధి - నమో వామస్తు శృణుతగ్ం హవం మే -
ప్రాణాపానావజిరగ్ం సంచరంతౌ - హ్వయామి వాం బ్రహ్మణా తూర్త
మేతం - యో మాం ద్వేష్టి తం జహితం యువానా - ప్రాణాపానౌ సంవిదా
నౌ జహితం - అముష్యాసు నామా సంగసాథాం - తం మే దేవా బ్రహ్మణా సం
విదానౌ - వధాయ దత్తం తమహగ్ం హనామి - అసజ్జజాన సత ఆబభూవ

యం యం జజాన స ఉగ్రో హోఽస్య - యదా భారం తంద్రయతే స భర్తుం. ప
రాస్య భారం పునరస్తమేతి - తద్వై త్వం ప్రాణో అభవః మహాన్భోగః ప్రజా
పతేః భుజః కరిష్యమాణః యద్దేవాన్ ప్రాణయో నవ - ఇత్యనుమంత్రయేత.

అగ్నీన్ ప్రస్థాప్య తతః పశ్చాన్మృతం శిరస్తో గచ్ఛేత్. తత స్తిలాన్ స్త
ణ్డిలాంశ్చ ... పలాశశాఖాం లోష్టాన్ హిరణ్యశకలాన్యాజ్యం పాత్రాణి ద
ర్భాస్త్రీణి ఛత్రాన్ స్నికతా ఉదకుంభం చ ప్రస్థాపయేత్. తతో వాహకాని
పితృమేధానుశిష్య గ్రామానభిముఖం ప్రేతం సహ నయేయుః జ్ఞాతయో జ్యేష్ఠ
క్రమేణ పశ్చాత్ గచ్ఛేయుః. అన్యే వయో దృష్టం పశ్చాన్నవ చ్ఛేయుః. నాగ్రే
పత్న్యా యోష్ట - ప్రేత గృహం భార తృణ కాష్ఠాన్ బ్రాహ్మణైర్వాహయే
త్. వశూద్రైః గ్రామశ్మశానయోరంతరం మార్గం చతుర్ధా కృత్వా త
త్రాన్యాం చతుర్థాంశం గత్వా దక్షిణాశిరసం ప్రేతం నిధాయ సవ్యం ప్రతిశి
వకేతి ప్రేతాసనం కృత్వా తస్య దక్షిణతో లోష్టమురుం పశ్చాత్ సవే
జ్ఞాతయో జ్యేష్ఠా కేశాన్ విభజ్య దక్షిణాన్ కేశాన్ బద్ధ్వా సవ్యాన్ ప్రస్య ద
క్షిణానూరూనాఘ్నానా అధో వస్త్రాణ్యవధూన్వంతః స్వపూర్వం అపన
శ్శోశుచదఘమితి ప్రేతం ప్రదక్షిణం పరీత్య సవ్యాన్ కేశాన్ బద్ధ్వా దక్షి
ణాన్ ప్రస్య సవ్యానూరూనాఘ్నానా అవధూన్వంతః ప్రాచీనావీతినః అప
అపనః శ్శోశుచదఘమితి ప్రేతం త్రిః ప్రదక్షిణం కుర్యుః - తతో మేక్షణేన చ
రో స్తృతీయాంశం లోష్టేషు కృత్వా ప్రతిష్ఠాప్య మేక్షణేన లోష్టాని చరుం
ప్రమిశ్రయేత్ - తతస్తైః రాదీయమానం ప్రేతం పూషేమ ఆశా ఇతి భర్తా
నన్నితి చానుమంత్ర్య పునః పూర్వం తృతీయం మార్గస్య చతుర్థాంశం గత్వా
ప్రేతం నిధానాదిపూర్వవత్ కృత్వా తస్తైరాదీయమానం ప్రేతం ఆయు
ర్విశ్వాయు రితి భర్తా నన్నితి చానుమంత్రయేత్ - పునరవశిష్టం శ్రియ
స్యమార్గస్య చతుర్థాంశం గత్వా ప్రేతం నిధానాదిపూర్వవత్ కృత్వా
చరుస్థాలీం కపాలేషు యథోదకం నిక్షిపేత్ - తథా భిత్త్వా తత ఆదీయమా
నం ప్రేతం ఆయుర్విశ్వాయు రితి భర్తా నన్నితి చానుమంత్రయేత్ - తతో
వాహకాః ప్రేతం శ్మశానం నీత్వా దహనదేశస్య పశ్చాత్ భాగే నిధాయుక

త్వా సహోదీచీం దిశం గచ్ఛేయుః - ఏషా వై దేవమనుష్యాణాగ్ం శాంతా ది
క్తామేవైనాననూత్క్రామంతి - ఇతి విజ్ఞాయతే.

తతః కర్తా ప్రత్యేత్య శేషరామేర్ధ్యాన్య దాహార హితం శ్మశానదేశమాద్రి
యా పలాశశాఖయా శమీశాఖయా వారణశాఖయా వా తాసామభావే బహు
పర్ణశాఖయా యయాకయాచిచ్ఛాఖయా అపేతవీతేతి సహితా పాత్రాం
తం సంమృజ్య దక్షిణశ్శాఖాం నిరస్య ఉపస్పృశ్య ఉద్ధృత్య వాత్యహిర
ణ్యాశకలమంతర్ధాయ దక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సంస్తీర్య తేషు దక్షిణా
గ్రైర్యజ్ఞియైః కాష్ఠైః స్తుత్సీ కాష్ఠా యుక్తైర్వక్ష్య దేమోభిశ్చ దక్షిణాప్రా
చీం చితిం కృత్వా తత్పురస్తాదగ్నిం నిధాయ తాం చితిం సహ వా పృథగ్వా ప
రిస్తీర్యాగ్నేర్దక్షిణతో దర్భాన్ సంస్తీర్య తేషు దర్వీమాజ్యస్థాలీం ప్రోక్ష
ణీపాత్రం చ దక్షిణాప్రాచ్యోరేకైకశస్సాదయిత్వా దర్భాచ్ఛిత్త్వా అసుర్యా
మేకైకం వ శముపనీయ యథా జుహు ప్రెంక్ష్మయీతి ధాన్యకృత్వా ఏకపవిత్రే
ణ ప్రోక్షణీముత్పూయ అంగుష్ఠబంధనసూత్రం ఛిత్త్వా ప్రేతం పాత్రాణి చి
తిం చ ప్రత్యేకం ప్రోక్ష్య ఆజ్యం దర్వ్యాం చ సంసృజ్య సువర్ణగ్ం హస్తాదితి దే
వస్య త్వేత్యనువాకేన చ సప్తదశభిరనుషంగైః । ప్రత్యనుషంగం సువర్ణేన
ప్రేతస్య హస్తా సంమృజ్య.

తన్మంత్రాస్తు.

సువర్ణగ్ం హస్తాదాదదానామృతస్య శ్రియై బ్రహ్మణే తేజసే బలాయ.
అత్రైవ త్వమిహ వయగ్ం సుశేవా విశ్వాస్స్పృధో అభిమాతిజయేమ - దేవ
స్య త్వా సవితుః ప్రసవే - అశ్వినోర్బాహుభ్యాం - పూష్ణో హస్తాభ్యాం ప్రతి
గృహ్ణామి - రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణేగ్నయే హిరణ్యం తేనా
మృతత్వమశ్యాం - వయో దాత్రే - మయో మహ్యమస్తు ప్రతిగ్రహీత్రే - క ఇదం
కస్మా అదాత్ - కామః కామాయ - కామో దాతా - కామః ప్రతిగ్రహీతా - కా
మగ్ం సముద్రమావిశ - కామేన త్వా ప్రతిగృహ్ణామి - కామైతత్తే - ఏషా తే కా
మదక్షిణా - ఉత్తానస్త్వాంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥౧॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే అశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యాం

ప్రతిగృహ్ణామి రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే సోమాయ వాసః గ్నాస్త్వాకృన్తన్నపసస్త్వాతన్వత వరూత్రిస్త్వావయం- తేనామృతత్వమశ్యాం— ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥౨॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే- ప్రతిగృహ్ణామి- రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే రుద్రాయ గాం - తేనామృతత్వమశ్యాం— ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥౩॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి - రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే వరుణాయాశ్వం - తేనామృతత్వమశ్యాం —ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥౪॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి - రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే ప్రజాపతయే పురుషం- తేనామృతత్వమశ్యాం —ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥౫॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి - రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే మనవే తల్పం తేనామృతత్వమశ్యాం —ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు॥౬

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి- రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే త్వష్ట్రేఽజాం- తేనామృతత్వమశ్యాం— ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి - రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే పూష్ణేఽవిం - తేనామృతత్వమశ్యాం —ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౮ ॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి- రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే - నిర్ఋత్యా అశ్వతరగర్దభౌ తేనామృతత్వమశ్యాం— ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౯ ॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి- రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే హిమవతో హస్తినం- తేనామృతత్వమశ్యాం— ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౧౦ ॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం— ప్రతిగృహ్ణామి- రా

జాత్వా వరుణో నయతు దేవిదక్షిణే గంధర్వాప్సరాభ్యస్స్రగలంకారౌ తేనా మృతత్వమశ్యాం — ఆంగిరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౧౧ ॥ *

దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే — ప్రతిగృహ్ణామి రాజాత్వా వరుణో నయతు దేవిదక్షిణే - విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో వాసస్యం - తేనామృతత్వమశ్యాం — ఆంగిరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౧౨ ॥ *

దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే — ప్రతిగృహ్ణామి రాజాత్వా వరుణో నయతు దేవిదక్షిణే వాచెన్నం తేనామృతత్వమశ్యాం — ఆంగిరస ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౧౩ ॥

దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే — ప్రతిగృహ్ణామి - రాజాత్వా వరుణో నయతు దేవిదక్షిణే బ్రహ్మౌదనం - తేనామృతత్వమశ్యాం — ఆంగిరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౧౪ ॥ *

దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే — ప్రతిగృహ్ణామి - రాజాత్వా వరుణో నయతు దేవిదక్షిణే సముద్రాయాసః - తేనామృతత్వమశ్యాం — ఆంగిరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౧౫ ॥ *

దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే - అశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యాం ప్రతిగృహ్ణామి - రాజాత్వా వరుణో నయతు దేవిదక్షిణే ఉత్తానాయాంగిరసాయానః - తేనామృతత్వమశ్యాం — ఆంగిరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౧౬ ॥

దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే — ప్రతిగృహ్ణామి - రాజాత్వా వరుణో నయతు దేవిదక్షిణే వైశ్వానరాయ రథం - వైశ్వానరః ప్రత్నథా నమసా రుహత్ - దివః పృష్ఠం సందమానస్సుమన్మభిః - సపూర్వ్యా జనయజ్జంతవేనం - సమానమజ్మా పరియాతిజాగృవిః - రాజాత్వా వరుణో నయతు దేవిదక్షిణే వైశ్వానరాయ రథం - తేనామృతత్వమశ్యాం — ఆంగిరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౧౭ ॥

తతః ప్రీతం దక్షిణాభిస్సముత్థాప్య చిత్యామారోప్య సప్తవ్యాహృతిం మనసాధ్యాయన్ సువర్ణశకలాన్యాజ్యబిందూన్వా ఆస్యనేత్రశ్రోత్రఘ్రాణేషు అంగుష్ఠేన సవ్యమక్రమాన్నిక్షిపేత్. *

సువర్ణంఘర్మమిత్యాసే.

సువర్ణంఘర్మంపరివేదవేనం - ఇంద్రస్యాత్మానందశధాచరంతం - అంతస్సముద్రేమనసాచరంతం - బ్రహ్మాన్వవిందద్దశహోతారమర్ణే-అంతః ప్రవిష్టశ్శాస్తాజనానాం-ఏకస్సన్బహుధావిచారః శతగ్ం శుక్రాణియత్రైకంభవంతి - సర్వేవేదాయత్రైకంభవంతి - సర్వేహోతారోయత్రైకంభవంతిసమానసీనఆత్మాజనానాం—అంతః ప్రవిష్టశ్శాస్తాజనానాగ్ం సర్వాత్మా - సర్వాః ప్రజాయత్రైకంభవంతి- చతుర్హోతారోయత్రసంపదంగచ్ఛంతిదేవైః - సమానసీనఆత్మాజనానాం *

బ్రహ్మేంద్రమితిదక్షిణేనేత్రే.

బ్రహ్మేంద్రమగ్నింజగతఃప్రతిష్ఠాం - దివఆత్మానగ్ం సవితారంబృహస్పతిం - చతుర్హోతారంప్రదిశోనుక్లృప్తం - వాచోవీర్యం తపసాన్వవిందత్ - అంతఃప్రవిష్టంకర్తారమేతం - త్వష్టారగ్ంరూపాణివికుర్వంతం విపశ్చిం—అమృతస్యప్రాణంయజ్ఞమేతం - చతుర్హోతౄణామాత్మానంకవయోనిచుక్యుః - అంతఃప్రవిష్టంకర్తారమేతం - దేవానాంబంధునిహితం గుహాని - అమృతేనక్లృప్తంయజ్ఞమేతం - చతుర్హోతౄణామాత్మానంకవయోనిచిక్యుః.

శతంనియుతఇతిసవ్యేనేత్రే.

శతంనియుతఃపరివేదవిశ్వావిశ్వవారః-విశ్వమిదంవృణాతి-ఇంద్రస్యాత్మనిహితః పంచహోతాఅమృతందేవానామాయుఃప్రజానాం — ఇంద్రగ్ంరాజానగ్ంసవితారమేతం - వాయోరాత్మానంకవయోనిచిక్యుః - రశ్మిగ్ం రశ్మీనాంమధ్యేతపంతం-ఋతస్యపదేకవయోనిపాంతి- యఆండకోశేభువనంబిభర్తి-అనిర్భిణ్ణస్సన్నథలోకాన్ విచష్టేయస్యాణ్డకోశగ్ం శుష్మమాహుఃప్రాణముల్బం- తేనక్లృప్తోమృతేనాహమస్మి-

సువర్ణంకోశమితిదక్షిణకర్ణే-

సువర్ణంకోశగ్ంరజసాపరీవృతం- దేవానాంవసుధానీంవిరాజం—అమృతస్యపూర్ణాంతాముకలాంవిచక్షతే - పాదగ్ం షడ్ఢోతుర్నకిలావివి

ర్ధ్వే-యేనత్త్రీవఃపంచధోతక్ల్ప్తాః-ఉతవాషడ్ఢామనసోతక్ల్ప్తాః-తగ్
షడ్ఢోతారమృతుభిః కల్పమానం-ఋతస్యపదేకవయోనిపాంతి - అంతఃప్ర
విష్టంకర్తారమేతం - అంతశ్చంద్రమసి మనసాచరంతంసహైవసంతన్న
విజానంతిదేవాః-ఇంద్రస్యాత్మానగ్‌శతధాచరంతం—

ఇంద్రోరాజేత్యనువాకశేషేణసవ్యేకర్ణే-

ఇంద్రోరాజాజగతోయఈశే-సప్తహోతాసప్తధావిక్లృప్తః పరేణ
తంతుంపరిషిచ్యమానం అంతరాదిత్యేమనసాచరంతం దేవానాగ్‌హృద
యంబ్రహ్మాన్వవిందత్-బ్రహ్మైతద్బ్రహ్మణఉజ్జభార-అర్కం శ్చోతంతగ్
సరిరస్యమధ్యే-ఆయస్మిన్త్సప్తపేరవః-మేహంతిబహులాగ్‌శ్రియం-బహ్వ
శ్వామింద్రగోమతీం—అచ్యుతాం బహులాంశ్రియం - సహరిర్వసువిత్త
మః-పేరురింద్రాయపిన్వతే- బహ్వశ్వామింద్రగోమతీం అచ్యుతాంబహు
లాంశ్రియం మహ్యమింద్రో నియచ్ఛతు - శతగ్ శతా అస్య యుక్తా హరీ
ణాం అర్వాఙాయాతు వసుభి రశ్మి రింద్రః - ప్రమగ్‌హమాణో బ
హులాగ్‌శ్రియం - రశ్మిరింద్ర స్సవితా మేనియచ్ఛతు — ఘృతం తేజోమ
ధుమదింద్రియం-మయ్యయమగ్నిర్దధాతు-హరిఃపతంగఃపటరీసుపర్ణః-
దివిక్షయోనభసాయఏతి సనఇంద్రఃకామవరందదాతు-పంచారంచక్రంపరి
వర్తతేపృథుహిరణ్యజ్యోతిస్సరిరస్యమధ్యేఅజస్రం జ్యోతిర్నభసాసర్ప
దేతి-సనఇంద్రఃకామవరందదాతు-సప్తయుంజంతిరథమేకచక్రం- ఏకో అ
శ్వోవహతిసప్తనామా-త్రినాభిచక్రమజరమనర్వం - యేనామావిశ్వాభువ
నానితస్థుః- భద్రంపశ్యంతఉపసేదురగ్రే-తపోదీక్షామృషయస్సువర్విదః
తతఃక్షత్రంబలమోజశ్చజాతం-తదస్మై దేవాఅభిసన్నమంతు. శ్వేతగ్‌రశ్మిం
బోభుజ్యమానంఅపాన్నేతారంభువనస్యగోపాం- ఇంద్రంనిచిక్యుఃపరమే
వ్యోమన్—రోహిణీఃపింగలాఏకరూపాః- క్షరంతీఃపింగలాఏకరూపాః-శ
తగ్‌సహస్రాణిప్రయుతానినావ్యానాం - అయంయశ్శ్వేతోరశ్మిః పరిసర్వ
మిదంజగత్ ప్రజాంపశూన్ధనాని అస్మాకందదాతు శ్వేతోరశ్మిఃపరిసర్వం
బభూవసువన్మహ్యంపశూన్విశ్వరూపాన్పతంగమక్తమసురస్యమాయ

యాహృదాపశ్యంతిమనసామనీషిణః - సముద్రేఅంతః కవయోవిచక్షతే-
మరీచీనాంపదమిచ్ఛంతివేధసఃపతంగోవాచంమనసాబిభర్తి- తాంగంధ
ర్వోవదద్గర్భేఅంతః- తాంద్యోతమానాగ్ స్వర్గ్యంమనీషాం-ఋతస్యపదేక
వయోనిపాంతి- యేగ్రామ్యాఃపశవోవిశ్వరూపాఃవిరూపాస్సంతోబహు
ధైకరూపాఃఅగ్నిస్తాగ్ం అగ్రేప్రముమోక్తుదేవః-ప్రజాపతిః ప్రజయాసం
విదానఃవీతగ్ స్తుకేస్తుకేముమమస్మాసునియచ్ఛతం - ప్రప్రయజ్ఞపతింతిర
యేగ్రామ్యాఃపశవోవిశ్వరూపాః - విరూపాస్సంతోబహుధైకరూపాః-
తేషాగ్ంసప్తానామిహరంతిరస్తు రాయస్పోషాయ సుప్రజాస్త్వాయసువీ
ర్యాయఆరణ్యాః-పశవోవిశ్వరూపాః - విరూపాస్సంతోబహుధైకరూ
పాః—వాయుస్తాగ్ంఅగ్రే ప్రముమోక్తుదేవః - ప్రజాపతిఃప్రజయాసం
విదానః - ఇడాయైసృప్తంఘృతవచ్చరాచరం—దేవాఅన్వవిందన్గుహాహి
తం-యఆరణ్యాఃపశవోవిశ్వరూపాః - విరూపాస్సంతోబహుధైకరూపాః
తేషాగ్ంసప్తానామిహరంతిరస్తు - రాయస్పోషాయసుప్రజాస్త్వాయసు
వీర్యాయ - పునశ్చేంద్రోరాజేతిదక్షిణేఘ్రాణే - తేనైవసవ్యేఘ్రాణేచ
నిక్షిపేత్,

అథవాసువర్ణంఘర్మమిత్యాద్యనువాకాంతముక్త్వా పూర్వోక్తస్థా
నేషుక్రమాన్నిక్షిపేత్ అథాజ్యంముఖసేచనీయపాదప్రభృతిముఖపర్యంతంస
న్తతంశేషంనినీయదక్షిణతఃపాత్రం నిరస్యదధిమధుఘృతతిలతండులానాస్యే
దత్వాఆచిత్యాభిముఖఃస్థిత్వామైన మగ్నేవిదహశ్శృతం యదేతిద్వాభ్యాం
జ్యోతిష్మతీంత్వాసాదయామీత్యనువాకేనచజ్వలదుల్ముకేనఉరసిదహేత్-
మైనమగ్నేవిదహోమాభిశోచోమాస్యత్వచంచిక్షిపోమాశరీరం - య
దాశృతంకరవోజాతవేదోథేమేనంప్రహిణుతాత్పితృభ్యఃశృతంయదాకర
సిజాతవేదోథేమేనంపరిదత్తాత్పితృభ్యః- యదాగచ్ఛాత్యసునీతిమేతామథా
దేవానాంవశనీర్భవాతి- జ్యోతిష్మతీంత్వాసాదయామిజ్యోతిష్కృతంత్వా
సాదయామిజ్యోతిర్విదంత్వాసాదయామి భాస్వతీంత్వాసాదయామి జ్వ
లంతీంత్వా సాదయామిమల్మలాభవంతీం, త్వాసాదయామి దీప్యమానాం

త్వాసాదయామిరోచమానాంత్వాసాదయామ్యజస్రాంత్వాసాదయామి
బృహజ్జ్యోతిషంత్వా సాదయామి బోధయంతీంత్వా సాదయామి జాగ్ర
తీంత్వాసాదాయామి- తతోనిరవశేషమగ్నిమప్రదక్షిణంప్రాగాది క్రమే
ణనిక్షిప్య-సూర్యంతేచక్షురితిసహస్రశీర్షా ద్భ్యస్సంభూతఇత్యనువాకా
భ్యాంచప్రేతముపస్థాయసూర్యంతేచక్షుర్గచ్ఛతువాతమాత్మాద్యాంచగ
చ్ఛపృథివీంచధర్మణా - అపోవాగచ్ఛయదితత్రదేహితమోషధీషుప్రతితి
ష్ఠాశరీరైః - సహస్రశీర్షాపురుషః —— యత్రపూర్వేసాధ్యాస్సంతిదే
వాః-అద్భ్యస్సంభూతఃపృథివ్యైరసాచ్చ—సర్వంమనిషాణ- ఉరస్థముగ్నిం
యాజ్ఞియైఃకాష్ఠైస్తుళసీకాష్ఠైశ్చప్రజ్వాల్య చితేఃపశ్చాత్ప్రాఙ్ముఖఃస్థి
త్వాయఏతస్యపథోగోప్తారఇతినవభిఃప్రయాసాయస్వాహేతిద్వాదశభిశ్చ
ప్రతిస్వాహాకారంహుత్వాయఏతస్యపథోగోప్తారస్తేభ్యస్స్వాహా-గోప్తార
స్తేభ్యఇదం యఏతస్యపథోరక్షితారస్తేభ్యస్స్వాహా-పథోరక్షితారస్తేభ్య
ఇదంయఏతస్యపథోభిరక్షితారస్తేభ్యస్స్వాహా- పథోరక్షితారస్తేభ్య
ఇదం--ఆఖ్యాత్రేస్వాహా- ఆఖ్యాత్రఇదం-అపాఖ్యాత్రేస్వాహా-అపాఖ్యా
త్రఇదం అభిలాలపతేస్వాహా- అభిలాలపతఇదం- అపలాలపతేస్వాహా
అపలాలపతఇదంఅగ్నయేకర్మకృతేస్వాహా-అగ్నయఇదం యమత్రనా
ధీమస్తస్మైస్వాహా-యమాయేదంప్రయాసాయస్వాహా - ప్రయాసాయే
దం ఆయాసాయస్వాహా-ఆయాసాయేదంవియాసాయస్వాహా వియాసా
యేదం-సంయాసాయస్వాహా-సంయాసాయేదం-ఉద్యాసాయస్వాహా-ఉ
ద్యాసాయేదం అవయాసాయస్వాహా-అవయాసాయేదం- శుచేస్వాహా-
శుచఇదం- శోకాయస్వాహా శోకాయేదం-తప్యత్వైస్వాహా-తప్యత్వాఇ
దం- తపతేస్వాహా- తపతఇదం-బ్రహ్మహత్యాయైస్వాహా - బ్రహ్మహత్యా
యాఇదంసర్వస్మైస్వాహా సర్వస్మాఇదం-ఆజ్యస్థాలీందర్వీంచాగ్నౌప్ర
హరేత్ నగ్నందహేత్శ్మశానవాసిచండాలమ్లేచ్ఛాదిభ్యశ్శవస్త్రైకదేశం
పరిత్యజేత్-అథాగ్నేఃపశ్చాత్ప్రాఙ్ముఖవుపవిశ్య ప్రకేతునేతిసప్తభి ఋగ్భిః
హరిగ్హరంతమిత్యనువాకేనషడ్భిఋగ్భిశ్చాధర్వైవసాయఋగంతస్య

చ స్తత్ పరయోర్వ్యంజన విసర్జనీయయోశ్చస్థానే త్రిమాత్రః ప్రణవము
క్త్వా తేనోత్తరార్ధమర్ధంసంధ్యాయశంసేత్.

ప్రకేతునాబృహతాభాత్యగ్నిరావిర్విశ్వానివృషభోరోరవీతి- దివశ్చి
దంతాదుపమాముదానడపాముపస్థేమహిషోవవర్ధ- ఇదంతఏకం పర
ఊతఏకం తృతీయేన జ్యోతిషాసంవిశస్వ - సంవేశన స్తనువైచారురేధి ప్రి
యోదేవానాం పరమేసధస్థే - నాకేసుపర్ణ ముపయత్పతంతగ్ హృ
దావేనంతో అభ్యచక్షత త్వాహిరణ్యపక్షంవరుణస్యదూతంయమస్యయో
నౌ శకునంభురణ్యుం అతిద్రవసారమేయౌశ్వానౌచతురక్షౌశబలౌ సాధు
నాపథా - అథాపితౄన్సువిదత్రాగ్ అపీతయమేన యేసధమాదంమదం
త్యేం యౌతేశ్వానౌ యమరక్షితారౌ చతురక్షౌ పథిరక్షీనృచక్షసా తా
భ్యాగ్ రాజన్పరిదేహ్యేనగ్ స్వస్తిచాస్మా అనమీవంచధేహ్యోం ఉరుణ
సావసుతృపావులుంబలౌ యమస్యదూతౌచరతోవశాగ్ అనుతావస్మభ్యం
దృశయే సూర్యాయపునర్దాత్తావసుమద్యేహ భద్రోం- సోమ ఏకేభ్యః ప
వతేఘృతమేకఉపాసతే - యేభ్యో మధుప్రధావతి తాగ్ శ్చిదేవాపిగచ్ఛ
తోం - యేయుధ్యంతే ప్రధనేషు శూరా సోయేతనుత్యజః - యేవా
సహస్ర దక్షిణాస్తాగ్ శ్చిదేవాపిగచ్ఛతోం - తపసాయే అనాధృష్యా
స్తపసా యేసు యేసువర్గతాః-తపో యేచక్రిరేమహస్తాగ్ శ్చిదేవాపి గచ్ఛ
తోం-హరిగ్ హరంతమనుయంతు దేవాః-విశ్వస్యేశానంవృషభంమతీనాం-
బ్రహ్మసరూపమనుమేదమాగాత్ అయనంమావివధీర్విక్రమస్వోం-మాఛి
దోమృత్యోమావధీః- మామేబలంవివృహోమాప్రమోషీః - ప్రజాంమా
మేరీరిషఆయురుగ్ర-నృచక్షసంత్వాహవిషావిధేమోం- సద్యశ్చకమానాయ-
ప్రవేపానాయమృత్యవే ప్రాస్మాఆశాఅశృణ్వన్ కామేనాజనయన్ పునరోం
కామేనమేకామఆగాత్ హృదయాద్ధృదయంమృత్యోః- యదమీషామదః ప్రి
యం-తదైతూపమామవభ్యోం - పరంమృత్యో అనుపరేహి పంథాం యస్తేస్వ
ఇతరోదేవయానాత్ చక్షుష్మతేశృణ్వతే తేబ్రవీమి- మానః ప్రజాగ్ రీరిషో
మోతవీరోం-ప్రపూర్వ్యంమనసావందమానః- నాధమానో వృషభంచ

వర్ణీదారం- యః ప్రజామేకగాణ్మానుషీణాం కృష్ణ్యం యజే ప్రథమజామృత
స్యా ఇతి శంసేత్ తతః చితేః పశ్చాద్దక్షిణోత్తరతో దీర్ఘాన్ త్రీన్ గర్తాన్
ఖాత్వాశ్మవస్సికతాశ్చ ప్రకీర్య కుంభజలేన పూరయిత్వా తేషు జ్ఞాతయః కని
ష్ఠపూర్వం అశ్మన్వతీ రేవతీరిత్యవతీర్యః- అశ్మన్వతీ రీయతే సగ్ంరభధ్వముత్తి
ష్ఠత ప్రతరతా సఖాయః- అత్రా జహామ యే అసన్నశేవాః శివాన్ వయమభి
వాజానుత్తరేమ ఆప్యాయస్వ మదింతమేత్యనువాకేన చావగాహ్య- ఆప్యా
యస్వ మదింతమ సోమ విశ్వాభిరూతిభిః భవా నస్సప్రథస్తమః గర్తానాం ప
శ్చాత్ పాలాశశాఖే శమీశాఖే వా దక్షిణోత్తరే ప్రతిష్ఠాప్య తయోరగ్రే దర్భ
మయేన శుల్బేన రజ్జునా తోరణవత్ బధ్వా తయోర్మధ్యే యద్దైవ దేవస్యే
తి కనిష్ఠపూర్వం నిర్గచ్ఛేయుః- పశ్చాత్ గచ్ఛన్ కర్తా యద్దైవ దేవస్యేతి
మంత్రం జపిత్వా- యద్దైవ దేవస్య సవితుః పవిత్రగ్ం సహస్రధారం వితతమం
తరిక్షే యేనాపునాదింద్రమనార్తమార్త్యై తేనాహం మాగ్ం సర్వతను
పునామి- యా రాష్ట్రాత్పన్నాదితి మంత్రేణ భూమౌ ప్రతిష్ఠితే శాఖే ఉత్క్షిప్య
రజ్జూన్ ఛిత్త్వా- యా రాష్ట్రాత్పన్నాదపయంతి శాఖాదభిమతాన్నృపతిమి
చ్ఛమానాః ధాతుస్తాస్సర్వాః పవనేన పూతాః ప్రజయాస్మాన్రయ్యా వర్చ
సా సగ్ంసృజాథ దక్షిణస్యాం నైరృత్యాం చ దిశి పృథక్ పరిత్యజేత్ తతో జ్ఞా
తయః ఉద్వయం తమసస్పరి తరణిరిత్యనువాకేన చాదిత్యముపస్థాయ
ఉద్వయం తమసస్పరి పశ్యంతో జ్యోతిరుత్తరం - దేవం
దేవత్రా సూర్యమగన్మ జ్యోతిరుత్తమం - తరణిర్విశ్వదర్శతో జ్యోతి
ష్కృదసి సూర్య- విశ్వమాభాసి రోచనం ఉపయామగృహీతోసి సూర్యా
య త్వా భ్రాజస్వత ఏష తే యోనిః సూర్యాయ త్వా భ్రాజస్వతే అశ్మశా
న మనవేక్షమాణా ఉదకాంతం గత్వా కేశాన్ప్రకీర్య మూర్ధస్వపహ
త్య పాంసూనోప్య ధాతా పునాతు సవితా పునాతు ఈయుష్టే యే ఇత్యనువాకే
న చ పరివాహే పాదకే స్నానం కుర్యుః ధాతా పునాతు సవితా పునాతు అగ్నేస్తే
జసా సూర్యస్య వర్చసా - ఈయుష్టే యే పూర్వతరామపశ్యన్ వ్యుచ్ఛంతీ
ముషసం మర్త్యాసః - అస్మాభిరూ ను ప్రతిచక్ష్యాభూదో తే యంతి యే అప

రీమపశ్యాద్గర్భాం ప్రదక్షిణీకృత్యపరిణవ్యఅశేషేహే — స్వీకృత్యగోత్రి
స్యశర్మణః ప్రేతస్యఅస్యప్రథమేహని బ్రహ్మమేధసంస్కారకర్మణి మంత్ర
లోపే — శాస్త్రేనష్టింతం భూయాదితి భవంతో మహాంతోనుగృహ్ణంతు
బ్రాహ్మణేభ్యోయథాశక్తిదక్షిణాందద్యాత్.

పైతృమేధికసంస్కారః.

కర్తాస్నాత్వాఆర్ద్రవాసాఃధృతోర్ధ్వపుండ్రః-ప్రాచీనావీతి అశే
షేహే—స్వీకృత్య గోత్రంశర్మాణం-ప్రేతం అముకాగ్నినాపైతృమేధిక
విధినాసంస్కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిరస్త్వితిభవంతోమహాంతోనుగృహ్ణంత్వి
తిపరిషదం ప్రార్థ్య తదనుజ్ఞాతః ఉపవీతీప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతి
గోత్రస్యశర్మణః పితుః ప్రేతస్యప్రథమేహని పైతృమేధికసంస్కారార్థం
స్వస్యయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం సప్రపంచత్రీణివా కృచ్ఛ్రాణి కరిష్యఇతిసంక
ల్ప్యహిరణ్యగర్భగర్భస్థం— ప్రయచ్ఛమేసంస్కారకరణేయోగ్యతాసి
ద్ధ్యర్థంయతిరాచిద్ధిరణ్యంతుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ ఇతిదత్వా ఉపవీ
తీప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య గోత్రంశర్మాణం పితరం
ప్రేతమౌపాసనాగ్నినాపైతృమేధికవిధినాసంస్కరిష్యామీతిసంకల్ప్యపూ
ర్వవల్లేఖనాదిదర్వీసంస్కారాంతం విపరీతంకృత్వాఅగ్నిమప్రదక్షిణంప
రిషిచ్యఅగ్నేఃపశ్చాత్-దర్భేషుసర్వస్యప్రతిశీవరీభూమిస్త్వోపస్థఆధితస్యో
నాస్మైసుషదా భవయచ్ఛాస్మైశర్మసప్రథాః ఇతిదక్షిణాశిరసం ప్రే
తంశాయయిత్వాప్రేతాన్వారబ్ధఃపరేయువాంసమితి ఔపాసనే హుత్వా
పరేయువాంసంప్రవతోమహీరనుబహుభ్యః పంథామనపస్పశానంవైవ
స్వతంసంగమనంజనానాంయమంరాజానం హవిషాదువస్యతస్వాహా
యమాయేదంపునఃపరిషిచ్యహస్తాంగుష్ఠౌ పాదాంగుష్ఠౌచపృథక్పృ
థక్ శ్వేతసూత్రాభ్యాంబద్ధ్వాశరసేనళదమాలామాబధ్యఔదుంబర్యామా
సంద్యాముత్తానంప్రేతంనిపాత్యఇదంత్వావస్త్రంప్రథమన్వాగన్ ఇత్యనవ
స్త్రేణాచ్ఛాద్యపూర్వధృతవస్త్రమాదాయఅపైతదూహాయదిహాబిభః
పురా-ఇష్టాపూర్తమనుసంపశ్యదక్షిణాంయథాతేదత్తంబహుధావిబం

ధుమిత్యృచాస్వయంకృత్వా ఆచామేత్-తస్మిన్నేవాగ్నౌ జీవతండులంచ
రుం శ్రపయిత్వా చరుమభిఘార్య దక్షిణత ఉద్వాస్య పునరభిఘార్య అగ్నిం
ఖాండేసమారోప్య తత్పుత్రో భ్రాతా వా భృత్యో వా సన్నబంధుః తతో వా
హకాననుమంత్రయేత్ - ఇమౌ యునజ్మి తే వహ్నీ అసునీథాయ వోఢవే
యాభ్యాంయమస్యసాదనం సుకృతాచాపిగచ్ఛతాత్-ఇతివాహకాననుమం
త్ర్య- త్రైరాదీయ మానం ప్రేతం పూషాత్వేతశ్చ్యావయతు ప్రవిద్వాన
నష్టపశుర్భువనస్య గోపాః స త్వైతేభ్యః పరిదదాత్ పితృభ్యో అగ్నిర్దేవేభ్యః
సువిదత్రేభ్యః- అగ్రే అగ్నిం ప్రస్థాప్య తత్పశ్చాత్ కర్తా ముక్తశిఖో గచ్ఛేత్
తతః తిలాన్ తండులాన్ చరుం పాలాశశాఖాం లోష్టాన్ హిరణ్యశకలానా
జ్యపాత్రాణి దర్భాన్ స్త్రేతృణముదకుంభంచ సికతాశ్చ క్రమేణ ప్రస్థాపయేత్
తతో వాహకాః నివీతినో మౌనినశ్చ గ్రామానభిముఖం ప్రేతం నిహరేయుః
గ్రామశ్మశానయోరంతరం మార్గం చతుర్ధా కృత్వా - తత్రాజ్యం చతు
ర్థాంశం గత్వా-దక్షిణాశిరసం ప్రేతం నిధాయ - సర్వస్య ప్రతిశీవరీభూమి
స్త్వోపస్థ ఆధిత స్యోనాస్మై సుషదా భవయచ్ఛాస్మై శర్మ సప్రథాః దక్షిణ
తోలోష్టేషు చరుం ప్రతిష్ఠాప్య సర్వే జ్ఞాతయో ద్వేధా కేశాన్విభజ్య దక్షిణా
న్కేశాన్బధ్య సవ్యాన్విసృజ్య దక్షిణాన్ ఊరూనాఘ్నానా అథో వస్త్రాణ్యవ
ధూన్వంతః కనిష్ఠపూర్వం ప్రేతం త్రిప్రదక్షిణం పరియంతః అపనశ్శోశుచద
ఘం అగ్నే శుశుగ్ధ్యారయిం అపనశ్శోశుచదఘం సవ్యాన్ కేశాన్బధ్వా దక్షి
ణాన్విసృజ్య సవ్యానూరూనాఘ్నానా అనవధూన్వంతః ప్రాచీనావీతిన
ఏవ అపనశ్శోశుచదఘమితి ప్రేతం త్రిఃప్రదక్షిణం కుర్యుః అపనశ్శోశుచద
ఘం దఘం — ప్రేతస్య దక్షిణపార్శ్వే అశ్మనా త్రిస్త్రిః కర్షూన్ దక్షిణాప
వర్గాన్ ఖాత్వా తేషు తిలోదకం దత్వా మేక్షణేన చరోస్తృతీయాం శమూ
దాయపథిషూతేభ్య ఇమం బలించదామి పునస్తిలోదకం దదామి- త్రిఘ
ట్టయేత్ తతస్త్రైరాదీయమానం ప్రేతం పూషేమా ఆశా ఇతి పూర్వవదవ
దాయ పూషేమా ఆశా అనువేద సర్వాస్సో అస్మాం అభయతమేన నేషత్ స్వ
స్తిదా అఘృణిస్సర్వవీరో ప్రయుచ్ఛన్ పుర ఏతు ప్రవిద్వాన్- తురీయమధ్వ

నోగత్వా సర్వస్య ప్రతిశీవరీ—సప్రథాః- ప్రేతం నిధాయ పూర్వవత్ ప్రదక్షి
ణం త్రిః పశ్చాత్ త్రిః ప్రదక్షిణం కృత్వా అపనశ్శోశుచదఘం—దఘం మేత
నైన చరోస్తృతీయాంశమాదాయ పథిభూతేభ్యః ఇమం బలిం దదామి పున
స్తిలోదకం దత్వా ఆదీయమానమనుమంత్రయతే- ఆయుర్విశ్వాయుః పరిపా
సతి త్వా పూషా త్వా పాతు ప్రపథే పురస్తాత్ యత్రాసతే సుకృతో యత్ర తేయ
యుస్తత్ర త్వా దేవస్సవితా దధాతు-తురీయ మధ్యనోగత్వా ప్రేతం నిధాయ
సర్వస్య ప్రతిశీవరీ భూమిస్త్వోపస్థ అధిత స్యోనాస్మై సుశదా భవ యచ్ఛాస్మై
శర్మ సప్రథాః- అపనశ్శోశుచదఘం అగ్నే శుశుగ్ధ్యారయిం అపనశ్శోశుచ
దఘం పూర్వవత్ ప్రదక్షిణాదికం కృత్వా ప్రేతస్య దక్షిణపార్శ్వే దక్షిణా
పవర్గాః ఖాత్వా తేషు తిలోదకం నిక్షిప్య పథిభూతేభ్యః బలిం దదామి పు
నస్తిలోదకం దదామి- అథాస్య కపాలాని సునంభిం నానిసంభిన త్తి- యథై
షూదకం న తిష్ఠేత్ ఆయుర్విశ్వాయుః పరిపాసతి త్వా పూషా త్వా పాతు
ప్రపథే పురస్తాత్ యత్రాసతే సుకృతో యత్ర తే యయుస్తత్ర త్వా దేవస్సవితా
దధాతు-చతుర్థాంశమాదాయ గత్వా చితేః పశ్చాత్ భాగే నిధాయ తత్పూ
ర్వభాగే అగ్నిం నిధాయ-ఏషా వై దేవమనుష్యాణాం శాన్తా దిక్. తామేవై
నాననూత్క్రామంతి - కర్తా సహోదీచీం దిశం గచ్ఛేయుః హిరణ్యేన ప
లాశశాఖయా శమీశాఖయా తాసామభావే బహుపర్ణశాఖయా యయా క
యాచిచ్ఛాఖయా అపేత వీతేత్యేతయా పాదేన సంమృజ్య అపేత వీత విచస
ర్పతాతో యేఽత్రస్థ పురాణా యే చ నూతనాః-అదాదిదం యమోవసానం
పృథివ్యా అక్రన్నిమం పితరో లోకమస్మై- ఉక్త్వా కౌత్స్యహిరణ్యశకలం
నిధాయ ఆజ్యబిందూన్ ప్రాత్యస్మిన్ దక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సంస్తీర్య తేషు దక్షిణా
గ్రైర్యాజ్ఞియైః కాష్ఠైః దారుచితిం కృత్వా దక్షిణా ప్రాగగ్రైర్దర్భైరగ్నిం
దారుచితిం చ పరిస్తీర్య దక్షిణతః పశ్చాద్వా దర్భాన్ సంస్తీర్య దక్షిణతః
ప్రాచ్యాం చ ఏకైకశః దర్వీమాజ్యస్థాలీం ప్రోక్షణీపాత్రం చ సాదయిత్వా ర
జ్జుం ఛిత్వా అసంద్యామేకైకం వంశమపనీయ యథా రజ్జుమప్రేతశ్శయీత
తథా కృత్వా ఏకదర్భపవిత్రేణ ప్రోక్షణీరుత్పూయ అంగుష్ఠబంధనసూత్రే

ఛిత్వాప్యుతం పాత్రాణి దారుచితించ ప్రత్యేకం ప్రోక్ష్య ఆజ్యస్థాల్యా మా
జ్యాని రూహ్య దక్షిణతో ంగారాన్నిరూహ్య ఏకదర్భేణ తేష్వధిశ్రిత్య దర్భా
గ్రం ప్రేతస్య విపరీతం త్రిః పర్యగ్నికృత్వా దక్షిణత ఉద్వాస్య అంగారానగ్నౌ
ప్రత్యూహ్య దక్షిణాగ్ర పవిత్రం విపరీతం త్రిరుత్పూయ గ్రంధిం స్రస్యాద్భి
స్సంస్పృశ్య అగ్నౌ ప్రహరతి - దర్వీం నిష్టప్య దర్భేణ సంమృజ్య పునర్నిష్టప్య
ప్రోక్ష్య నిధాయాద్భిస్సంస్పృశ్య అగ్నౌ ప్రహరతి సువర్ణ గ్రహస్తాదితి సు
వర్ణేన హస్తా సంమృజ్య - సువర్ణ గ్రహస్తాదాదదానమృతస్య శ్రియైబ్రహ్మ
ణే తేజసే బలాయ అత్రైవ త్వమిహ వయగ్ సుశేవాః విశ్వాస్పృధో అభిమాతీజ
యేమ - ప్రేతం దక్షిణా శిరసం చితిమారోప్య ఆజ్య బిందూన్ వాస ఉపవ్యాపృ
తీమాన సాధ్యాయన్ ఆస్య చక్షుశ్శ్రోత్ర నాసికేషు దక్షిణ సవ్య క్రమాన్ని
క్షిపేత్ అథ తిలతండులానాస్యే దత్వా ఆత్మాభిముఖస్స్థిత్వా అగ్నింగృహీ
త్వా మైనమగ్నే శృతం యదేతి ద్వాభ్యాం జ్వలదుల్ముకేన ఉరసి దహేత్ - మై
నమగ్నే విదహో మాభిశోచో మాస్య త్వచం చిక్షిపో మా శరీరం - యదా శృ
తం కరవో జాత వేదోథేమేనం ప్రహిణుతాత్పితృభ్యః శృతం యదా కరసి
జాత వేదోథేమేనం పరిదత్తాత్పితృభ్యః - యదాగచ్ఛాత్యసునీతిమేతా మథా
దేవానాం వశనీర్భవాతి సూర్యం తే చక్షురితి ప్రేతముపస్థాయ - సూర్యం తే చ
క్షుర్గచ్ఛతు వాతమాత్మా ద్యాం చ గచ్ఛ పృథివీం చ ధర్మణా అపో వాగ
చ్ఛ యది తత్ర తే హితమోషధీషు ప్రతితిష్ఠా శరీరైః - అథాగ్నేః పశ్చాత్ - ప్రా
ఙ్ముఖస్స్థిత్వా య ఏతస్య పథో గోప్తార ఇతి నవభిః ఆజ్యాహుతీర్జుహోతి అ
గ్నిముపసవ్యం పరిషిచ్య - స్రువేణాజ్యమాదాయ య ఏతస్య పథో గోప్తార
స్తేభ్యస్స్వాహా - పథో గోప్తారస్తేభ్య ఇదం య ఏతస్య పథో రక్షితారస్తే
భ్యస్స్వాహా పథో రక్షితారస్తేభ్య ఇదం య ఏతస్య పథోభిరక్షితారస్తేభ్య
స్స్వాహా - పథోభిరక్షితారస్తేభ్య ఇదం - ఆఖ్యాత్రే స్వాహా - ఆఖ్యాత్ర ఇదం -
అపాఖ్యాత్రే స్వాహా - అపాఖ్యాత్ర ఇదం అభిలాలపతే స్వాహా - అభిలాల
పత ఇదం అపలాలపతే స్వాహా అపలాలపత ఇదం అగ్నయే కర్మకృతే స్వా
హా - అగ్నయ ఇదం - యమత్ర నాధీమస్తస్మై స్వాహా - యమాయేదం ఆజ్యస్థా

ఽందర్భ్యంచాగ్నౌప్రహరేత్ సగ్స్వందహేత్- పునఃపరిషిచ్యాథాగ్నేః ప
శ్చాత్-ప్రాఙ్ముఖఉపవిశ్యప్రకేతునేతినవభిఃఋగ్భిఃప్రాగ్వంసంస్థాయుకం
నేత్ ప్రకేతునాబృహతాయాత్యగ్నిరారోదసీవృషభోరోరవీతి దివశ్చిదం
తాదుపమాముదానడపాముపస్థేమహిషోవవర్ధ ఇదంతఏకంపరఊ
తఏకంతృతీయేనజ్యోతిషాసంవిశస్వసంవేశనస్తనువైచారురేధి ప్రియోదే
వానాంపరమేసధస్థే ఓమ్ నాకేసుపర్ణముపయత్పతంతగ్ంహృదావేనంతోఅ
భ్యచక్షతత్వా-హిరణ్యపక్షంవరుణస్యదూతం యమస్యయోనౌశకునంభుర
ణ్యుమ్ అతిద్రవసారమేయౌశ్వానౌచతురక్షౌశబలౌసాధునాపథాఅథాపి
తౄన్త్సువిదత్రాగ్ం అపీహియమేనయేసధమాదంమదంతి యౌతేశ్వా
నౌయమరక్షితారౌచతురక్షౌపథిరక్షీనృచక్షసా- తాభ్యాగ్ంరాజన్ పరిదే
హ్యేనగ్స్వస్తిచాస్మాఅనమీవంచధేహి ఓమ్- ఉరూణసావసుతృపావుదుంబ
లౌయమస్యదూతౌచరతోజనాగ్ంఅను- తావస్మభ్యందృశయే సూర్యాయపు
నర్దాతామసుమద్యేహభద్రమ్ సోమ ఏకేభ్యః పవతేఘృతమేకఉపాసతే-
యేభ్యోమధుప్రధావతితాగ్శ్చిదేవాపిగచ్ఛతోమ్- యేయుధ్యంతేప్రధనేషు
శూరాసోయేతనూత్యజః యేవాసహస్రదక్షిణాస్తాగ్శ్చిదేవాపిగచ్ఛతోమ్
తపసాయేఅనాధృష్యాస్తపసాయేసువర్గతాః- తపోయేచక్రిరేమహస్తా
గ్శ్చిదేవాపిగచ్ఛతోమ్ ఇతిశంసేత్ — తతఃచితేఃపశ్చాద్దక్షిణోత్తరదీర్ఘాం
స్త్రీన్కర్తాన్ఖాత్వాతేష్వనవేష్వశ్మభిఃసికతాభిఃప్రకీర్య- అశ్మన్వతీరేవ
తీస్సగ్ంరభధ్వముత్తిష్ఠతప్రతరతాసఖాయః అత్రాజహామయేఅసన్నశేవాశ్శి
వాన్వయమభివాజానుత్తరేమ- ఇతికుంభజలేనపూరయిత్వాతేషుజ్ఞాతయః
కనిష్ఠపూర్వముపతీర్య తయోగ్రేదర్భమయేనశుల్బేనతోరణవత్ బధ్వాత
యోర్మధ్యేయద్వైదేవస్యేతిసర్గచ్ఛేయుః- యద్వైదేవస్యసవితుఃపవిత్రగ్ంస
హస్రధారంవితతమంతరిక్షే- యేనాపునాదింద్రమనార్తమార్త్యైతేనా
హంమాగ్ంసర్వతనుంపునామి- యారాష్ట్రాత్పన్నాదపయంతిశాఖాఅభిము
తాన్నృపతిమిచ్ఛమానాః ధాతుస్తాస్సర్వాః పవనేనపూతాః ప్రజయాస్మాన్ర
య్యావర్చసాసగ్స్సృజాథ ఇతిరజ్జుంఛిత్త్వా నక్షత్రాణ్యుదీక్ష్యతీర్త్వాదిశోపృ

థక్పృథక్పరిత్యజేత్ తతః ఉద్వయంతమసస్పరి ఇత్యాదిత్య ముపస్థాయ ఉ
ద్వయంతమసస్పరి పశ్యంతో జ్యోతిరుత్తరం దేవం దేవత్రా సూర్యమగన్మ
జ్యోతిరుత్తమమిత్యృశానమనవేక్షమాణా ఉదకాంతంగత్వా కేశాన్ విస్రస్య
పాంసూనోప్య- ధాతాపునాతుసవితాపునాతు- అగ్నేస్తేజసా సూర్యస్య
వర్చసా-అథ ప్రవాహోదకేన స్నానంకుర్యుః- యద్యజ్ఞాతయః ప్రేతంవ
హేయుః తేసభాం ప్రదక్షిణీకృత్య దండవత్ ప్రణమ్యఅనుజ్ఞాప్యదివాచేదా
నక్షత్రోదయాద్రాత్రౌచేదా సూర్యోదయా ద్గ్రామా ద్బహిర్వసిత్వా -
పంచగవ్యం ప్రాశ్య - కృచ్ఛ్రపాదంచ రేయుః - జ్ఞాతయ శ్చే ద్బహిర్బహి
ర్వాస మాత్రం కుర్యుః - కర్తా సభాం ప్రణమ్య బ్రహ్మ దండం గృహీ
త్వా-స్వామినః అశేషే హే పరిషత్— స్వీకృత్య గోత్రస్యశర్మణః పితుః
ప్రేతస్యాద్యప్రథమేహని పైతృమేధిక సంస్కారకర్మణి మంత్రలోపక్రి
యాలోపే ద్రవ్యలోపే నియమలోపేసత్యపి సర్వంయథాశాస్త్రానుష్ఠి
తంభూయాదితిభవంతో మహాంతోనుగృహ్ణంతు-బ్రాహ్మణేభ్యోయథాశక్తి
దక్షిణాందద్యాత్-

నగ్నశ్రాద్ధం-

అథకర్తా త్రయోదశవారంసమజ్యఘృతప్రాశనాదిపునస్స్నానం
తంకృత్వాకంఠాదుపరి వాపయిత్వా స్నాత్వాద్రవాసాః కనిష్ఠపూర్వం
గ్రామంప్రవిశ్యగృహంగత్వా పాదౌప్రక్షాళ్యపవిత్రంగృహీత్వా ప్రాచీ
నావీతీస్వామినః అశేషే హే పరిషత్-స్వీకృత్యగోత్రస్యశర్మణఃపితుఃప్రే
తస్యనగ్నప్రచ్ఛాదనశ్రాద్ధంకర్తుంయోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ- తథాస్తు
యోగ్యతాసిద్ధిరస్తు - ఇతిప్రతివచనం - ఉపవీతి ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీ
నావీతి సంకల్ప్య అస్యాంతిథౌ గోత్రస్యశర్మణఃపితుః ప్రేతస్యాద్యప్ర
థమేహనినగ్నత్వాంధత్వకాణత్వబధిరత్వమూకత్వనివృత్త్యర్థంనగ్నప్ర
చ్ఛాదనైకోద్దిష్టశ్రాద్ధంఆమరూపేణకరిష్యఇతి సంకల్ప్య నిమిత్తస్యఇద
మాసనంసకలారాధనైస్స్వర్చితం-ఆచంప్రోక్ష్యభూర్భువస్సువః దేవసవితః
ప్రసువ సాస్తేసుదో ద్ధదకంధత్వా పృథివీతే పాత్రంద్యౌరపిధానం బ్రహ్మణ

ప్త్వాముఖేజుహోమిబ్రాహ్మణస్యత్వాప్రాణాపానయోర్జుహోమ్యక్షితమ
సిమాస్యక్షేష్ఠాఅముత్రాముష్మిన్ లోకేపతత్త్రైఇదమాముంరత్నవస్త్రవేష్టిత
కుంభంతదుపరిఘృతపూర్ణ హిరణ్యం కాంస్యపాత్రి జలపాత్ర దీపపాత్రద
క్షిణాతాంబూలసహితమిదంనగ్నాచ్ఛాదనశ్రాద్ధంతుభ్యమహం సంప్ర
దదేనమమ- ఇతిశ్రోత్రియాయ కులీనాయ దత్వా - తతో నిబపత్రాణి
విదశ్యాచవ్య అగ్నిముదకంగోమయం గౌరసర్షపం
గాంధూర్వాం ప్రవాళానితాంతిలమశ్మానమృషభంచ స్పృష్ట్వాగోమ
యోపలిప్తంసుసంమృష్టంసదీపంగృహం ప్రవిశ్యాస్మిన్ దేశేప్రాణాఉ
త్క్రాంతాస్తం దేశంగోమయేనోపలిప్య తత్రదూర్వాక్షతతండులానుదక
మిశ్రాన్ ప్రకీర్యస్వస్త్యస్తువోగృహాణాంశేషంశివంవోఅస్త్వితిదేవంభి
మృశ్య.

పాషాణస్థాపనం.

అథకర్తాస్నాత్వా ఊర్ధ్వపుండ్రాదికంధృత్వాగోత్రస్యశర్మణః
పితుఃప్రేతస్యాద్యప్రథమేహనిపాషాణస్థాపనం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధి
మనుగృహాణ-ఉపవిశ్య ఉపవీతి ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతిసంకల్ప్య
అస్యాంతిథౌగోత్రస్యశర్మణఃపితుఃప్రేతస్యఅద్యప్రథమేహనితటాకతీరే
కుండేవాసోదకతిలోదకప్రదనార్థం పాషాణస్థాపనంకరిష్యఇతి సంక
ల్ప్యపాషాణస్థాపనకాలేతిథివారనక్షత్రయోగకరణలగ్నేషు యోదోష
స్సమజనితద్దోషపరిహారార్థం యథాశక్తిహిరణ్యరూపేణకరిష్యఇతిసంక
ల్ప్యహిరణ్యంహస్తేనిధాయ - హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజం విభావ
సోః।అనంతపుణ్యఫలదంఅతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥ ఇదంహిరణ్యంపాషాణ
స్థాపనకాలేతిథివార —— పరిహారార్థంతుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ
ఇతిదత్వాదర్భవేష్టితంపాషాణంకుంభేవిధాయ - ఆయాహిప్రేతసోమ్య
గంభీరైఃపథిభిఃపూర్వ్యైః - ప్రజామస్మభ్యందదద్రయించదీర్ఘాయు
త్వంచశతశారదంచ-గోత్రంశర్మాణంపితరంప్రేతమస్మిన్ పాషాణే ఆ
వాహయామి- అయాహిప్రేతసోమ్య — దదతి—గోత్రాంనామ్నీంమా
తరంప్రేతామితిస్త్రీణాం - పాషాణకుండేసకలారాధనైస్సర్పితం అథక

త్వాఉపవీతి ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య గోత్రస్య శర్మణః
పితుః ప్రేతస్యాద్య ప్రథమేహని దహనజనిత తృష్ణా దాహ తాపోప
శమనార్థం ప్రేతాప్యాయనార్థం ప్రేతతృప్త్యర్థం తటాకతీరేకుండే
వాసోదక తిలోదకప్రదానాని కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య గోత్రాయ శర్మణే పి
త్రే ప్రేతాయ అద్య ప్రథమేహని దహనజనిత — శాంత్యర్థం ఏతద్వాసోదకం
దదామీతి సదర్భం వాసస్త్రిగుణీకృతం సవ్యేతరాభ్యాం పాణిభ్యాం పీడయి
త్వా పునరేవం నిమజ్య వాసః పీడయిత్వా పునరేవం నిమజ్య వాసః పీడయేయుః
అశక్తౌ యుగపదేవ త్రిర్నిమజ్య వాసః పీడయేయుః అముక గోత్రాయాముక
శర్మణే పిత్రే ప్రేతాయ దహనజనిత — శాంత్యర్థం ప్రేతతృప్త్యర్థం మే
తత్తిలోదకం దదామీతి త్రిస్త్రిస్తిలోదకాంజలీన్ దద్యుః ఉత్థాయ గోత్రశ
ర్మన్ పితః ప్రేత ఏతద్వాసోదకాన్యుపతిష్ఠ - ఏతత్తిలోదకాన్యుపతిష్ఠ - మా
ర్జయతాం పితా ప్రేత ఇతి తిలోదకముత్సృజ్య ఏవమహరహరాదశాహాత్
జ్ఞాతయః కర్తా చ త్రిర్వాస ఉదకం దత్వా పూర్వదినాదుత్తరోత్తరదినే
ష్వేకైకాధికాంస్తిలోకాంజలీన్ దద్యాత్.

అథ కర్తా స్నాత్వా జలపూర్ణకుంభమాదాయ గృహం గత్వా చరుం
శ్రపయిత్వా అభిఘార్యోద్వాస్య కుండసమీపం గత్వా దండవత్ ప్రణమ్య
ప్రాచీనావీతి అశేషే హే పరిషత్ — స్వీకృత్య గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రే
తస్యాద్య ప్రథమేహని గృహద్వారేకుండే వాసోదకపిండబలి ప్రదానార్థం
పాషాణస్థాపనం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ - ఉపవీతి ప్రాణా
నాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య అస్యాం తిథౌ గోత్రస్య శర్మణః యజమా
నస్య పితుః ప్రేతస్య అద్య ప్రథమేహని వాసోదకపిండబలి ప్రదానార్థం పా
షాణస్థాపనం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ - ఉపవీతీ ప్రాణానాయ
మ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య అస్యాం తిథౌ గోత్రస్య శర్మణః యజమానస్య పి
తుః ప్రేతస్య అద్య ప్రథమేహని వాసోదకపిండబలి ప్రదానార్థం పాషాణ
స్థాపనం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య - పాషాణస్థాపనకాలే తిథివార నక్షత్రయో
గకరణలగ్నేషు యో దోషస్సముజనితద్దోష పరిహారార్థం యథాశక్తి హిర

ణ్యారూపేణకరిష్యఇతిసంకల్ప్యహిరణ్యంగృహీత్వా - హిరణ్యగర్భగర్భ
స్థంహేమబీజంవిభావసోః। అనంతపుణ్యఫలదమతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే ॥
ఇదంహిరణ్యంతుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ-పూర్వఖాదితకుండే దర్భవే
ష్టితంపాషాణంనిధాయ ఆయాహిపైతృసోమ్యగంభీరైఃపథిభిఃపూర్వ్యైః-
ప్రజామస్మభ్యందదద్రయించదీర్ఘాయుత్వంచశతశారదంచ-గోత్రంశర్మా
ణంపితరంప్రేతమావాహయామి-సకలారాధనైస్స్వర్చితం.

పిండబలిప్రదానం.

ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్యప్రాచీనావీతీ గోత్రస్యశర్మణః- పితుఃప్రేత
స్యఅద్యప్రథమేహనిగృహద్వారేకుండేవాసోదక పిండబలిప్రదానంచక
రిష్యఇతిసంకల్ప్యదక్షిణాభిముఖ స్సవ్యంజాన్వాచ్యదర్భసంయుత వస్త్రం
త్రిగుణీకృత్యగోత్రాయశర్మణేపితేప్రేతాయదహనజనిత—శాంత్యర్థం
ఏతద్వాసోదకందదామీతిత్రిః-కుండస్యదక్షిణతః పశ్చాద్వా దక్షిణాగ్రా
న్దర్భాన్సంస్తీర్య తేషుమార్జయంతాంమమపితాప్రేతఇతితిలోదకముత్సృజ్య
ఫలమూలగుడశాకదధిక్షీరఘృతేషుయద్దశ దినంలభ్యతేతేన సహతిలమిశ్ర
మశ్వఖురప్రమాణంపిండంఅంగుష్ఠపర్వమాత్రంబలించఅముకగోత్రాయా
ముకశర్మణేప్రేతాయఏతంపిండందదామీత్యేతంబలిందదామీతిదర్భేషుద
త్వాఉత్థాయాంజలింబధ్వాఅముకగోత్రాముకశర్మన్ప్రేతఏతంపిండము
పతిష్ఠ-ఏతంబలిముపతిష్ఠ-ఇత్యుపస్థాయగంధపుష్పధూపదీపాన్ దత్వా
చరుస్థాలీంప్రక్షాళ్యతిలమిశ్రేణోదకేనపిండమప్రదక్షిణం పరిషిచ్యశే
షంపిండోపరిపూర్వవదుత్సృజ్యఅన్యేనాన్నేన వాయసేభ్యో బలిందత్వా
అప్సుదక్షిణాముఖఆకాశేపిండంఊర్ధ్వన్ముత్క్షిప్య.

ఏకోత్తరవృద్ధిశ్రాద్ధం.

అముకగోత్రస్యాముకశర్మణఃప్రేతస్య ఏకోత్తరవృద్ధిశ్రాద్ధాన్యాము
రూపేణకరిష్యఇతిసంకల్ప్య ౪ - అమూన్యామరూపాణ్యేకోత్తరవృద్ధిశ్రా
ద్ధానిశ్రోత్రియేభ్యోబ్రాహ్మణేభ్యసంప్రదదేనమమ ఇతితిలోదకముత్సృజ్య
త్రీణిశ్రాద్ధానిసదక్షిణానిబ్రాహ్మణేభ్యోదద్యాత్ ఏవమహరహరాదశా

షాద్వాసదశకేపి దబలిప్రదానంయస్మిన్ దినేయావంతి తిలోదకానితస్మి
న్దినే శ్రాద్ధానిదద్యాత్.

నవశ్రాద్ధం.

అముకగోత్రస్యాముకశర్మణః ప్రేతస్య నవశ్రాద్ధమామరూపేణకరిష్య ఇతిసంకల్ప్య ఏతన్నవశ్రాద్ధం యస్మై కస్మైచ శ్రోత్రియాయ సంప్రదద ఇతితిలోదకముత్సృజ్య ప్రథమదినాద్యేకాదశదినాంతేషుషట్సు విషమదినేషుఏకైకంనవశ్రాద్ధందద్యాత్- కుండాపరిశిక్యేమృణ్మయేపాత్రద్వయే అముకగోత్రాముకశర్మన్ ప్రేతస్నాహి జలంపిబేతిక్షీరంచ పృథక్ ప్రతిదినం ప్రథమదినేవాస్థాపయేత్.

సంచయనం.

దహనదినాత్ పరేద్యుర్వ్యతీతాహద్దహనదినాద్వాచతుర్థదినేవా దశాహాత్ సపిండీకరణాద్వాపూర్వంవిషమదినేవాస్థిసంచయనంకుర్యాత్- క్షీరముదుంబరశాఖామాజ్యంబృహతీఫలం నీలలోహితసూత్రే అశ్మనస్సికతాఃకుంభౌ పలాశశాఖేచసంగృహ్య జ్యేష్ఠక్రమేణశ్మశానంగత్వా ప్రాచీనావీతీఅముకగోత్రస్యాముకశర్మణః అముకప్రేతస్య అస్థిసంచయనంకర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ- తైరనుజ్ఞాతః ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీఅస్యాంతిథౌ గోత్రస్యశర్మణః ప్రేతస్యఅస్థిసంచయనంకరిష్యఇతి సంకల్ప్యక్షీరమిశ్రేణోదకేనఉదుంబరశాఖయా యత్తేఅగ్నేమన్థామేతిపంచభిః ప్రతిమంత్రమస్థీన్యవోక్ష్య- యంతేఅగ్నిమమంథామ ఋషభా ఏవపత్రమే- ఇమంతగ్ సమయామసి క్షీరేణచోదకేనచ యంత్వమగ్నేసమదహస్తమునిర్వాపయా పునః క్యాంబూరత్ర జాయతాం పాకదూర్వావ్యల్కశా-శీతికేశీతికావతి హ్లాదుకేహ్లాదుకావతి మండూక్యాసుసంగమయేమగ్ స్వగ్నిగ్ శమయ యంతే ధన్వన్యాఆపశ్శముతేసంత్వనూక్యాః శంతే సముద్రియాఆపశ్శముతేసంతువర్ష్యాః శంతే స్రవంతీస్తనువేశముతేసంతుకూప్యాః-శంతేనీహారోవర్షతు శముపృష్వావశీయతాం --- దహనదేశాద్దక్షిణతోంగారాన్నిరూహ్యప్రజ్వల్యపరిస్తీర్యాజ్యందర్వీంచసంగృహ్యత్యపరిషి

చ్యావారణే నాన్యేన వాపన్నేన- అవసృజపునరగ్నేసంగచ్ఛస్వయత్తేకృష్ణ ఇతి
త్రిభిఃప్రతిమంత్రంహుత్వా-అవసృజపునరగ్నేపితృభ్యోయస్తఆహుతశ్చ
రతిస్వధాభిః - ఆయుర్వసానఉపయాతుశేషస్సంగచ్ఛతాంతనువాజాత
వేదస్స్వాహా- అగ్నయఇదం-సంగచ్ఛస్వపితృభిస్సగ్ంస్వధాభిస్సమిష్టాపూ
ర్తేనపరమేవ్యోమన్ - యత్రభూమ్యైవృణసేతత్రగచ్ఛతత్రత్వాదేవస్సవి
తాదధాతుస్వాహా అగ్నయఇదం-యత్తేకృష్ణశ్శకునఆతుతోదపిపీలస్సర్పఉ
తవాశ్వాపదః అగ్నిష్టద్విశ్వాదనృణంకృణోతుసోమశ్చయోబ్రాహ్మణమా
వివేశస్వాహా- అగ్నయఇదం పునః పరిషిచ్యఅయుగ్మైరుదకుంభైరేకేన
వాఉదకుంభేనాశేషాణ్యస్థీన్యవోక్షేత్ - అథయస్యాః పునఃప్రసూతిర్న
స్యాత్-సావిధవావాప్రేతస్యపత్నీవాసవ్యేహస్తేనీలలోహితసూత్రాభ్యాం
బృహతీఫలంబధ్వాసవ్యేనపదాశ్మానమాస్థాయసవ్యానామికాంగుష్ఠాభ్యాం
దంతాస్థిశిరోస్థిచ ఉత్తిష్ఠాతస్తనువమిత్యాదాయ- ఉత్తిష్ఠాతస్తనువగ్ంసంభ
రస్వమేహగాత్రమవహామాశరీరం-యత్రభూమ్యైవృణసేతత్రగచ్ఛతత్ర
త్వాదేవస్సవితాదధాతు- ఇత్యాదాయాస్థికుంభేనిధాయ - అంసాస్థిబాహ్వ
స్థిచఇదంతఏకమిత్యాదాయకుంభేనిధాయ - పార్శ్వాస్థిశ్రోణ్యస్థిచపరఉ
తఏకమిత్యాదాయకుంభేనిధాయఊర్వస్థిజంఘాస్థిచతృతీయేనజ్యోతిషాసం
విశస్వేత్యాదాయకుంభేనిధాయ- పాదాస్థిసంవేశనస్తనువైచారురేధిప్రి
యోదేవానాంపరమేసధస్థఇత్యాదాయనిదధ్యాత్ - సర్వత్రనేత్రేనిమీల్య
అస్థీన్యాదాయఉన్మీల్యకుంభేనిదధ్యాత్ - తతఃకర్తాసర్వాణ్యస్థీన్యాదా
యకుంభేనిధాయ భస్మాభిస్సమూహ్యశరీరాకృతింకృత్వా ప్రేతస్యక్షున్ని
వృత్యర్థంపంచభక్ష్యాణిదత్వా ఉత్తిష్ఠప్రేహీత్యస్థికుంభమాదాయఉత్తి
ష్ఠప్రేహిప్రద్రవౌకః కృణుష్వపరమేవ్యోమన్ - యమేనత్వంయమ్యాసంవి
దానోత్తమంనాకమధిరోహేమం — పాలాశమూలేశమీమూలేవాగజప్ర
మాణంపురుషప్రమాణంవాగర్తంఖాత్వా ఆజ్యేనగంధతోయేనాస్థీనిసే
చయిత్వాగర్తేకుంభంసంధాయమృద్భిఃగర్తంపూరయేత్ అథవా వస్త్రే
ణకుశరజ్వావాదృఢం బధ్వాగంగాకావేర్యాద్యాసు మహానదీషు ప్రభాసా

దిషుపుణ్యతీర్థేషు చ ప్రతిష్ఠాప్య కుంభమజ్జనకాలే అఘమర్షణసూక్తం జపేత్
హిరణ్యశృంగం వరుణం ప్రపద్యే తీర్థం మే దేహి యాచితః యన్మయా భుక్త
మసాధూనాం పాపేభ్యశ్చ ప్రతిగ్రహః యన్మే మనసా వాచా కర్మణా వా దు
ష్కృతం కృతం-తన్న ఇంద్రో వరుణో బృహస్పతిస్సవితా చ పునంతు పునః పు
నః-సుమిత్రా న ఆప ఓషధయ స్సంతు దుర్మిత్రాస్తస్మై భూయాసు ర్యో
ఽస్మాన్ ద్వేష్టి యం చ వయం ద్విష్మః-నమోఽగ్నయేఽప్సుమతే నమ ఇంద్రాయ నమో
వరుణాయ నమో వారుణ్యై నమోఽద్భ్యః-యదపాం క్రూరం యదమేధ్యం య
దశాంతం తదపగచ్ఛతాత్-అత్యాశనాదతీపానాద్యచ్చ ఉగ్రాత్ప్రతిగ్రహాత్
తన్మే వరుణో రాజా పాణినా హ్యవమర్శతు - సోఽహమపాపో విరజో నిర్ము
క్తో ముక్తకిల్బిషః-నాకస్య పృష్ఠమారుహ్య గచ్ఛేద్బ్రహ్మసలోకతాం-ఇమం
మే గంగే యమునే సరస్వతి శుతుద్రి స్తోమగ్ం సచతా పరుష్ణియా అసిక్నియా మరు
ద్వృధే వితస్తయార్జీకీయే శృణుహ్యా సుషోమయా-ఋతం చ సత్యం చాభీద్ధాత్త
పసోఽధ్యజాయత. తతో రాత్రిరజాయత తతస్సముద్రో అర్ణవః- సముద్రాదర్ణ
వాదధి సంవత్సరో అజాయత అహోరాత్రాణి విదధద్విశ్వస్య మిషతో వశీ-
సూర్యాచంద్రమసౌ ధాతా యథాపూర్వమకల్పయత్ - దివం చ పృథివీం
చాంతరిక్షమథో సువః-యత్పృథివ్యాగ్ం రజస్స్వమాంతరిక్షే విరోదసీ-ఇమాగ్ం
స్తదాపో వరుణః పునాత్వఘమర్షణః-ఏష భూతస్య భవ్యే భువనస్య గోప్తా-
ఏష పుణ్యకృతాం లోకానేష మృత్యోర్హిరణ్మయం-ద్యావాపృథివ్యోర్హిర
ణ్మయగ్ం సగ్ంశ్రితగ్ం సువః- సనస్సువస్సగ్ంశిశాధి ఆర్ద్రం జ్వలతి జ్యోతిరహ
మస్మి-జ్యోతిర్జ్వలతి బ్రహ్మాహమస్మి- యోఽహమస్మి బ్రహ్మాహమస్మి-అహ
మేవాహం మాం జుహోమి స్వాహా - అకార్యకార్యవకీర్ణీ స్తేనో భ్రూణ
హా గురుతల్పగః-వరుణోఽపామఘమర్షణస్తస్మాత్పాపాత్ప్రముచ్యతే-ర
జోభూమిస్త్వమాగ్ం రోదయస్వ ప్రవదంతి ధీరాః పునంతు ఋషయః పునం
తు వసవః పునాతు వరుణః పునాత్వఘమర్షణః- ఇతి జపేత్-కుంభనిధానదే
శాత్ పశ్చాద్దక్షిణోత్తరదీర్ఘాం స్త్రీన్ గర్తాన్ ఖాత్వా త్ర్యహస్నగాహ
నాంతం త్ర్యాహిక స్నానకర్తా ప్రథమదినవత్ పర్యాప్త్ అశ్మన్వతీ రేవతీః — రే

ము-దర్భేణ మయేన శుల్వేన తోరణవత్ బధ్వా తదోవర్ణ్యే యద్వే వేదస్యస పితుః—పునామి- యూరాష్ట్రాత్పునాదయంతి—సృజథ- ఇతి మైర్ఋత్వ్యాం దిశి పృథక్పృథక్ పరిత్యజేత్ ఉద్వయంతమసస్పరీత్యాదిత్యముపస్థాయ ధాతా పునాతు సవితా పునాతు- అగ్నేస్తేజసా సూర్యస్య వర్చసా- ఉపవీతీ-సభాం ప్రణమ్య ప్రదక్షిణీకృత్య- ప్రాచీ—గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య అస్థిసంచయనకర్మణి మంత్రలోపే—యథాశాస్త్రానుష్ఠితం భూయాదితి భవంతో మహాంతో నుగృహ్ణంతు- తైరనుజ్ఞాతః బ్రాహ్మణేభ్యో యథాశక్తి దక్షిణాం దద్యాత్-

అగ్నినష్టప్రాయశ్చిత్తం-

యది శ్మశానాగ్నిర్నష్టస్స్యాత్ తదా అముకగోత్రస్యాముకశర్మణః ప్రేతస్య శ్మశానాగ్నిసంధానం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య- అపహతా అసురాశనో దేవీరితి ద్వాభ్యాం తద్భస్మ ప్రోక్ష్య అయంతే యోనిర్ఋత్వియ ఇతి సమిధి భస్మారోప్య జుహ్వన ఉద్బుధ్యస్వేతి ద్వాభ్యాం లౌకికాగ్నౌ తాం సమిధమాధాయ ప్రజ్వాల్య పరిస్తీర్య ఆజ్యం దర్వ్యాం చ సంస్కృత్య పరిషిచ్య యాశ్చాగ్నేసీత్యేత యాగ్నిహోత్రే తేస్యానువాక్యేన్నైకాహాహుతిం బ్రాహ్మణ ఏకహోతేతి దశభిర్మనో జ్యోతిర్యస్మ ఆత్మనో మిన్దా పునరగ్నిర్భూరగ్నయే భూరగ్నమగ్నయే భూరగ్నయే చేతి ద్వాదశభిర్వ్యస్తాభిస్సమస్తాభిర్వ్యాహృతిభిరనాజ్ఞాతమిత్యాదిభిశ్చ హుత్వా పూర్వవత్పరిషిచ్య తస్మిన్నగ్నౌ సంచయనహోమం కుర్యాత్.

అథకర్తా స్నాత్వా ఊర్ధ్వపుండ్రాదికం ధృత్వా యథాశక్తి దక్షిణాం గృహీత్వా దండవత్ప్రణమ్య ప్రాచీనావీతీ- అశేషే హే పరిషత్ భవత్పాదమూలే మయా సమర్పితాం ఇమాం సౌవర్ణీం యత్కించిద్దక్షిణాం యథోక్తదక్షిణామివ స్వీకృత్య గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్య అగ్నినష్ట ప్రాయశ్చిత్తం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగృహాణ- ఉపవీతి ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య- అస్యాం తిథౌ గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్య అగ్నినష్టప్రాయశ్చిత్తం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య- ఉపవీతి ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ

శ్రీభగవదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీత్యర్థం మమపితుః ప్రేతస్యశ్మశానాగ్నినాశ
ప్రాయశ్చిత్తార్థం ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్రత్రయం యత్కించిత్ హిరణ్య
రూపేణకరిష్యే హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజం విభావసోః॥అనంతపు
ణ్యఫలదమతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే। ఇద కృచ్ఛ్రత్రయప్రత్యామ్నాయం య
త్కించిద్ధిరణ్యంతుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ - ఇతిశ్రోత్రియాయబ్రాహ్మ
ణాయదత్వా. అపహతాఅసురారక్షాగ్ంసిపిశాచాయేక్షయంతిపృథివీమను
అన్యత్రేతోగచ్ఛంతుయత్రైషాంగతంమనః - శన్నోదేవీరభిష్టయఆపోభ
వంతుపీతయే - శంయోరభిస్రవంతునః ఇతిద్వాభ్యాంతద్భస్మాద్భిఃప్రో
క్ష్యఅయంతేయోనిరృత్వియోయతోజాతోఅరోచథాః - తంజానన్నగ్న
ఆరోహాథానోవర్ధయారయిం ఇతిమంత్రేణభస్మనిసమిధం సమారోప్య
ఆజుహ్వానస్సుప్రతీకఃపురస్తాదగ్నేస్వాంయోనిమాసీదసాధ్యా- ఆస్మిన్థ్స
ధస్థేఅధ్యుత్తరస్మిన్విశ్వేదేవాయజమానశ్చసీదత- ఉద్బుధ్యస్వాగ్నేప్ర
తిజాగృహ్యేనమిష్టాపూర్తేసగ్ంసృజేథామయంచ-పునఃకృణ్వగ్ంస్త్వాపి
తరంయువానమన్వాతాగ్ంసీత్త్వయితంతుమేతం-ఇతిద్వాభ్యాంలౌకికాగ్నౌ
తాంసమిధమాధాయ - అగ్నిప్రతిష్ఠాదిపరిషేచనాంతంవిపరీతం కృత్వాద
ర్వ్యాజ్యమాదాయ-ఓంఅయాశ్చాగ్నేస్యనభిశస్తీశ్చసత్యమిత్వమయాఅసి-
అయసానమనసాధృతోయసాహవ్యమూహిషే యానోధేహి భేషజంస్వా
హా-అగ్నయఅయసఇదం-అగ్నిర్హోతా అశ్వినాధ్వర్యూ-త్వష్టాగ్నీత్-మిత్ర
ఉపవక్తా-సోమస్సోమస్యపురోగాః-శుక్రశ్శుక్రస్యపురోగాః-శ్రాతాస్తఇం
ద్రసోమాః-వాతాపేర్హవనశ్రుతస్స్వాహా-అగ్నయఇదం-బ్రాహ్మణఏక
హోతా-సయజ్ఞః-సమేదదాతుప్రజాంపశూన్పుష్టింయశః- యజ్ఞశ్చమేభూ
యాత్స్వాహా-బ్రాహ్మణాయేదం-అగ్నిర్ద్విహోతా సభర్తా-సమేదదాతు
ప్రజాంపశూన్పుష్టింయశః- భర్తాచమేభూయాత్స్వాహా - అగ్నయఇదం-
పృథివీత్రిహోతా-సప్రతిష్ఠాసమేదదాతుప్రజాంపశూన్పుష్టింయశః ప్రతి
ష్ఠాచమేభూయాత్స్వాహా - పృథివ్యాఇదం-అంతరిక్షంచతుర్హోతా - సవి
ష్ఠాః- సమేదదాతుప్రజాంపశూన్పుష్టింయశఃవిష్ఠాశ్చమేభూయాత్స్వాహా

అంతరిక్షాయేదం - వాయుః పంచహోతా - స ప్రాణః సమేదదాతు ప్ర
జాం పశూన్పుష్టిం యశః - ప్రాణశ్చ మే భూయాత్స్వాహా - వాయవ ఇదం -
చన్ద్రమా షడ్ఢోతా - స ఋతూన్కల్పయాతి - సమే దదాతు ప్ర
జాం పశూన్పుష్టిం యశః - ఋతవశ్చమే కల్పంతాగ్ స్వా
హా - చంద్రమస ఇదం - అన్నగ్ సప్తహోతా - స ప్రాణస్య ప్రాణః - సమేద
దాతు ప్రజాం పశూన్ పుష్టిం యశః ప్రాణస్య చ మే ప్రాణో భూయాత్స్వా
హా - అన్నాయేదం - ద్యౌరష్టహోతా - సోనాధృష్యః - సమేద దాతు ప్ర
జాం పశూన్పుష్టిం యశః అనాధృష్యశ్చ భూయాసగ్ స్వాహా - దివ ఇదం - ఆ
దిత్యో నవహోతా - స తేజస్వీ - సమేద దాతు ప్రజాం పశూన్ పుష్టిం యశః తే
జస్వీ చ భూయాసగ్ స్వాహా - ఆదిత్యాయేదం - ప్రజాపతిర్దశహోతా -
స ఇదగ్ సర్వం - సమేద దాతు ప్రజాం పశూన్ పుష్టిం యశః సర్వం చ మే భూ
యాత్స్వాహా - ప్రజాపతయ ఇదం - మనో జ్యోతిర్జుషతామాజ్యం విచ్ఛి
న్నం యజ్ఞగ్ సమిమం దధాతు - యా ఇష్టా ఉషసో నిమ్రుచశ్చ తాస్సందధా
మి హవిషా ఘృతేన స్వాహా - మనసే జ్యోతిష ఇదం - యన్మ ఆత్మనో మిందాభూ
దగ్నిస్తత్పునరాహార్జాతవేదా విచర్షణిః స్వాహా. అగ్నయ ఇదం - పునర
గ్నిశ్చక్షురదాత్పునరింద్రో బృహస్పతిః పునర్మే అశ్వినా యువం చక్షురాధ
త్తమక్ష్యోః స్వాహా - ఆత్మన ఇదం - భూరగ్నయే పృథివ్యై స్వాహా - అగ్న
య ఇదం భువో వాయవేంతరిక్షాయ స్వాహా - వాయవేంతరిక్షాయేదం -
సువరాదిత్యాయ దివే స్వాహా. ఆదిత్యాయ దివ ఇదం భూర్భువస్సువశ్చంద్ర
మసే దిగ్భ్యస్స్వాహా - చంద్రమసే దిగ్భ్య ఇదం భూరన్నమగ్నయే పృథివ్యై
స్వాహా - అగ్నయే పృథివ్యా ఇదం - భువోన్నం వాయవేంతరిక్షాయ స్వా
హా - వాయవేంతరిక్షాయేదం. సువరన్నమాదిత్యాయ దివే స్వాహా - ఆది
త్యాయ దివ ఇదం భూర్భువస్సువరన్నం చంద్రమసే దిగ్భ్యస్స్వాహా - చం
ద్రమసే దిగ్భ్య ఇదం భూరగ్నయే చ పృథివ్యై చ మహతే చ స్వాహా - అగ్న
యే పృథివ్యై మహత ఇదం - భువో వాయవే చాంతరిక్షాయ చ మహతే చ
స్వాహా - వాయవేంతరిక్షాయ మహత ఇదం. సువరాదిత్యాయ చ దివే చ మహ

తేచస్వాహా- ఆదిత్యాయచదేవమహతెఇదం భూర్భువస్సువశ్చంద్రమసేచన
క్షత్రేభ్యశ్చదిగ్భ్యశ్చమహతేచస్వాహా- చంద్రమసేనక్షత్రేభ్యోదిగ్భ్యశ్చ
మహతేఇదంభూస్స్వాహా- అగ్నయఇదం- భువస్స్వాహా- వాయవఇదం- సు
వస్స్వాహా- సూర్యాయేదం- ఓం భూర్భువస్సువస్స్వాహా- ప్రజాపతయ
ఇదం - అనాజ్ఞాతంయదాజ్ఞాతంయజ్ఞస్య క్రియతేమిథు- అగ్నేతదస్యకల్ప
యత్వగ్ంహి వేత్థయథాతథగ్ం స్వాహా- అగ్నయఇదం - పురుషసంమితో య
జ్ఞో యజ్ఞఃపురుషసంమితః - అగ్నేతదస్య కల్పయ త్వగ్ం వేత్థ యథాతథగ్ం
స్వాహా-అగ్నయఇదం-యత్పాకత్రామనసాదీనదక్షాః. యజ్ఞస్యమన్వతే
మర్తాసః- అగ్నిష్టద్ధోతాక్రతు విద్విజానన్ యజిష్ఠోదేవాగ్ం ఋతుశో య
జాతిస్వాహా అగ్నయఇదం శ్రీవిష్ణవేస్వాహా - శ్రీవిష్ణవేపరమాత్మనఇదం
అగ్నిమప్రదక్షిణంపరిషిచ్య ఇత్యగ్నినష్ట ప్రాయశ్చిత్తం కృత్వా తస్మిన్న
గ్నౌసందహనహోమంకుర్యాత్

అథ దశాహః-

అథదశమేహనిమహతీ ప్రేతస్యక్షుద్భవతి - తన్నివృత్త్యర్థం నిత్యోదక
దానాదేఃపూర్వం ప్రభూతబలిం పశ్చాద్వాకుర్యాత్ కర్తాస్నాత్వా ఊ
ర్ధ్వపుణ్డ్రాదికంధృత్వా। ప్రాచీనావీతి అశేషేహేపరిషత్ —స్వీకృత్య గో
త్రస్యశర్మణః ప్రేతస్యదశమేహనిమహత్ క్షున్నివృత్త్యర్థం ప్రభూతబలి
ప్రదానంకర్తుంయోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ త్రైరనుజ్ఞాతః ఉపవీతీ ప్రాణా
నాయమ్య ప్రాచీనావీతి శ్రీగోవిందేత్యాది - అస్యాంతిథౌ గోత్రస్యశర్మ
ణః ప్రేతస్యదశమేహనిమహత్ క్షున్నివృత్త్యర్థం ప్రభూతబలిప్రదానంక
రిష్యేఇతిసంకల్ప్య పునః ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతి గోత్రస్య శర్మ
ణః ప్రేతస్యదశమేహని ప్రభూతబలిప్రదానకాలె తిథివారనక్షత్ర — పరి
హారార్థంయథాశక్తిహిరణ్యరూపేణకరిష్యేఇతిసంకల్ప్య హిరణ్యగర్భ—
ప్రయచ్ఛమే॥ ఇదంహిరణ్యంతుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ ఇతి దత్వాకుండ
స్యదక్షిణతఃపశ్చాద్వాదక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సంస్తీర్య ప్రభూతబలిప్రదా
స్థానె ఇదమాసనం మార్జయతామితి దర్భమూలోదకముత్సృజ్య గో

త్రాయశర్మణే ప్రేతాయ ఏతం ప్రభూతబలిం దదామి ఏతాని నానా
వ్యంజనసూపాపూపపృథుకఫలాని దదామి - గంధపుష్పతాంబూలాని ద
దామీతి దత్వా ఉత్థాయ గోత్ర శర్మాణం పితః ప్రేత ప్రభూతబలిముపతిష్ఠ
ఏతాని నానావ్యంజన సూపాపూపపృథుక ఫలాన్యుపతిష్ఠ - గంధపుష్ప
తాంబూలాన్యుపతిష్ఠ ఇత్యుపస్థాయ పాత్రేస క్షాళన తిలోదకేన మార్జ
యతామిత్యుక్త్వా వాయసేభ్యో బలిం దత్వా ప్రభూతం తటాకే నిక్షిపేత్-

పాషాణోత్థాపనం-

అథకర్తా స్నాత్వా ఉపవీతి ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ అస్యాం
తిథౌ అముకగోత్రస్యాముకశర్మణః ప్రేతస్య అద్యదశమేహని గృహద్వారే
కుండే పాషాణోత్థాపనం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య ఉత్థాయ గోత్ర శర్మన్ పి
తః ప్రేత అస్మాత్పాషాణాదుత్తిష్ఠ ఇతి పాషాణాదుత్థాప్య వస్త్రేణాచ్ఛాద్య
కుండేయవాక్ప్రక్షిప్య అద్భిః ఉపూరయిత్వా తటాకతీరే కుండే ప్రక్ష్య
సంకృత్వా పాషాణద్వయం పిండవదప్సు ప్రక్షిప్య స్నాయాత్। తతః కర్తా స
ర్వాంగవపనం కుర్యాత్ - దశమేహని శుక్లవాససి చేద్జ్ఞాతయః పూర్వే
ద్యుః- పుత్రాస్తు తస్మిన్నేవ దినే వాపయేయుః ప్రతిదినముదకదానం కర్తు
మశక్తా జ్ఞాతయః దశమేహని కనిష్ఠపూర్వకం సర్వాంగవపనం కృత్వా పాషా
ణోద్వాసనాత్పూర్వం త్రింశద్వాస ఉదకాని పంచ సప్తతి తిలోదకా
నిదద్యుః-

అథ శాంతి హోమః

అథదశమేహని వపనానంతరం గామన్త్రణేన యోమర్త్యేత్రాసంభ
వాయత్రకుతాపివ ఉమాలేవాపనిశతి. యజ్ఞోపవీతీ ప్రాణానాయమ్య శ్రీ
గోవిందేత్యాది—అస్యాం శుభతిథౌ గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య దశమేని అ
ఘనిర్హరణార్థం శాంతిహోమం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య లౌకికాగ్నిం ప్రతి
ష్ఠాప్య ప్రాగగ్రైర్దర్భైః ప్రాగాదిక్రమేణ ప్రదక్షిణం పరిస్తీర్య - తతః లో
హితం చర్మానడుహం ప్రాచీనాగ్రీవముత్తరలోమమాస్తీర్య తస్మిన్నేతసమా
లినోజ్ఞాతీనారోపయంతి- ఆరోహతాయుర్జర సంగృణానా అనుపూ

త్వ్యర్త్యాం యతమానా యుతిష్ఠ - ఇమాః శ్వష్టాసు జనిమాసు దశోఘ్నే దీర్ఘమాయుః క
రతు జీవసేవః - ఇతి కనిష్ఠపూర్వమారోప్య యథాహాన్యనుపూర్వం భవంతి
యథ ర్తుః సబ్రాఋభిః యంతిక్లృప్తాః - యథా నపూర్వమపరో జహాత్యేవాధా
తరాయూగ్ంషి కల్పయైషాం - ఇతి తాన్ జ్యేష్ఠక్రమాన్ కల్పయిత్వా - పాత్ర
ప్రయోగాద్యాజ్యం వారణదర్వ్యా చ ప్రతిలోమం సంగృహ్య తూష్ణీం సమం
ప్రదక్షిణమగ్నిం పరిషిచ్యావహితే అగ్నౌ అపనశ్శోశుచదఘమితి ద్వాభ్యాం చ
సంగృహీతం దర్వ్యా గృహీతేన హుత్వా - వహితే అగ్నౌ తను వైక్రూరం చ కా
రము త్ర్యైః కశిర్బిభ స్త్రితేజనం పునర్జరాయుగౌరివ స్వాహా అగ్నయే శుచయ
ఇదం - అత్ర ప్రతిస్వాహాకారం కస్మింశ్చిత్పాత్రే హుతశేషమాజ్యం నినీయ -
అపనశ్శోశుచదఘమగ్నే శుశుధ్యారయిం - అపనశ్శోశుచదఘం మృత్యవే
స్వాహా - అగ్నయే శుచయ ఇదం - సకృద్గృహీత్వా - అపనశ్శోశుచదఘమ
గ్నే శుశుధ్యారయిం అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా - అగ్నయే శుచయ ఇదం
సుక్షేత్రియా సుగాతుయా వసూయా చ యజామహే అపనశ్శోశుచదఘం
స్వాహా అగ్నయే శుచయ ఇదం ప్రయద్భందిష్ఠ ఏషాం ప్రాస్మాకాసశ్చ సూర
యః - అపనశ్శోశుదఘం స్వాహా అగ్నయే శుచ ఇదం - ప్రయదగ్నేస్సహ
స్వతో విశ్వతో యంతి సూరయః అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా అగ్నయే శుచ
య ఇదం - ప్రయత్తే అగ్నే సూరయో జాయేమహి ప్రతే వయం - అపనశ్శోశు
చదఘం స్వాహా - అగ్నయే శుచయ ఇదం - త్వం హి విశ్వతో ముఖ విశ్వతః పరిభూ
రసి - అపనశ్శోచదఘం స్వాహా అగ్నయే శుచయ ఇదం - ద్విషో నో విశ్వతో ము
ఖాతి నావేవ పారయ - అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా - అగ్నయే శుచయ ఇదం
సనస్సింధుమివ నావయాతి పర్షా స్వస్తయే - అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా -
అగ్నయే శుచయ ఇదం - ఆపః ప్రవృణా విపయతీగ పాస్మత్స్వంద దామఘం
అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా అగ్నయే శుచయ ఇదం - ఉద్వనాదుదగానీవానీ
వాపాస్మత్స్వంద తామఘం - అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా - అగ్నయే శుచ
య ఇదం - దర్వ్యా ప్రస్తూత్య పూర్వవదగ్నిం పరిషిచ్యాగ్నేరుత్తరతో లోహి
తమనడ్వాహం ప్రాఙ్ముఖమవస్థాపయేత్ - తం జ్ఞాతయః అనడ్వాహమ

స్వార్థామహే స్వస్తయే- స న ఇంద్ర ఇవ దేవేభ్యో వహ్నిస్సంపారణో భవ- ఇ
తి కనిష్ఠపూర్వమన్వారభ్య. ఇమే జీవా ఇత్యనడుహా సహ ప్రాచీం దిశం గచ్ఛే
యుః ఇమే జీవా వి మృతైరావవృత్రన్నభూద్భద్రా దేవహూతిర్నో అద్య ప్రాం
చో గామాన్నృతయే హసాయ ద్రాఘీయ ఆయుః ప్రతరాం దధానాః- పశ్చాత్
గచ్ఛన్ కర్తా వేతసశాఖామేకాం చ సహ గృహీత్వా తాభ్యామనడుత్పదా
ని మృత్యోః పదమితి మార్జయన్ - మృత్యోః పదం యోపయంతో యద్రైమ
ద్రాఘీయ ఆయుః ప్రతరాం దధానాః ఆప్యాయమానాః ప్రజయా ధనేన శు
ద్ధాః పూతా భవథ యజ్ఞియాసః- గత్వా జ్ఞాతీన్ ప్రస్థాప్య జీవతాం మృతానా
మంతరం భవేదితి మనసా ధ్యాత్వా - జ్ఞాతిభ్యో దక్షిణతః ఇమం జీవేభ్య ఇతి అ
శ్మానం స్థాపయిత్వా - ఇమం జీవేభ్యః పరిధిం దధామి మైషాం ను గాదపరో
అర్థమేతం శతం జీవంతు శరదః పురూచీస్తిరో మృత్యుం దధ్మహే పర్వతే
న- పాత్రస్థం సంపాతాజ్యం జ్ఞాతిస్త్రీణామంజలీషు ఇమా నారీరవిధవాస్సు
పత్నీరాంజనేన సర్పిషా సంమృశంతాం- అనశ్రవో అనమీవాస్సుశేవా ఆరో
హంతు జనయో యోనిమగ్రే ఇతి నినయేత్- తాస్తేన ముఖే విమృజ్య యదాంజ
నమితి ధృత్వా - యదాంజనం త్రైకకుదం జాతగ్ం హిమవతస్పరి- తేనామృ
స్యామూ లేనారాతీర్జంభయామసి- యథా త్వముద్భినత్సీతి పృథివ్యా మోష
ధీ స్తంబం ప్రతిష్ఠాప్య యథా త్వముద్భినత్స్యోషధే పృథివ్యా అధి- ఏవమిమ
ఉద్భిందంతు కీర్త్యా యశసా బ్రహ్మవర్చసేన - దీపహస్తాస్త్రీర గ్రతో గృ
హం ప్రస్థాపయేత్ -

ఆనంద హోమః-

తతః తత్ర వాగ్యహోత్తరపూర్వదేశే వా ఆనంద హోమం కరోతి- ప్రా
ణానాయమ్య అస్యాం శుభతిథౌ ఆనందావాప్త్యర్థం ఆనంద హోమం
కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య అగ్నిప్రతిష్ఠాది పరిషేచనాంతం పూర్వవత్కృత్వా ఆ
నందాయ నవై తత్రేతి ద్వాభ్యాం వారణదర్వ్యా గ్రైణ చతుర్గృహీతం హు
త్వా ఆనందాయ ప్రమోదాయ పునరాగాగ్ం స్వాం గృహాన్- అపనశ్శోశుచ
దఘం స్వాహా అగ్నయే ఆనందాయేదం- నవై తత్ర ప్రమీయతే గౌరశ్వః పురు

షః పశుః- యత్రైవం బ్రహ్మక్రియతే పరిధిర్జీవనాయక పుపన శ్లోకశుచదఘం
స్వాహా అగ్నయేఆనందా యెదం ప్రాణానాయమ్య శ్రీభగవదాజ్ఞయా—
ప్రీత్యర్థం ఆనంద హోమానుకర్మణి మధ్యే సంభావితమంత్రతంత్రస్వరవర్ణ
విధివిపర్యాసన్యూనాతిరిక్త ప్రాయశ్చిత్తార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్త హోమ
మం హోష్యామీతిసంకల్ప్య ఓంభూర్భువస్సువస్స్వాహా - ప్రజాపత
యఇదం- అనాజ్ఞాతం—యథాతథగ్ స్వాహా. అగ్నయఇదం-పురుషసంహి
తో—తథగ్ స్వాహా-అగ్నయఇదం-యత్పాకత్రామనసా—యజాతిస్వాహా-
అగ్నయఇదం - శ్రీవిష్ణవేస్వాహా- శ్రీవిష్ణవే పరమాత్మనఇదం-దర్వీం ప్ర
హృత్య పూర్వవదగ్నింపరిషిచ్య అగ్నిముపస్థాయ గృహం గత్వా పుణ్యా
హం వాచయిత్వా తేనజలేనగృహాదికం ప్రోక్ష్య యవాదనం వ్రీహ్యాద
నం వాజ్ఞాతిభిస్సహ యవోసియవయాస్మదఘాద్వేషాగ్ సీతిభుంజీత - బ్రా
హ్మణేభ్యో యథాశక్తి దక్షిణాం దద్యాత్-

ఏకాదశాహః

ఏకాదశేహని కర్తా స్నాత్వా ఊర్ధ్వపుండ్రాదికం ధృత్వా ప్రాణానా
యమ్య సంకల్ప్య అస్యాం తిథౌ గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్య అద్య
ఏకాదశేహని సర్వోపకరణశుద్ధ్యర్థం గృహశుద్ధ్యర్థం శుద్ధిపుణ్యాహం
వాచయిష్యే - పుణ్యాహం కృత్వా పుణ్యాహజలేనగృహం ప్రోక్ష్య వస్త్రా
ణి శోధనార్థం రజకాయదత్వా ప్రాతఃకాలఏవ వృషోత్సర్జనం కుర్యాత్-
లోహితో యస్తువర్ణేన ముఖే పుచ్ఛే చ పాండరః। శ్వేతః ఖురవిషాణాభ్యాం
సవృషో నీల ఉచ్యతే॥ ఇత్యుక్తలక్షణం వా సవర్ణం కృష్ణవర్ణం వా యథా
సంభవం వృషభముత్సృజేత్ - ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ అస్యాం తి
థౌ గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్యాద్య ఏకాదశేహని నవశ్రాద్ధం కరిష్యే
నవశ్రాద్ధమిదమామం సోపస్కరం సవ్యంజనం సదక్షిణాకం సతాంబూలం
తుభ్యమహం సంప్రదదే నమమ ఇతి దత్వా -

వృషోత్సర్జనం-

ఉప--ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ అస్యాం తిథౌ గోత్రస్య శర్మ

గాఃపితుః ప్రేతస్యాద్యప్రకాదశేహని పాపక్షయార్థం ప్రేతత్వవిమోచనా ర్థంవృషోత్సర్జనంకరిష్యఇతిసంకల్ప్య వృషంస్నాపయిత్వా కృత్యయోయ్యే ద వతాభక్తిపూర్వకం తచ్చిహ్నం దక్షిణపాదమూలే అగ్నితప్తేనాయసేనవిలిఖ్య పిశంగరూపస్తస్నుస్తురీపమితిద్వాభ్యాం మంత్రాభ్యాం క్రమేణదక్షిణవామయోః కర్ణ యోఃదక్షిణేకర్ణే వాజపిత్వా - పిశంగరూపస్సుభరోవయోధాశ్శ్రుష్టీవీ రోజాయతేదేవకామః- ప్రజాంత్వష్టావిష్యతునాభిమస్మేథా దేవానామ ప్యేతుపాథః- తంనస్తురీపమధపోషయిత్నుదేవత్వష్టర్విరరాణస్స్వ-య తోవీరఃకర్మణ్యస్సుదక్షోయుక్తగ్రావాజాయతేదేవకామః- ఋచాంప్రా చీమిత్యనువాకేనతిలమిశ్రజలంపాయయిత్వా - ఋచాంప్రాచీ మహతీది గుచ్యతే- దక్షిణామాహుర్యజుషామపారాం- అథర్వణామంగిరసాం ప్రతీచీ- సామ్నాముదీచీమహతీదిగుచ్యతే- ఋగ్భిః పూర్వాహ్ణేదివిదేవఈ య్యతే- యజుర్వేదేతిష్ఠతి మధ్యేఅహ్నః - సామవేదేనాస్తమయే మహీ య్యతే- వేదైరశూన్యస్త్రిభిరేతిసూర్యః - ఋగ్భ్యోజాతాగ్ సర్వశోమూ ర్తిమాహుః- సర్వాగతిర్యాజుషీహైవశశ్వత్-సర్వంతేజస్సామరూప్యగ్ హశశ్వత్ సర్వగ్ హేదంబ్రహ్మణాహైవసృష్టం ఋగ్భ్యోజాతంవైశ్యంవర్ణ మాహుః-యజుర్వేదంక్షత్రియస్యాహుర్యోనిం - సామవేదో బ్రాహ్మణా నాంప్రసూతిః- పూర్వేపూర్వేభ్యోవచఏతదూచుః - ఆదర్శమగ్నించిన్వా నాః - పూర్వేవిశ్వసృజోమృతాః- శతంవర్షసహస్రాణి - దీక్షితాస్సత్ర మాసత- తపఆసీద్గృహపతిః. బ్రహ్మబ్రహ్మభవత్స్వయం- సత్యగ్ హహోతా తైషామాసీత్ యద్విశ్వసృజఆసత-అమృతమేభ్యఉదగాయత్-సహస్రంపరి వత్సరాన్-భూతగ్ హప్రస్తోతైషామాసీత్-భవిష్యత్ప్రతిచాహరత్-ప్రాణో అధ్వర్యురభవత్-ఇదగ్ సర్వగ్ సిషాసతాం- అపానోవిద్వానావృతః-ప్రతి ప్రాతిష్ఠదధ్వరే-ఆర్తవాఉపగాతారః సదస్యాఋతవోభవన్ - అర్ధ మాసాశ్చమాసాశ్చ చమసాధ్వర్యవోభవన్ అశగ్ సద్బ్రహ్మణస్తేజః - అ చ్ఛావాకోభవద్యశః - ఋతమేషాంప్రశాస్తాసీత్ ద్విశ్వసృజఆసత—ఊ ర్గ్రాజానముదవహత్- ధ్రువగోపస్సహోభవత్ - ఓజోభ్యష్టౌద్గ్రావ్

ణ్ణాః-యద్విశ్వసృజఆసత- అపచితిఃపోత్రీయామయజత్- నేష్ట్రీయామయజ
త్త్విషిః -ఆగ్నీధ్రాద్విదుషాసత్యం - శ్రద్ధాహైవాయజత్స్వయం-ఇరాప
త్నీ విశ్వసృజాం.ఆకూతిరపినద్ధవిః-ఇధ్మగ్ హ క్షుచ్చైభ్య ఉగ్రే-తృష్ణాచావ
హతాముభే వాగేషాగ్ సుబ్రహ్మణ్యాసీత్- ఛందోయోగాన్విజానతీ-కల్ప
తంత్రాణితన్వానాహః సగ్ స్థాశ్చసర్వశః- అహోరాత్రేపశుపాల్యౌ- ము
హూర్తాః ప్రేష్యాఅభవన్-మృత్యుస్తదభవద్ధాతా- శమితోగ్రోవిశాంప
తిః—విశ్వసృజః ప్రథమాస్సత్రమాసత-సహస్రసమంప్రసుతేనయంతః- త
తోహజజ్ఞేభువనస్యగోపాః - హిరణ్మయశ్శకునిర్బ్రహ్మనామ- యేనసూ
ర్యస్తపతితేజసేద్ధః-పితాపుత్రేణపితృమాన్ యోనియోనౌ- నావేదవిన్మ
నుతేతంబృహంతం-సర్వానుభుమాత్మానగ్ సంపరాయే- ఏషనిత్యోమహి
మాబ్రాహ్మణస్య- నకర్మణావర్ధతేనోకనీయాన్—తస్యైవాత్మాపదవి
త్తంవిదిత్వా- నకర్మణాలిప్యతేపాపకేన- పంచపంచాశతస్త్రివృతస్సం
వత్సరాః-పంచపంచాశతఃపంచదశాః-పంచపంచాశతస్సప్తదశాః - పంచ
పంచాశతఏకవిగ్ శాః-విశ్వసృజాగ్ సహస్రసంవత్సరం-ఏతేనవై విశ్వజఇదం
విశ్వమసృజంత-యద్విశ్వమసృజంత-తస్మాద్విశ్వసృజః-విశ్వమేనాననుప్రజా
యతే-బ్రహ్మణస్సాయుజ్యగ్ సలోకతాంయంతి - ఏతాసామేవదేవతానాగ్
సాయుజ్యం-సార్ష్టితాగ్ సమానలోకతాంయంతి- యఏతదుపయంతి- యే
చైనత్ప్రాహుః- యేభ్యశ్చైనత్ప్రాహుః - ఇతిపాయయిత్వా ఏతంయు
వానమిత్యనువాకేనవృషభముత్సృజేత్ -

ఏతంయువానం పరివోదదామి తేనక్రీడంతీశ్చరత ప్రియేణ- మానశ్శా
ప్తజనుషాసుభగారాయస్పోషేణ సమిషామదేమ - నమోమహిమ్న ఉత
చక్షుషే తేమరుతాం పితస్తదహంగృణామి- అనుమన్యస్వసుయజాయజా
మజుష్టందేవానామిదమస్తుహవ్యం - దేవానామేషఉపనాహ ఆసీదపాం
గర్భఓషధీషున్యక్తః- సోమస్యద్రప్సమవృణీతపూషా—బృహన్నద్రిరభవ
త్తదేషాం పితావత్సానాంపతిరఘ్నియానామథోపితామహతాం గర్గరా
ణాం - వత్సోజరాయుప్రతిధుక్పీయూషఆమిక్షామస్తు ఘృతమస్యరేతః-

త్వాం గావోవృణత రాజ్యాయత్వాగ్ం హవంతుమరుతస్స్వర్కాః-వర్ష్మన్క్షత్ర
స్యకకుభిశ్రియాణ స్తతోనఉగ్రోవిభజావసూని- వ్యర్ధేనవా ఏషపశునా
యజతేయస్యైతానిన క్రియంతఏషహవై సమృద్ధేనయజతేయస్యైతాని
క్రియంతే-ఇత్యనువాకేనాభిమంత్ర్యతంగోమ విసృజ్య ఏకోద్దిష్టవిధానేన
యథాశక్తి బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్-వృషోత్సర్జనాశక్తౌ ఏకాదశబ్రాహ్మణ
భోజనంతదశక్తౌతావత్పర్యాప్తమామంవాహిరణ్యంవాబ్రాహ్మణాయద
ద్యాత్ ద్వివర్షాధిక మేకవర్షంవావృషభముత్సృజేత్-

ఏకోద్దిష్టహోమవిధిః.

ఏకాదశేహని ద్రవ్యస్య బాహ్యేణ్యవాలాభే— హవిశ్శ్రపణంకృత్వా-
అభిఘార్యోద్వాస్య పునరభిఘార్య- ప్రాచీనావీతీ అశేషేహో ఫడ్త్
స్వీకృత్యగోత్రస్యశర్మణః ప్రేతస్యాద్య ఏకాదశేహని అగ్నావేకోద్దిష్టశ్రా
ద్ధంకర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగృహాణ ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనా
వీతీసంకల్ప్య గోత్రస్యశర్మణః ప్రేతస్య అద్య ఏకాదశ శేహని అగ్నావేకోద్దిష్ట
శ్రాద్ధంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య లౌకికాగ్నింప్రతిష్ఠాప్యపరిస్తీర్యపరిషిచ్య అగ్నే
ర్దక్షిణతః-హవిరాసీయప్రతిష్ఠితమభిఘార్యస్రువేణపాయసేన-యమాయసో
మగ్ంసునుత-యమాయజుహుతాహవిః - యమగ్ంహయజ్ఞోగచ్ఛత్యగ్నిదూ
తో అరంకృతస్స్వాహా- యమాయేదం- ఇతి ద్వాత్రింశదాహుతీర్వా- ఉదీ
రతామవర ఇత్యష్టాభిఋగ్భిః చతుర్వారం వాహుత్వా- పునః పరిషిచ్య హు
తశేషేణపిండంకృత్వా- ఉపవీతీప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీగోత్రస్యశ
ర్మణః- ప్రేతస్యక్షుదుపశమనార్థం పిండప్రదానంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య ద
క్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సగ్గ్‌స్తీర్య తేషుమార్జయంతాం ఇతితిలోదకముత్సృ
జ్యగోత్రాయశర్మణే ప్రేతాయ ఏతం పిండందదామీతిదత్వా-పునస్తిలోదకం
దత్వా- ఉత్తాయగోత్రశర్మన్ పితః ప్రేత ఏతంపిండముపతిష్ఠ ఇత్యుపస్థా
య పాత్రసంక్షాళనోదకేన పిండం త్రిరప్రదక్షిణంపరిషిచ్య పిండమప్సు
ప్రక్షిపేత్.

ఏవం ప్రతిదినమేకైకంపిండందత్వా - ద్వాదశదినే త్రయోదశదినేసప్త

వింశతిదినేవాసపిణ్డీకరణాత్పూర్వమేకోద్దిష్టంకుర్యాత్.

ఏకోద్దిష్టం.

ఏకోద్దిష్టస్యతస్మిన్నేవదినేబ్రాహ్మణనిమన్త్రణం. అన్యశ్రాద్ధస్యపూర్వేద్యుః. ఏకాదశాహేమధ్యాహ్నే ప్రాచీనావీతి. అముకగోత్రస్యాముకశర్మణఃప్రేతస్యాద్యైకాదశేహనిఏకోద్దిష్టశ్రాద్ధంకర్తుంయోగ్యతాసిద్ధిమనుగృహాణ. తైరనుజ్ఞాతః. ఉప--- ప్రాణా. ప్రాచీనావీతీ. శ్రీగోవిందేత్యాది. ప్రీత్యర్థంగోత్రస్యశర్మణఃప్రేతస్యాద్యమాసికైకోద్దిష్టశ్రాద్ధంకరిష్యఇతిసంకల్ప్యప్రత్యఙ్ముఖస్యవిప్రస్యహస్తేజలందత్వాఅముకగోత్రస్యఅముకశర్మణఃప్రేతస్య ఇదమాసనమిత్యాసనం దత్వాపునర్జలందత్వా ఏకోద్దిష్టశ్రాద్ధేప్రేతార్థేభవతాక్షణఃకర్తవ్యఇతిహస్తేదర్భందత్వాఓంతథేత్యుక్తే ప్రాప్నోతుభవానిత్యామంత్ర్య ప్రాప్నువానీతిప్రత్యుక్తేఆయసవ్యతిరిక్తేనశంకునాగజపాద ప్రమాణంవృత్తంకుండంఖాత్వాగోమయేనోపలిప్య అముకగోత్రస్యఅముకశర్మణఃప్రేతస్యఏకోద్దిష్టశ్రాద్ధేప్రేతస్యపాద్యస్థానే ఇదమాసనమితికుండేదర్భాన్నిధాయ ఇదమర్చనమితితైరభ్యర్చ్యగోత్రస్యశర్మణఃప్రేతస్యాద్యైకాదశేహనిఆద్యమాసికైకోద్దిష్టశ్రాద్ధేగోత్రాయశర్మణేప్రేతాయ ఇదంతేపాద్యమితిపాదయోః పాద్యందత్వాఆజాన్వాజంఘంవా పాదద్వయప్రక్షాళ్యస్వస్యచపాదౌప్రక్షాళ్యఆచమ్యాచాంతమాసనేఉపవేశ్యగోత్రస్యశర్మణఃప్రేతస్యఏకాదశేహనిఏకోద్దిష్టశ్రాద్ధేగోత్రాయశర్మణేప్రేతాయఅంతశ్శుద్ధ్యర్థమయంతేకృసరఇతికృసరం. ఆస్యశుద్ధ్యర్థమిదంతేతాంబూలమితితాంబూలంచదత్వాశరీరశుద్ధ్యర్థమిదంతేఅభ్యంజనమితితైలేనాభ్యజ్యస్నాపయిత్వాస్నాత్వాలౌకికాగ్నింప్రతిష్ఠాప్య దక్షిణాప్రాగగ్రైర్దర్భైః ప్రాగాద్యప్రదక్షిణంపరిస్తీర్య ఉత్తరానుత్తరాన్ దక్షిణేనాధరానధరాన్కృత్వా అగ్నేర్దక్షిణతోదర్భాన్ సంస్తీర్య తేష్వౌదుంబర మేక్షణమౌదుంబరీం దర్వీమాజ్యస్థాలీంప్రోక్షణీపాత్రంపునర్దర్వీం సపవిత్రమర్ఘ్యపాత్రంహవిఃపాత్రంహావిష్యపాత్రంతిలాన్ సికతాన్మధుగంధం పుష్పాణిచ ఏకైక

శస్సాదయిత్వా ఏకేనపవిత్రేణ ప్రోక్షణీరుత్పూయ ఉత్తానాని పా
త్రాణిప్రోక్ష్యఆజ్యసంస్కారవద్ధవిషాసహాగ్నిః పర్యగ్నికృత్వాగవ్యా
సంసృత్యపవిత్రాంతర్హితే అర్ఘ్యపాత్రే- ఆయంఆగచ్ఛతుప్రేతోదేవ
యానాస్సముద్రాన్సలిలాన్సువర్ణాన్ అస్మిన్ యజ్ఞేసర్వకామాన్ లభంతేక్ష
య్యమాణముపదుహ్యతామిమాం-గోత్రాయశర్మణేప్రేతాయవో అర్ఘ్యంగృ
హ్ణామీత్యర్ఘ్యంగృహ్ణీయాత్- ప్రేతాదేవయానాన్ ప్రేతామైవోగృహ్ణ
మీతిస్త్రియాః - అర్ఘ్యంగృహీత్వాపవిత్రముద్ధృత్య- తిలోసిసోమదేవత్యో
గోసవో దేవనిర్మితః-ప్రత్నవద్భిఃప్రత్నఏహిప్రేతమిమాన్ లోకాన్ ప్రీణయా
హినః ఇతిఅర్ఘ్యతిలాన్ నిక్షిపేత్-ప్రేతామిమాంలోకానితిస్త్రియాః—ప
విత్రంనిధాయ-మధువాతాఋతాయతే మధుక్షరంతిసింధవః-మాధ్వీర్నస్సం
త్వోషధీః-మధునక్తముతోషసిమధుమత్పార్థివగ్ంరజః మధుద్యౌరస్తునఃపి
తామధు- మధుమాన్నోవనస్పతిర్మధుమాగ్ం అస్తుసూర్యః- మాధ్వీర్గావోభ
వంతునః - మధుఇతిప్రత్యృచంమధుగుడంవాప్రక్షిప్యసోమస్యత్విషిరసీతిస
ర్వాభిరంగులీభిరభిమృశ్య - సోమస్యత్విషిరసితవేవమేత్విషిర్భూయాద
మృతమసి మృత్యోర్మాపాహి దిద్యోన్మాపాహి - అవేష్టాదందశూకాః ఇతి
యతిరాంచిదాదాయనిరస్తంముచ్యేశ్శిగ్ంః క్షతిర్నైరృత్యాంనిరస్య అపఉ
పస్పృశ్య-శన్నోదేవీరిత్యర్ఘ్యమభిమంత్ర్య- శన్నోదేవీరభిష్టయఆపోభవం
తుపీతయేశంయోరభిస్రవంతునః గంధాదిభిరభ్యర్చ్య దర్భైర్దర్వ్యా
చప్రచ్ఛాద్య అపహతా అసురారక్షాగ్ంసిపిశాచాయేక్షయంతిపృథివీమను
అన్యత్రేతోగచ్ఛంతుయత్రైష్యాగతంమనః- ఇతితిలాన్ సికతాంశ్చ భుక్తిస్థా
నేప్రకిరేత్-యత్రాస్యాగతంమనఇతిస్త్రియాః - ఉదీర్తామవర ఉత్పర ఉ
న్మధ్యమాః పితరస్సోమ్యాః - అసుంయఈయురవృకా ఋతజ్ఞాస్తేనోవంతు పి
తరోహవేషు ఇత్యర్ఘ్యగవేక్షేత్- ఉదీర్తామవరోత్పరోన్మధ్యమాపితాసో
మ్యా-అసుంయోయాయవకా ఋతజ్ఞాసానోవతుపితాహవేషు ఇతిస్త్రియాః-
ఆయాహిపితరస్సోమ్యగంభీరైఃపథిభిః పూర్వైః-ప్రజామస్మభ్యందదద్ర
యించదీర్ఘాయుత్వంచశతశారదంచ-గోత్రంశర్మాణంపితరమావాహయా

మీపదక్షిణాముఖస్తిష్ఠన్ అగ్నేర్దక్షిణతః ప్రేతమావాహ్య ఆయాహి ప్రేత
సోమ్య—పదతీతిస్త్రియాః - పూర్వవత్పాదప్రక్షాళనవరణంచకృత్వా ఆస
నేఉపవేశ్యహస్తేశుద్ధోదకంప్రదాయ - పవిత్రంహస్తేనిధాయ - యాది
వ్యాఆపః పయసాసంబభూవుః యాఅంతరిక్ష ఉత పార్థివీర్యాః - హిరణ్య
వర్ణాయజ్ఞియాస్తానఆపశ్శగ్గ్‌స్యోనాభవంతు -అముకగోత్రాయాముకశర్మ
ణేప్రేతాయఇదంతేఅర్ఘ్యమిత్యర్ఘ్యందత్వా పవిత్రమాదాయార్ఘ్యపా
త్రేనిధాయదర్భైర్దర్వ్యాచప్రచ్ఛాదయేత్ అర్ఘ్యపాత్రాణివివృతాని
కుర్యాత్ - నోద్ధరేత్ - నపునః పూరయేత్ - దర్వ్యాదాయార్ఘ్యందద
ద్యాత్ - కృత్వార్ఘ్యజలేసర్వస్నేశోపణేవా ఆపోహిష్ఠామయోభువ
ఇతిస్తృభిరాప అగచ్ఛంత్వితిమంత్రేణచపునరర్ఘ్యంగృహీత్వాతిలప్రక్షే
పాద్యాచ్ఛాదనాంతంకృత్వాతతంఆ. ఇతిజుహుయాత్ అథబ్రాహ్మణాయ
వస్త్రోత్తరీయగన్ధపుష్పశయ్యాసనోదకపాత్రకాంస్యపాత్రదీపపాత్రా
దీనిగోభూహిరణ్యాలంకారాదీని యథాశక్తిదత్వా హస్తేశుద్ధోదకంప్ర
దాయపవిత్రంహస్తేనిధాయ-యాదివ్యాఆపః-భవంతు- గోత్రస్యశర్మణః
ప్రేతస్యాద్యఏకాదశేహనిఏకోద్దిష్టశ్రాద్ధేప్రేతాయ ఇదంపోదక్షిణాతృ
ప్తిః అస్తుదక్షిణాతృప్తిరిత్యుక్త్వాపునః శుద్ధోదకందత్వా అగ్నిసమీపేదక్షి
ణాముదకుంభంచనిధాయదక్షిణతః ప్రతిష్ఠితంహవిరభిఘార్య సమంతమ
గ్నిమప్రదక్షిణంపరిషిచ్య అగ్నౌకరిష్యామీతిపృష్ట్వాకురుష్వేతి ప్రత్యుక్తో
దర్వ్యాముపస్తీర్య మేక్షణేనహవిరవద్యాత్ సకృదవదాయాభిఘార్యఅ
ముకగోత్రాయాముకశర్మణే ప్రేతాయయమాయచస్వాహేతి అగ్నేర్ద
క్షిణార్ధేహుత్వాహవిశ్శేషంస్వాహేత్యగ్నౌభస్మనిహుత్వా మేక్షణమ
గ్నౌప్రహృత్యపూర్వవత్పరిషిచ్య భుక్తిస్థానే- గోత్రస్యశర్మణః ప్రేత
స్యఅద్యఏకాదశేహనిఏకోద్దిష్టశ్రాద్ధేనిమిత్తస్యభోజనస్థానేఇదంతే ఆస
నం- ఇదంపాత్రాసనం- ఇదమర్చనం. హుతశేషమన్నంసవ్యంజనంభు
క్తిపాత్రేదత్వాపోశ్యహస్తేశుద్ధోదకందత్వా- పృథివీతేపాత్రందౌ
రపిధానంబ్రహ్మణస్త్వాముఖేజుహోమి బ్రాహ్మణస్యత్వాప్రాణాపానయో

జుహోమి పృథ్వ్యక్షితమసి మాస్యక్షేష్ఠా అముత్రాముష్మిన్ లోకే ఇతి బ్రాహ్మణస్య దక్షిణహస్తేనాన్నం వ్యంజనాని స్పృష్ట్వా తస్య దక్షిణాంగుష్ఠమన్నప్రదేశమిదం విష్ణురిత్యన్నే నివేశ్య పరిషేచయిత్వా ఆపోశనం కారయిత్వా ప్రాణే నివిష్టోమృతం జుహోమి ఇతి పంచభిర్భుంజానాన్ సమీక్ష్య బ్రహ్మణి మ ఆత్మామృతత్వాయేత్యాత్మానం సమీక్ష్య యథాసుఖం జుషధ్వమిత్యుక్త్వా వ్రతమార్ధ్వం భుంజానాన్ న పశ్యేత్ - భుక్తే ద్విజే ఆపోక్షితం స్పృష్ట్వా సంపన్నమిత్యుక్త్వా సుసంపన్నమిత్యుక్తే తృప్తాః స్థేత్యుక్త్వా తృప్తాః స్మ ఇతి ప్రత్యుక్తే ఆపోశనం కారయిత్వాచాంతేష్వ స్వదితమిత్యుక్త్వా సుస్వదితమితి ప్రత్యుక్తే యాదివ్యా ఆపః పయసా సంబభూవుః - యా అంతరిక్ష ఉత పార్థివీర్యాః - హిరణ్యవర్ణా యజ్ఞియాస్తా న ఆపశ్శగ్ స్యోనా భవంతు — గోత్రస్య శర్మణః — ఏకోద్దిష్టశ్రాద్ధే ప్రేతస్యాక్షయ్యం వో భుక్తితృప్తిః - ఇత్యక్షయ్యం దత్వా అస్తు భుక్తితృప్తిః ఇతి ప్రత్యుక్తే తాంబూలవస్త్రహిరణ్యోపానచ్ఛత్రాదీని దక్షిణాం చ దత్వా - అగ్నేర్దక్షిణతో దర్భాన్ సగ్ స్తీర్య తేషు మార్జయంతాం మమ ప్రేత ఇత్యపో మార్జయిత్వా అముకగోత్రాయాముకశర్మణే ప్రేతాయైతం పిండం దదామీతి నాళికేరప్రమాణం పిండం దత్వా అముకగోత్రాముకశర్మన్ ప్రేతైతం పిండముపతిష్ఠేత్యుక్త్వా పాత్రసంక్షాళనోదకేన పిండం త్రిః ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య పూర్వవన్మార్జయిత్వా అధోముఖాని పాత్రాణి కృత్వా తృప్యేతి త్రిరుక్త్వా పాత్రాణి ప్రోక్ష్యోత్తానాని కృత్వా అక్షయ్యమిత్యుక్త్వా అస్త్వక్షయ్యమితి ప్రత్యుక్తే అగ్నిసమీపే స్థాపితముదకుంభం దక్షిణాం చ దత్వా ప్రణమోత్తిష్ఠ ఇత్యుత్థాప్యానువ్రజ్య ప్రదక్షిణీకృత్యోపచారానుక్త్వా తం విసృజ్య భుక్తశిష్టాన్యన్నవ్యంజనాని పిండదర్భహోమాంశ్చ పాత్రాణి చాప్సు ప్రక్షిప్య స్నాత్వా గృహం గత్వా పుణ్యాహం వాచయేత్.

ద్వాదశాహః.

షోడశశ్రాద్ధం.

శ్వస్సపిండీకరణం కరిష్యమాణః పూర్వేద్యుః సాయం హోమం హుత్వా నశ్నన్వక్ష్యద్భ్యోముకగోత్రస్యాముకశర్మణః ప్రేతస్య శ్వస్సపిండీకరణం

భవితాత్రభవద్భిః ప్రసాదః కరణీయ ఇతి విజ్ఞాప్య - శ్వోభూతో బ్రాహ్మణా
నాహూయ తేషాం పురతో యథాశక్తి దక్షిణాం నిధాయ ప్రణమ్య అశేషే హే
పరిషత్ — స్వీకృత్య అముకగోత్రస్యాముకశర్మణో౽ముష్య ప్రేతస్య సపిండీకర
ణశ్రాద్ధం కరిష్యే - ఊనమాసికాదీని ఊనాబ్దికపర్యంతాని పంచదశైకోద్ది
ష్టశ్రాద్ధాని తత్తత్కాలాదాకృష్య కర్తుకామో౽స్మి తత్ర మమాధికారసిద్ధిమ
నుగృహాణ మాసికాని యథాకాలమనుష్ఠితాని భూయాసురితి చానుగృహాణే
తి విజ్ఞాప్య తైరనుజ్ఞాతః అముకగోత్రస్యాముకశర్మణో౽ముకప్రేతస్య ద్వాద
శేహాని సపిండీకరణశ్రాద్ధం కరిష్యే - ఊనమాసికాదీని ఊనాబ్దికపర్యంతాని
పంచదశైకోద్దిష్టశ్రాద్ధాని తంత్రేణ కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య ఊనమాసికాదిషు
క్రమేణ పంచదశ బ్రాహ్మణాన్ ప్రేతార్థం వృత్వా వృతైస్తుండే పాదాన్ ప్రక్షా
ళ్య కృసరాదీని దత్వా అగ్నిప్రతిష్ఠాద్యర్ఘ్యగ్రహణం భుక్తిదేశసంస్కారం
ప్రేతావాహనాద్యేకోద్దిష్టవత్ కృత్వా దర్వ్యాముపస్తీర్య హవిర్మధ్యాన్మేక్ష
ణేన పంచదశధావదాయాభిఘార్య పూర్వార్ధం హుత్వా పాత్రస్పర్శపూర్వకం
బ్రాహ్మణాన్ భోజయిత్వా తాంబూలదక్షిణాం దత్వా అగ్నేర్దక్షిణతో ద
ర్భమూపంచదశ పిండాన్ దత్వా తేషు పూర్వవత్ సర్వం కుర్యాత్.

ఆమశ్రాద్ధే.

ఆమశ్రాద్ధే తు పంచదశైకోద్దిష్టశ్రాద్ధాని ఆమరూపేణ కరిష్య ఇతి సంక
ల్ప్య వరుణ పాదప్రక్షాళన గంధపుష్పదానాదీని కృత్వా సవ్యంజనైః ఆమరూ
పైః ఏభిః శ్రాద్ధైః ప్రేతరూపీ భగవాన్ జనార్దనః ప్రీయతామితి తిలోదక
ముత్సృజ్య తాంబూలదక్షిణాం చ దత్వా బ్రాహ్మణాన్ప్రస్థాప్య తత
స్స్నాత్వా ధృతయజ్ఞసూత్రః పుణ్యాహం కృత్వా దర్పణ ప్రతిపాదిత సాపిం
డ్యాద్యగ్నివిధినా అగ్నిం సంధాయ సపిండీకరణం కుర్యాత్.

సపిండీకరణప్రయోగః.

అథకర్తా పాదౌ ప్రక్షాళ్య ఆచమ్య ప్రాచీనావీతీ తిలాక్షతాన్ గృహీత్వా
దక్షిణాభిముఖస్తిష్ఠన్ సమస్తసంపత్సమవాప్తిహేతవస్సముత్థితాపత్కు
లధూమకేతవః । అపారసంసారసముద్రసేతవః పునంతు మాం బ్రాహ్మణ

పాదపాంసవః ॥ ఉపవీతీ క్రతుదక్షసంజ్ఞకవిశ్వేభ్యో దేవేభ్యో నమః- ఇత్యక్షతైరభ్యర్చ్య - ప్రాచీనావీతీ పితుఃపితృపితామహ ప్రపితామహేభ్యో నమః - ఇతితైరభ్యర్చ్య - నమిత్వా యనమః - ఉపవీతీ శ్రాద్ధసంరక్షకశ్రీమహావిష్ణవేనమః అక్షతైరభ్యర్చ్య ప్రాచీనావీతీ దేవతాభ్యః పితృభ్యః పితృభ్యశ్చమహాయోగిభ్యఏవచ - నమస్స్వధాయై స్వాహాయై నిత్యమేవ నమో నమః- ఉప- ప్రణమ్య- ప్రాచీ - స్వామినః అస్మిన్ పవనే గోత్రం శర్మాణం పితరం ప్రేతముద్దిశ్య సపిండీకరణశ్రాద్ధంకర్తుం కామోస్మ్యయం దేశః కాలశ్చాస్మిన్ గృహే వర్తమానాః పక్వాః పక్వపదార్థాః శ్రాద్ధార్హా యాసుః- ఇదం క్షేత్రం గయాక్షేత్రసదృశం భూత్వా పితరం ప్రేతముద్దిశ్య సపిండీకరణశ్రాద్ధకరణే అధికారసంపదస్త్వితి భవంతో మహాంతో నుగృహ్ణంతు ఇతి ప్రార్థ్య తథాస్తు అధికారసంపదస్త్వితి ప్రతివచన ఉపవీతీ ఉదఙ్ముఖస్స్థిత్వా శ్రాద్ధభూమౌ గయాం ధ్యాత్వా గదాధరం- ప్రాచీనావీతీ దక్షిణాముఖస్స్థిత్వా స్వదిగ్భ్యః పితుఃపితృభ్యః సర్వత శ్రాద్ధం ప్రవర్తయే- ప్రవర్తయ ఇతి ప్రతివచనం ఉపవీతీ దర్భేష్వాసీనో దర్భాన్ధారయమాణః పవిత్రపాణిః త్రిః ప్రాణానాయమ్య శ్రీగోవిందేత్యాది— ప్రాచీనావీతీ శ్రీభగవదాజ్ఞయా శ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్యర్థం గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్య అద్యద్వాదశేహని అస్మిన్ సపిండీకరణశ్రాద్ధం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య కురుష్వ ఇతి ప్రతివచనం- ఉపవీతీ విశ్వేదేవహస్తే పవిత్రాయ గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్య అద్యద్వాదశేహని అస్మిన్ సపిండీకరణశ్రాద్ధే క్రతుదక్షసంజ్ఞక విశ్వేషాం దేవానామిదమాసనం ఇతి అపవార్గ్యం దర్భాన్ దత్త్వా పునరపః ప్రదాయ హస్తే దర్భాన్ దత్త్వా అగృహ్య గృహీత్వా గోత్రస్య శర్మణః— శ్రాద్ధే క్రతుదక్షసంజ్ఞకవిశ్వేదేవార్థే భవతా క్షణః కర్తవ్యః తథేతి ప్రతివచనం ప్రాప్నోతు భవానిత్యుక్త్వా ప్రాప్నవానీతి ప్రత్యుక్తే అలంకారార్థే ఇమే అక్షతాః సకలారాధనైస్స్వర్చితం ప్రాచీనావీతీ హస్తే పవిత్రాయ గోత్రస్య శర్మణః— శ్రాద్ధే వసురుద్రాదిత్యస్వరూప అస్మత్ పితుః పితృపితామహ ప్రపితామహానామిదమాసనం పునరపః ప్రదాయ గోత్రస్య శర్మణః— శ్రా

ద్ధే పితుః పితృపితామహప్రపితామహార్థే భక్తాక్షణః కర్తవ్యః ఓం తథా ప్రాప్నో
తు భవాన్ ప్రాప్నువాని అలంకారార్థే ఇమే తిలాః సకలారాధనైస్స్వర్చి
తం గోత్రస్య శర్మణః — శ్రాద్ధే పిత్రస్య ఇదమాసన మిత్యాసనం దత్వా గోత్ర
స్య శర్మణః — శ్రాద్ధే పిత్రార్థే భవతా క్షణః కర్తవ్య ఇతి హస్తే దర్భాన్ ద
త్వా ఓం తథేత్యుక్తే ప్రాప్నోతు భవానిత్యామంత్ర్య ప్రాప్నువానీతి ప్ర
త్యుక్తే ఇమే తిలాః సకలారాధనైస్స్వర్చితం ఉపవీతీ హస్తేః ప్రదాయ గో
త్రస్య శర్మణః — శ్రాద్ధే శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణో ఇదం తే ఆసనం క్షణ
రపః ప్రదాయ గోత్రస్య శర్మణః — శ్రాద్ధే విష్ణ్వర్థే భవతా క్షణః కర్తవ్యః ఓం త
థా ప్రాప్నోతు భవాన్ ప్రాప్నువాని అలంకారార్థే ఇమే అక్షతాః సకలారా
ధనైస్స్వర్చితం - అథాచుంబకేణాయసవ్యతిరిక్తేనాన్యేన వా శంకునా ఢ
త్రైచతురశ్రం మధ్యే త్రికోణం దక్షిణే మండలం చ త్రీన్ కుండానాయామ
విస్తారాన్ తదర్ధఖాతాన్ కృత్వా గోమయేనోపలిప్య గోత్రస్య శర్మణః —
శ్రాద్ధే క్రతుదక్షసంజ్ఞక విశ్వేషాం దేవానాం పాద్యస్థానే ఇదమాసనం - ఇ
త్యుత్తరకుండే దర్భాన్నిధాయ ఇదమర్చనమిత్యక్షతైరభ్యర్చ్య - ప్రాచీనా
వీతీ గోత్రస్య శర్మణః పిత్రస్య అస్య ద్వానశేహాని అస్మిన్ సపిండీకరణశ్రా
ద్ధే వసురుద్రాదిత్యస్వరూపాణాం పితుః పితృపితామహః ప్రపితామహానాం పా
ద్యస్థానే ఇదమాసనమితి మధ్యమకుండే దర్భాన్నిధాయ ఇదమర్చనమితి తై
రభ్యర్చ్య - గోత్రస్య — శ్రాద్ధే పిత్రస్య పాద్యస్థానే ఇదమాసనం దక్షిణకుం
డే దర్భాన్నిధాయ ఇదమర్చనమితి తైరభ్యర్చ్య - ఉప - గోత్రస్య శర్మణః —
శ్రాద్ధే శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణో ఇదం తే ఆసనమితి ఉత్తరకుండే దర్భా
న్నిధాయ ఇదమర్చనమిత్యక్షతైరభ్యర్చ్య గోత్రస్య శర్మణః శ్రాద్ధే క్రతుదక్ష
సంజ్ఞిక విశ్వేదేవాః స్వాగతం - ఇదం వః పాద్యం - ఇతి సాక్షతం పాద్యం దత్వా
ఆజాన్వాజంఘం వా పాదద్వయముత్తరకుండే ప్రక్షాళ్య - ప్రాచీనావీతీ గో
త్రస్య శర్మణః — శ్రాద్ధే వసురుద్రాదిత్యస్వరూప పితుః పితృపితామహ ప్రపి
తామహాః స్వాగతం ఇదం వః పాద్యం - ఇతి సతిలం పాద్యం దత్వా పాదౌ ప్ర
క్షాళ్య - గోత్రస్య — శ్రాద్ధే నిమిత్త ఇదం తే పాద్యమితి సతిలం పాద్యం దత్వా

పాదౌ ప్రక్షాళ్య- ఉప-గోత్రస్య—శ్రాద్ధే శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణో
స్వాగతం - ఇదం తే పాద్యమితి సాక్షతం పాద్యం దత్వా పాదౌ ప్రక్షాళ్య క
ర్తా స్వస్య పాదౌ ప్రక్షాళ్య ఆచమ్య ఆసనేషు ఉపవిశ్య - గోత్ర
స్య—శ్రాద్ధే క్రతుదక్షసంజ్ఞక విశ్వేదేవాః అంతశ్శుద్ధ్యర్థమయం వః కృస
రః ఇతి కృసరం దత్వా ఆస్యశుద్ధ్యర్థమిదం వస్తాంబూలమితి తాంబూలం
దత్వా శరీర శుద్ధ్యర్థ మిదం వో అభ్యంజన మిత్యభ్యజ్య- ప్రాచీ - గోత్ర
స్య—శ్రాద్ధే వసురుద్రాదిత్యస్వరూప పితృపితామహ ప్రపితామహాః
అంతశ్శుద్ధ్యర్థమయం వః కృసరః- ఆస్యశుద్ధ్యర్థమిదం వస్తాంబూలం
శరీరశుద్ధ్యర్థమిదం వో అభ్యంజనం- గోత్రస్య—శ్రాద్ధే నిమిత్తస్య అం
తశ్శుద్ధ్యర్థమయం తే కృసరః- ఆస్యశుద్ధ్యర్థమిదం తే తాంబూలం- శ
రీరశుద్ధ్యర్థమిదం వో భ్యంజనం- ఉప- గోత్రస్య—శ్రాద్ధే శ్రాద్ధసంరక్ష
క శ్రీమహావిష్ణో అంతశ్శుద్ధ్యర్థమయం తే కృసరః- ఆస్యశుద్ధ్యర్థమిదం తే
తాంబూలం శరీరశుద్ధ్యర్థమిదం తే అభ్యంజనం-అభ్యజ్య స్నాత్వా.

అగ్నిప్రతిష్ఠా-

కర్తా స్నాత్వోర్ధ్వపుండ్రాదికం ధృత్వా పాదౌ ప్రక్షాళ్య గోమయే
న చతురస్రముపలిప్తాయాం భూమ్యాం దక్షిణారంభం ప్రాచీస్తిస్రో రే
ఖాః- పశ్చిమారంభముదీచీస్తిస్రో రేఖాః- దర్భాదినా అంగుష్ఠానామికా
భ్యాం ప్రాదేశమాత్రముల్లిఖ్యాద్భిరవోక్ష్య దర్భాదికం నైరృత్యాం నిర
స్యాప ఉపస్పృశ్య తత్ర వ్యాహృతిత్రయేణాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య యాజ్ఞియైరింధ
నైః ప్రజ్వాల్య పరిసమూహ్య అవోక్షణ శేషం ప్రాగుదక్ష్వోత్సృజ్యాన్యజలం
పాత్రే ప్రాగుద్వా యథా పరిస్తరణాత్ బహిస్స్యాత్ తథా సంధాయ దక్షిణా
ముఖస్సవ్యం జాన్వాచ్య సవ్యస్య పాణేరంగుష్ఠానామికాభ్యాం భూమింస్పృ
ష్ట్వా- ప్రాచీనావీతీ- యే పార్థివాసః పితుః పితరో యే అంతరిక్షే యే ది
వి యే వామృతా బభూవుః - తే అస్మిన్ యజ్ఞే సన్తు వయం తామితి జపిత్వా దక్షి
ణాప్రాగగ్రాన్ షోడశదర్భాన్ పరిస్తరణాని కృత్వా-

అర్ఘ్యపాత్రాదిసాదనం-

అగ్నేరుత్తరతో దర్భాన్ సంస్తీర్య తేషు దర్వీమాజ్యస్థాలీం ప్రోక్షణీం ప్రణీతామిధ్మమితరదర్వీం హవిఃపాత్రంచ ప్రాగపవర్గమేకైకశస్సాదయిత్వా- ఉప - అగ్నేర్దక్షిణత ఉదగగ్రాన్ దర్భాన్ సంస్తీర్య సపవిత్రం విశ్వేదేవార్ఘ్యపాత్రం యవాంశ్చ సాదయిత్వా తత్ పురస్తాద్దక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సంస్తీర్య తేషు పిత్రర్ఘ్యపాత్రం పవిత్రం తిలాన్ మధుసిక్తాహవిఃపాత్రద్వయం మౌదుంబరమేక్షణంచైకైకశస్సాదయిత్వా తత్ పురస్తాద్దక్షిణాగ్రేషు దర్భేషు సపవిత్రం ప్రేతార్ఘ్యపాత్రం సాదయిత్వా- ఉప- విశ్వేదేవార్ఘ్యపాత్రోత్తరతః సపవిత్రం విష్ణ్వర్ఘ్యపాత్రం యవాదీంశ్చ సాదయిత్వా ప్రాచీనావీతి సమావప్రచ్ఛిన్నాగ్రౌ ప్రాదేశమాత్రౌ దర్భౌ కాష్ఠాదినాఛిత్వా అపఉపస్పృశ్య మూలాదారభ్య అగ్రాన్నుమృజ్య పవిత్రే కృత్వా అగ్నేః పశ్చాద్దర్భేషు ప్రోక్షణీపాత్రం నిధాయ తస్మిన్ పవిత్రే ఉదగగ్రే నిధాయ ఉత్తానయోః ప్రాగగ్రయోర్దక్షిణవామయోః పాణ్యోరంగుష్ఠానామికాభ్యాం పవిత్రమూలాగ్రే గృహీత్వా ప్రాగపవర్గం త్రిరుత్పూయ దర్వ్యాదీన్యర్ఘ్యపాత్రాణి చోత్తానానికృత్వా విస్రస్యేధ్మం సర్వాన్ భిస్తాభిరద్భిః పవిత్రపాణిస్త్రిః ప్రోక్ష్య సపవిత్రే ప్రణీతాపాత్రే ఆసీనః పూర్వవదుత్పూయ హస్తాభ్యామాఘ్రాణ సమముద్ధృత్య పాత్రసాదనాదుత్తరతో దర్భేషు సాదయిత్వా పవిత్రమాదాయ దర్భైః ప్రచ్ఛాద్య అగ్నేర్దక్షిణతో బ్రాహ్మణం దర్భేషు నిషాద్య గోత్రస్య— శ్రాద్ధహోమకర్మణి బ్రహ్మాణం త్వాంవృణీమహే బ్రహ్మా భవ ఇదమాసనమితి ఉపచారాన్ కృత్వా సపవిత్రాయామాజ్యస్థాల్యామాజ్యం నిరూప్య ఉదీచోంగారాన్నిరూహ్య తేష్వధిశ్రిత్య జ్వలతా దర్భమయేనోల్ముకేన ఆజ్యమవద్యోత్య ద్వే దర్భేంగుష్ఠపర్వమాత్రే ప్రచ్ఛిద్య అపఉపస్పృశ్య ప్రక్షాల్య యుగపదాజ్యే ప్రత్యస్య ప్రాగాదిప్రదక్షిణం త్రిః పర్యగ్నికృత్వా ఆజ్యస్థాలీముదగుద్వాస్యాంగారాన్నిరూహ్య ఆజ్యస్థాలీం స్వస్య పురతస్తాన్నిధాయ పూర్వవత్ పవిత్రే గృహీత్వా ప్రాగారభ్యానుద్ధరన్ పునరాహృత్య త్రిరుత్పూయ పవిత్రగ్రం

ధింవిస్యస్యాపఉపస్పృశ్యయుగపదగ్నౌప్రహృత్యదర్భానగ్నౌప్రతితస్య
దర్భైస్సంమృజ్యపునఃప్రతితస్యప్రోక్ష్యనిధాయ దర్భానద్భిః సంస్పృశ్యా
గ్నౌప్రహరతి-

విశ్వేదేవార్ఘ్యగ్రహణం-

ఉపవీతిపవిత్రాంతర్హితేవిశ్వేదేవార్ఘ్యపాత్రే—శన్నోదేవీరభిష్ట
యఆపోభవంతుపీతయే - శంయోరభిస్రవంతునః - గోత్రస్యశర్మణః
ప్రేతస్యాద్యద్వాదశేహనిఅస్మిన్సంపిండీకరణశ్రాద్ధేక్రతుదక్షసంజ్ఞికవిశ్వే
భ్యోదేవేభ్యోవోఅర్ఘ్యంగృహ్ణామి - ఇతిఅపోనినీయ్యపవిత్ర ముద్ధృ
త్యయవోసిధాన్యరాజానోవారుణోమధుసంయుతః- నిర్ణోదస్సర్వ పాపా
నాంపవిత్రమృషిభిస్మృతం-ఇత్యర్ఘ్యపాత్రేయవాన్క్షిప్యపాత్రేపవిత్రం
నిధాయ మధువాతాఋతాయతేమధుక్షరంతిసింధవఃమాధ్వీర్నస్సంత్వో
షధీః- మధు - మధునక్తముతోషసి మధుమత్పార్థివగ్ంరజః - మధుద్యౌ
రస్తునఃపితా - మధుమాన్నోవనస్పతిర్మధుమాగ్ం అస్తుసూర్యః - మా
ధ్వీర్గావోభవంతునః- మధు ఇతిస్రుభిః ప్రత్యృచంమధుగుడంవానిక్షిప్య
సోమస్యత్విషిరసితవేవమేత్విషిర్భూయాదమృతమసిమృత్యోర్మాపాహిది
ద్యోన్మాపాహిఇతిసర్వాభిరంగులీభిర్భిన్నపృశ్యదర్భేణలోడయిత్వా-
అవష్టావందశూకా ఇతితత్రపతితంతృణాదికమాదాయనిరస్తం నముచే
శ్శిరఇతినైరృత్యాంనిరస్యాపఉపస్పృశ్యశన్నోదేవీరభిష్టయ ఆపోభవం
తుపీతయే - శంయోరభిస్రవంతునః ఇత్యర్ఘ్యమభిమంత్ర్య గంధాదిభి
రభ్యర్చ్యదర్భైర్దర్వ్యాచప్రచ్ఛాద్య-

పిత్రర్ఘ్యగ్రహణం-

ప్రాచీ—పవిత్రాంతర్హితేపిత్రర్ఘ్యపాత్రేఆను ఆగచ్ఛంతుపితుఃపి
తరోదేవయానాన్ధస్సముద్రదానస్థ్యనర్గాన్ - అస్మిన్యజ్ఞేసర్వకామాన్
లభంతే క్షీయమాణముపదుహ్యతామిమాం గోత్రస్యశర్మణః పితుఃప్రే
తస్యాద్యద్వాదశేహనిఅస్మిన్సపిండీకరణశ్రాద్ధేపితుఃపితృపితామహప్రపి
తామహేభ్యోవోఅర్ఘ్యంగృహ్ణామి-ఇత్యపోనినీయపవిత్రమాదాయ తి

లోసిసోమదేవత్యోగోసవో దేవనిర్మితః ప్రత్నవద్భిః ప్రత్నస్వధఏహి పితౄః పితౄనూన్లోకాన్ ప్రీణయాహినస్స్వధానమ ఇతి తిలాన్నిక్షిప్య పవిత్రేనిధాయ-మధుప్రక్షేపాద్యాచ్ఛాదనాంతంపూర్వవత్ కుర్యాత్-

ప్రేతార్ఘ్యగ్రహణం-

ప్రేతార్ఘ్యపాత్రే పవిత్రంనిధాయ ఆమ ఆగచ్ఛతు ప్రేతో దేవయానాన్సముద్రాన్సలిలాన్సవర్గ్యాన్ - అస్మిన్యజ్ఞేసర్వకామాన్లభతే క్షీయ్యమాణముపదుహ్యతామిమాం - గోత్రాయశర్మణే ప్రేతాయఇదంతేజుష్టంగృహ్ణామితిజలంనినీయ ఆమ ఆగచ్ఛతు—ఇమాం గోత్రాయైనామ్నై ఽస్యప్రేతాయైఇతిస్త్రియాః - పవిత్రముద్ధృత్య తిలోసిసోమదేవత్యో గోసవో దేవనిర్మితః- ప్రత్నవద్భిః ప్రత్నస్వధఏహి ప్రేతమిమాన్ లోకాన్ ప్రీణయాహినస్వధానమ ఇతితిలాన్నిక్షిప్యప్రేతామిమాన్లోకానితి స్త్రియాః- పవిత్రనిధానాద్యచ్ఛాదనాంతంపూర్వవత్ కృత్వా-

విఘ్నార్ఘ్యగ్రహణం-

పవిత్రాంతర్హితే విఘ్నార్ఘ్యపాత్రే- శన్నోదేవీ—స్రీవంతునః- గోత్రస్య—శ్రాద్ధశ్రాద్ధసంరక్షకశ్రీమహావిఘ్నేశ్వర ఇదం తే అర్ఘ్యం గృహ్ణామి పత్రముద్ధృత్య యవోసిధాన్య—స్మృతంయవాన్నిక్షిప్యపవిత్రంనిధాయ మధుప్రక్షేపాద్యాచ్ఛాదనాంతంపూర్వవత్ కుర్యాత్ - అర్ఘ్యపాత్రాణి విపృతానికుర్యాత్ - నోద్ధరేత్-నపునఃపూరయేత్ - దర్వ్యాదాయార్ఘ్యం దద్యాత్-

అర్ఘ్యజలస్పర్శన ప్రాయశ్చిత్తం-

కృత్వా ఽర్ఘ్యజలస్పర్శం శౌచం చేవా ఆపోహిష్ఠామయోభువ ఇతి తిసృభిః తత్సమంత్రేణచ పునరర్ఘ్యంగృహీత్వా తిలాక్షత ప్రక్షేపాద్యాచ్ఛాదనాంతంపూర్వవత్ కృత్వా- తతం మ ఆప స్తదు దాయు తే పునః- స్వాదిష్ఠా ధీతిరుతథాయశస్య తే- అయగ్ సముద్ర ఉత విశ్వభేషజః - స్వాహాకృతస్య సముతృప్ణుతర్భువః-ఇతిజుహుయాత్-

భుక్తిస్థలావోక్షణం-

ప్రాచీనావీతీ అపహతా అసురా రక్షాంసి పిశాచా యేక్షయంతి పృథివీ

మను - అస్యాస్తేతో గచ్ఛంతు యత్రైషాం గతం మనః - ఇతి భుక్తిస్థానం సం
మృజ్య ప్రేతభుక్తిస్థానే యత్రాస్య గతం మన ఇతి - యత్రాస్య గ మన ఇతి
త్రిర్యాః - ఉదీరతామవరఉత్పరాసఉన్మధ్యమాః పితుః పితరస్సోమ్యాః
సః అసుంయఈయురవృకా ఋతజ్ఞాస్తే నోవంతు పితుః పితరోహవేషు-
అఙ్గిరవాత్యదీతోర్ణమవరోత్పరోన్మధ్యమః ప్రేతస్సోమ్యాః - అసుంయ
ఇయాయావృకాతః జ్ఞస్సనోవతు ప్రేతో హవేషు ఇతి ప్రేతభుక్తిస్థానే అఙ్గి
రవోత్య ప్రేతాసోమ్యాః అసుం యెయాయవృకతఋజ్ఞాసానోవతు ప్రేతా
హవేషు-ఇతి త్రిర్యాః - తతో హోమస్థానం గత్వా-

ఆవాహనం.

ఉపవీతీ ఆగచ్ఛంతు మహాభాగా విశ్వేదేవా మహాబలాః - యే అత్ర హి
తాశ్రాద్ధే సావధానా భవంతు తే - గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య—శ్రాద్ధే
క్రతుదక్షసంజ్ఞికవిశ్వాన్ దేవానావాహయామి—ఇతిరగ్నిరుత్తరతో దర్భే
షు ఆవాహ్య విశ్వేదేవాశ్శృణుతేమగ్ హవం మే యే అంతరిక్షే య ఉపద్యవి
ష్ఠ- యే అగ్ని జిహ్వ ఉతవా యజత్రా ఆసద్యాస్మిన్ బర్హిషి మాదయ
ధ్వం - గోత్రస్య శర్మణః—శ్రాద్ధే క్రతుదక్షసంజ్ఞిక విశ్వేషాం దేవానా మిద
మాసనం ఇదమర్చనం. యవోదకముత్సృజ్య—ప్రాచీనావీతి ఆయాంతు పితుః
తరస్సోమ్యాగంభీరైః పథిభిః పూర్వైః-ప్రజామస్మభ్యం దదతో రయిం చదీ
ర్ఘాయుత్వంచ శతశారదంచ - గోత్రస్య శర్మణః—శ్రాద్ధే వసురుద్రాది
త్యస్వరూప పితుః పితృపితామహప్రపితామహానావాహయామి- ఇత్యగ్నేర్దక్షి
ణతః దర్భేషు ఆవాహ్య సకృదాచ్ఛిన్నం బర్హిరూర్ణామృదుస్యోనం పి
తుః పితృభ్యస్త్వాభరామ్యహం-అస్మిన్ సీదంతు మే పితుః పితరస్సోమ్యాః పితుః
పితామహాః పితుః ప్రపితామహాశ్చానుగైస్సహ-గోత్రాణాం శర్మణాం వ
సురుద్రాదిత్యస్వరూపాణాం పితుః పితృపితామహప్రపితామహానామిద
మాసనం - ఇత్యాసనం దత్వా ఇదమర్చనం ఇతి తిలైరభ్యర్చ్య ఊర్జం
వహంతీ రమృతం ఘృతం పయః కీలాలం పరిస్రుతం స్వధాస్థతర్పయత మే పి
తుః పితౄన్ ఇతి తిలోదకముత్సృజ్య - ఆయాహి ప్రేతసోమ్య గంభీరైః పథి

షిః పూర్వైః ప్రజామస్మభ్యందదద్రయించదీర్ఘాయుత్వంచశత శారదం
చ గోత్రం శర్మాణం ప్రేతమావాహయామీతి అగ్నేర్దక్షిణతో దర్భే
షు ప్రేతమావాహ్య గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య ఇదమాసనం ఇత్యాసనంద
త్వా. ఆయాహి ప్రేతే సోమ్య గంభీరైః— దదతీరయించదీర్ఘాయుత్వంచ
శతశారదంచ- గోత్రాంనామ్నీం ప్రేతామావాహయామి- గోత్రాయాః నా
మ్న్యాః ప్రేతాయా ఇదమాసనం ఇతి స్త్రియాః - తిలోదకం దత్వా ఉపవీతీ
అగ్నేరుత్తరతః- సహస్రశీర్షా పురుషః- దశాంగులం- గోత్రస్య శర్మణః—
శ్రాద్ధే శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణుమావాహయామి - పురుష ఏవేదగ్ంస
ర్వం— రోహతి- గోత్రస్య శర్మణః— శ్రాద్ధే శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావి
ష్ణో ఇదం తే ఆసనం ఇత్యాసనం దత్వా ఇదమర్చనం ఇత్యక్షతైరభ్యర్చ్య
పాదోదకముత్సృజ్య పూర్వవత్కుండేషు పాదప్రక్షాళనం వరణంచ కృ
త్వా-

అర్ఘ్యదానమ్-

విశ్వేదేవహస్తే శుద్ధోదకం దత్వా పవిత్రం హస్తే నిధాయ - యాది
వ్యా ఆపః పయసా సంబభూవుః యా అంతరిక్ష ఉత పార్థివీర్యాః- హిరణ్య
వర్ణా యజ్ఞియాస్తాన ఆపశ్శగ్ంస్యోనా భవంతు - గోత్రస్య— శ్రాద్ధే క్రతు
దక్ష సంజ్ఞిక విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదం వో అర్ఘ్యం. ఇత్యర్ఘ్యం దత్వా అస్త్వ
ర్ఘ్యమితి ప్రత్యుక్తే పునశ్శుద్ధోదకం దత్వా పవిత్రమాదాయార్ఘ్యపాత్రే
నిధాయ అర్చత ప్రార్చత ప్రియమేధాసో అర్చత అర్చంతు పుత్రకా ఉత పురన్న
ధిష్ణ్వర్చతావర్చ వ్రాచర్చత- ఇదం వో అర్చనం- గంధద్వారాం- శ్రియం- గో
త్రస్య— శ్రాద్ధే క్రతుదక్ష సంజ్ఞిక విశ్వేదేవాః దేహాలంకరణార్థం మమీవో
గంధాః - ఆయనే తే పరాయణే దూర్వా రోహంతు పుష్పిణీః- హ్రదాశ్చ
పుండరీకాణి సముద్రస్య గృహా ఇమే- ఇమాని పుష్పాణి శ్రీతులసీదళానిచ-
ధూరసి ధూర్వ ధూర్వంతం ధూర్వతం యోస్మాన్ ధూర్వతి తం ధూర్వ
వ గంధూర్వామస్త్వం దేవానామసి- ఘ్రాణతృప్త్యర్థం మయం వో
ధూపః ఉద్దీప్యస్వ జాతవేదోపఘ్నం నిర్ఋతిం మమ - పశూగ్ంశ్చ మహ్య
మావహ జీవనంచ దిశో దశ - అవలోకనార్థం మయం వో దీపః - యువాసు

వాసాః పరివీత ఆగాత్స ఉశ్రేయా౯ భవతి జాయమానః - తంధీరాసః కవ
యఉన్నయంతి స్వాధ్యో మనసా దేవయంతః ఆచ్ఛాదనార్థముత్తరీయా
ర్థం ఇదం వస్త్రముగ్మ్రం- పవిత్రార్థం ఇమే దర్భాః- హస్తేషు ద్ధోదకం
ప్రదాయ పవిత్రమాదాయ హస్తే నిధాయ - యాదివ్యా ఆపః—భవంతు-
గోత్రస్య—శ్రాద్ధే క్రతుదక్షసంజ్ఞిక విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇయం వో దక్షిణా
తృప్తిరిత్యర్ఘ్యజలం హస్తే నినీయ గోభూహిరణ్యాది యథాశక్తి దత్వా అ
స్తు దక్షిణా తృప్తిరితి ప్రత్యుక్తే పునశ్శుద్ధోదకం దత్వా పవిత్రమాదాయ అ
ర్ఘ్యపాత్రే నిధాయ దర్భైర్దర్వ్యా చ ప్రచ్ఛాద్య విశ్వేదేవాః సర్వోప
చారార్థే ఇమే అక్షతాః సకలారాధనైస్స్వర్చితం-ప్రాచీ- పితుః పిత్రాదీ
నాం పూర్వవచ్ఛుద్ధోదకం ప్రదాయ పవిత్రమాదాయ హస్తే నిధాయ-యా
దివ్యా ఆపః—భవంతు-గోత్రస్య శ్రాద్ధే పితుః పితృపితామహ ప్రపితామహే
భ్యః స్వధానమస్స్వాహా దం వో అర్ఘ్యం ఇత్యర్ఘ్యం దత్వా పునశ్శుద్ధో
దకం ప్రదాయ పవిత్రమాదాయార్ఘ్యపాత్రే నిధాయ గంధాది దత్వా హ
స్తే శుద్ధోదకం దత్వా పవిత్రమాదాయ హస్తే నిధాయ గోభూహిరణ్యాది య
థాశక్తి దత్వా యాదివ్యా—భవంతు- గోత్రస్య శ్రాద్ధే పితుః పితృపితామహ
ప్రపితామహేభ్యస్స్వధానమస్స్వాహా ఇయం వో దక్షిణా తృప్తిరిత్యర్ఘ్య
జలం హస్తే నినీయ అస్తు దక్షిణా తృప్తిరితి ప్రత్యుక్తే పునశ్శుద్ధోదకం దత్వా ప
విత్రమాదాయార్ఘ్యపాత్రే నిధాయ దర్భైర్దర్వ్యా చ ప్రచ్ఛాద్య ఆవాహనా
ది సకలారాధనైస్స్వర్చితమితి తిలైరభ్యర్చ్య- పవిత్రాయ విశేషేణ దత్వా
ధూపదీపవర్జం పితృవత్సర్వం కుర్యాత్-ఉప- పిణ్డోః విశ్వేదేవవదర్ఘ్యా
ది సర్వం కుర్యాత్ - ప్రాచీ- పరిధినిధానాద్యగ్నిముఖాంతం కృత్వా ప్రాచీ
నావీతీ- ఉద్ధ్రియతామగ్నౌ చ క్రియతామిత్యనుజ్ఞాప్య పిత్రర్థం సాదిత హవిః
పాత్రే పిత్రర్థ- హవిషః హవిరాదాయ హవిష్యపాత్రే వ్యంజనాదికమాదా
య అగ్నేరుత్తరతో నిధాయ అభిఘార్య ప్రాచీనముదీచీన వా ద్వాస్య ప్రతి
ష్ఠితమభిఘార్య దర్వ్యాముపస్తీర్య ద్విరవదాయ సకృదభిఘార్య యు
స్మై పితుర్మాత్రే తే త్యాదిసప్తాన్నాహుతీః పార్వణవద్ధుత్వా స్వాహా పితుః పిత్రే

ఇతి షడాజ్యాహుతీశ్చహుత్వా ప్రేతార్థం పక్వమన్న వ్యంజనాదికం
[illegible]ాయ ఆగ్నౌకరిష్యే ఇతి పృష్ట్వా కురుష్వేతి ప్రత్యుక్తే అభిఘార్య దక్షిణ
[illegible]శ్రిత్వా తం పునరభిఘార్య ఏకోద్దిష్టవదన్నాహుతీ రాజ్యాహుతీశ్చహు
త్వా ఉ[illegible] పితాదిహోమశేషేణ స్విష్టకృద్ధుత్వా ప్రాచీ - హవిష్యాం
[illegible]వ హేతి హవిష్యద్వయం ఉత్తరభస్మని హుత్వా పరిధ్యంజనాది ప్రాయశ్చి
త్తం ప్రాణాయామం పరిషేచనం ప్రణీతా మోక్షణం బ్రహ్మోద్వాస
నం ఆగ్న్యుపస్థానాంతం కృత్వా తదనంతరం సర్వత్ర భోజనస్థానే ఆస
నం దత్వా అన్నం చ పాయసం భక్ష్యం వ్యంజనం ఘృతసూపకం చ భుక్తిపా
త్రే [illegible]త్వా ప్రాచీ- అన్నసంరక్షణార్థం రక్షోఘ్నమంత్రైః తరవంకరిష్యే-
[illegible]వై దేవానామిత్యనువాకముక్త్వా ఉప- భోక్తారః అబ్రిష్టాన్ - కిగస్వి
[illegible]సీత్ - నమస్సహమానాయ నమోదుందుభ్యాయ చేత్యనువాక చతుష్ట
[illegible]బ్రూయుః- విశ్వేదేవహస్తే శుద్ధోదకం ప్రదాయ- పృథివీతే పాత్రమి
త్యా[illegible]వణవత్ యవోదకముత్సృజ్య- ప్రాచీనావీతి పితుః పితాదీనాం
[illegible]త్ర [illegible]శనం కృత్వా ఏష తే పితుస్తత్తేత్యాదిజపిత్వా పృథివీ తే పాత్రమిత్యా
ది పితుః పితృపితామహ ప్రపితామహేభ్య ఇతి ప్రత్యబ్దికవత్తిలోదకముత్సృ
జ్య నిమిత్తభుక్తి పాత్రే ప్రేతాహుతిశేషం దత్వా పాత్రస్పర్శాదికమేకో
ద్దిష్టవత్తిలోదకముత్సృజ్య ఉపవీతీ విష్ణు పాత్రస్పర్శనం కృత్వా పృథివీ తే
పాత్రమిత్యాది విశ్వేదేవవత్ యవోదకముత్సృజ్య- ప్రాచీనావీతి - యజ్ఞే
శ్వరో హవ్యసమస్తకవ్యభోక్తా వ్యయాత్మా హరిరీశ్వరోత్ర। తత్సన్నిధానాద
ప[illegible]ంతు సద్యో రక్షాంస్యశేషాణ్యసురాశ్చ సర్వే॥ ఏకో విష్ణురిత్యాదేరేవ
పితృ[illegible]ధ్యే సక్షిణాగ్రే దర్భాన్ సంస్తీర్య దక్షిణాముఖస్సవ్యంజనాన్నాచ్య
స[illegible]కారో భగవాన్ స దేవః శ్రీజనార్దనః ప్రీయతామితి యవసహితం తిలో
దకముత్సృజ్య- సవ్యం తపరిషేచనం కారయిత్వా అమృతోపస్తరణమసీత్యాపోశ
నం కారయిత్వా ప్రాణే నివిష్టోమృతం జుహోమీతి పంచభిః ప్రాణాహుతీః
[illegible]రయిత్వా బ్రాహ్మణానాం ఇతరహస్తైః శుద్ధోదకం దత్వా యథాసుఖం జుష
ధ్వమిత్యుక్త్వా మధువాతా— భవంతు నః- మధుమధుమధు ఇత్యుక్త్వా ఉప

చారానుక్త్వా భుండనేషుపురుషసూక్తాదీని పితృసూక్తవర్జం - శ్రావయి
త్వా ప్రాచీనావీతీ- అహమస్మి ప్రథమజాఋతస్య—అధిసర్వేశపంతిభుక్తే
ష్వేతేషు - స్వామినః భగవన్ని వేదితేషుపదార్థేషు కిమపేక్షితమిత్యపేక్షి
తంపృష్ట్వా స్వామినః తీర్థం ప్రసాదఇతివా పృష్ట్వా సకలంసంపూర్ణమితి తైః ప్ర
త్యుక్తాః మధువాతాఋతాయతే—భవంతునః - ఓంమధుమధుమధుఇత్యు
క్త్వా- ఉప- విశ్వేదేవాః మధుమధుసంపన్నమితిపృష్ట్వా అస్తుసంపన్నమితి
ప్రత్యుక్తే విశ్వేదేవాః తృప్తాః స్థఇత్యుక్త్వా తృప్తాః స్మ ఇతి ప్రత్యుక్తే ప్రాచీ
నావీతీ (కేచిత్, అక్షన్నమీమదంత—హారీవమురుద్రాదిత్యస్వరూపపితః
పితృపితామహప్రపితామహాః మధుమధుసంపన్నం-అస్తుసంపన్నమితి ప్రత్యు
క్తేవసు—పితామహాః తృప్తాస్థ - తృప్తాః స్మఇతి ప్రత్యుక్తే నిమిత్తసంపన్నం
అస్తుసంపన్నమితి ప్రత్యుక్తే నిమిత్తతృప్తోసి తృప్తోస్మీతి ప్రత్యుక్తే ఉపవీతీవి
ష్ణోమధుమధుసంపన్నం-అస్తుసంపన్నమితి ప్రత్యుక్తే విష్ణో తృప్తోసి- తృప్తో
స్మిఇతి ప్రతివచనం-ఉపవీతీఅసోమపాశ్చ—దేవికం పునశ్శుద్ధోదకం-ప్రా
చీనావీతీఅసంస్కృత—పైశ్యకం-పునశ్శుద్ధోదకం-ఉపవీతీఅసంశయో—వై
ష్ణవం- పునశ్శుద్ధోదకం - ఇతివికిరందత్వా నిమిత్తస్థానే వికిరవర్జం—ప్రాచీ
నావీతీ దేవపితృమధ్యేపూర్వవత్ దర్భాన్ సంస్తీర్య సవ్యంజానుం వాచ్యాతే
షుతిలోదకముత్సృజ్య పిండంగృహీత్వా యేఅగ్నిదగ్ధాః—మార్జయంతా
మితిపిండోపరితిలోదకందత్వా- ఉపవీతీ ఆచమ్య ప్రాచీనావీతీ-సర్వత్రా
మృతాపిధానమసీతి సర్వత్ర ఆపోశనం కారయిత్వా- పిండంవాయసేభ్యోద
త్వా- ఆచాంతమాసనేషూపవేశ్య అర్ఘ్యసమీపంగత్వా- ఉపవీతీ విశ్వేదే
వహస్తే శుద్ధోదకం పవిత్రంచనిధాయ యాదివ్యా ఆపః—భవంతు -గోత్ర
స్య—శ్రాద్ధే క్రతుదక్షసంజ్ఞిక విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః - ఇయంవో భుక్తితృప్తిః -
అస్తు భుక్తితృప్తిరితి ప్రతివచనం - పునశ్శుద్ధోదకంపవిత్రమాదాయ అర్ఘ్య
పాత్రేనిధాయ ప్రాచీనావీతీ పితుః పిత్రాదీనాం హస్తే శుద్ధోదకంపవి
త్రంచనిధాయ యాదివ్యాఆపః—భవంతు - గోత్రస్య శ్రాద్ధే పితుః పితృపి
తామహ ప్రపితామహేభ్యః ఇయంవో భుక్తితృప్తిః అస్తు భుక్తితృప్తిరితిప్ర

తివచనం- నిమిత్తస్యఏకోద్దిష్టవత్- ఉపవిశ్యే దేవవత్ విష్ణోఃకుర్యాత్-రోచ
యతేతి దేవాన్ - అస్తురోచయతఇతిప్రతివచనం- ప్రాచీనావీతీస్వదితమితి
పితౄన్వాచయిత్వా- అస్తుస్వదితమితిప్రత్యుక్తే సర్వత్ర తాంబూలందక్షి
ణాంచదత్వా గోభూహిరణ్యవస్త్రాజావికహస్తిదాసీదాసభూషయవవ్రీ
హిమాష తిలదండోపానచ్ఛత్ర కమండలుయానాసనశయనోపధానైర్య
థావిభవంసంపూజ్యస్వస్తివాచయిత్వా హస్తేషూదకందత్వా క్షయ్యమి
త్యుక్త్వాఅస్త్వక్షయ్యమితితైఃప్రత్యుక్తేస్వంధా వాచయిష్యఇత్యుక్త్వా
వాచ్యతామితితైః ప్రత్యుక్తే ఓంస్వధేత్యుక్త్వా - అస్తుస్వధేతితైః ప్రత్యు
క్తే భూమౌకించిత్ జలంనినీయ- అధోముఖంపాత్రాణివిన్యస్యవిశ్వేదేవాః
ప్రీయంతామిత్యుక్త్వాప్రీయంతాంవిశ్వేదేవాః-ఇతిప్రత్యుక్తే అన్నశేషైః
కిం క్రియతామితిప్రష్టే ఇష్టైస్సహభుజ్యతామితివిశ్వేదేవైఃప్రత్యుక్తే దాతా
రోనోభివర్ధంతాం—కంచన- ఇతిప్రార్థ్య దాతారోనోభి—కంచన-ఇతిప్ర
త్యుక్తే అధోముఖం పాత్రముత్తానంకృత్వా-ఉపవీతీవిప్రాన్ప్రదక్షిణీకృ
త్యఉపచారానుక్త్వాపాదౌనిపీడ్యప్రాచీనావీతీ- వాజేవాజేవత—దేవా
యానైఃఇతిజపిత్వా- ఉత్తిష్ఠతపితుఃపితరఇతి- ఉత్తిష్ఠప్రేతఇతి-ఉపవీతీఉ
త్తిష్ఠవిశ్వేదేవాఇతి- ఉత్తిష్ఠవిష్ణో ఇతి- క్రమేణబ్రాహ్మణానుత్థాప్య ఉప
వీతీఆద్వారమనువృజ్య - ప్రదక్షిణీకృత్యఆగత్యఅగ్నేర్దక్షిణతస్త్రిధాదక్షి
ణాగ్రాన్దర్భాన్సంస్తీర్య పూర్వవద్దర్భేషుమార్జయంతాంపితుః పితరః
మార్జయంతాంపితుఃపితామహాః మార్జయంతాంపితుః ప్రపితామహాః- ప
శ్చిమదర్భేషుమార్జయంతాం మాతరః మార్జయంతాంపితామహ్యఃమార్జ
యంతాంప్రపితామహ్యః-ఇత్యాదిభిశ్చపితురర్ఘ్యజలముత్సృజ్య ఏతత్తేపి
తుస్తత-శర్మన్- యేచత్వామను- ఏతత్తేపితుఃపితామహ- శర్మన్-యేచ
త్వామను-ఏతత్తేపితుః ప్రపితామహశర్మ- యేచత్వామనుఏతత్తేమాతఃఅ
ముకదే- యాశ్చత్వామను- ఏతత్తేపితామహిఅముకదే- యాశ్చత్వామను-
ఏతత్తేప్రపితామహిఅముకదే-యాశ్చత్వామను-ఇత్యాదిషట్పిండాన్దత్వా
మధ్యమదర్భేషుమార్జయతాం మమపితా ప్రేతఇతిప్రేతార్ఘ్యజలముత్సృ

జ్యగోత్రాయశర్మణేపిత్రేప్రేతాయఏతంపిండందదామితిదర్భేషాంగుళా యామమశ్వఖురస్థూలంపిండందత్వా- గోత్రశర్మన్ పితః ప్రేతఏతంపిండ ముపతిష్ఠస్వేత్యుపస్థాయ.

అర్ఘ్యసంయోజనం.

బ్రాహ్మణానసుజ్ఞాప్య - ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ అ ద్యాంపుణ్యతిథౌ- గోత్రస్యశర్మణఃపితుఃప్రేతస్యఅస్మిన్‌సపిండీకరణశ్రాద్ధే ప్రేతత్వనిమోచనార్థంవస్వాదిపితృలోకావాప్త్యర్థంఅర్ఘ్యసంయో జనంపిండసంయోజనంచకరిష్యఇతిసంకల్ప్యసవ్యంజాన్వాచ్య-సమానో మంత్రస్సమితిస్సమాని- సమానంమనస్సహచిత్తమేషాంసమానంకేతోఅ భిసగ్రభధ్వం - సంజ్ఞానేనవోహవిషాయజామః - సమానీవఆకూతిః - స మానాహృదయానినః - సమానమస్తువోమనః-యథావస్సుసహాసతి - ఇతి ద్వాభ్యాంప్రేతార్ఘ్యజలంపితుః పిత్రాద్యర్ఘ్యజలేనినీయ - ప్రేతపిండం త్రేధావిభజ్యపిత్రాదిపిండానాంపురతోనిధాయ ఉపవీతీ - ప్రాణానాయ మ్యప్రాచీనావీతీ పిండసంయోజన కాలెవైతరణీగోదానంకరిష్యఇతిసం కల్ప్యశ్రీమహావిష్ణురూపస్యబ్రాహ్మణస్యఇదమాసనంఇదమర్చనం - గంధ పుష్పాణిదత్వాగామలంకృత్య యమద్వారేపురేఘోరేతప్తావైతరణీనదీ। తాంతర్తుంచగాంప్రదాస్యామి బ్రహ్మలోకజిగీషయా ॥ గవామంగేషుతి ష్ఠంతిభువనానిచతుర్దశ। తస్మాదస్యాఃప్రదానేనఅదత్తాంతిప్రయచ్ఛమే॥ అస్మైబ్రాహ్మణాయతచ్ఛాఖాధ్యాయినేతచ్ఛర్మణేప్రతిగృహీత్రేయత్ కించిత్‌దక్షిణాసహితంఇమాంగాంతుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ - ఇతి బ్రాహ్మణాయగాందత్వాఉపవీతీప్రాణానాయమ్యప్రాచీనావీతీసంకల్ప్య పిండసంయోజనకాలేదశదానానికరిష్యఇతిసంకల్ప్య గోభూతిలహిరణ్యా జ్యవాసోధాన్యగుళానిచ । రౌప్యంలవణమిత్యాహుర్దశదానాఃప్రకీర్తి తాః ఇతిదశదానంయథావత్‌దద్యాత్-అశక్తశ్చేత్‌హిరణ్యరూపేణకరిష్య ఇతిసంకల్ప్యహిరణ్యగర్భ—ప్రయచ్ఛమే ఇదందశదానప్రత్యామ్నాయం యత్‌కించిత్‌హిరణ్యంతుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ - ఇతిశ్రోత్రియాయద

ద్యాత్-మధువాతాఋతాయతేఇత్యాది—మాధ్వీర్గావోభవంతునఇత్యం తేనసంగచ్ఛధ్వమిత్యాది—యథావస్సుసహాసతీత్యంతేనచపితుః పిత్రాది పిండైః ప్రేతపిండభాగత్రయంసంయోజ్య - మధువాతా—భవంతునః-సంగచ్ఛధ్వంసంవదధ్వం - సంవోమనాంసిజానతాం - దేవాభాగంయథాపూర్వే- సంజానానా ఉపాసతే- సమానోమంత్రస్సమితిస్సమానీ- సమానంమనస్సహచిత్తమేషాం-సమానంకేతోఅభిసంరభధ్వం - సంజ్ఞానేనవోహవిషాయజామః సమానీవఆకూతిః- సమానాహృదయానివః సమానమస్తు వోమనః యథావస్సుసహాసతీ - ఇత్యాదిభిర్మంత్రైస్సంయోజ్యఉత్థాయ యేసమానాస్సుమనసః- పితరోయమరాజ్యే- తేషాంలోకస్స్వధానమః- యజ్ఞో దేవేషుకల్పతాం యేసజాతాస్సమనసః జీవాజీవేషుమామకాః- తేషాగ్ం శ్రీర్మయికల్పతాంఅస్మిన్ యజ్ఞశతగ్ం సమాః-ఇతిపిండానుపస్థాయ ఇతఃపర ప్రేతశబ్దోనాస్తి - సంసృష్టేనార్ఘ్యజలేనమార్జయంతాంస మపితరః ఇత్యాదిభిర్మార్జయిత్వా - యేచవోత్రేత్యాదిగ్రాసప్రాశనాం తంకృత్వాపిండానప్సుప్రక్షిపేత్ - నమధ్యమపిండంపత్న్యైదదాత్-స్నాగృహంగత్వా పుణ్యాహంవాచయేదిత్యేకే- సోదకుంభశ్రాద్ధంకృత్వాబ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్-

అత్రికేచనవిషయాః దర్పణకారైరేవ స్పష్టంప్రతిపాదితాః అతస్తేషాంఅనుక్రమణికృద్భిః పునరనుక్రమణికానాభ్యధాయీతిసుధియో విదాంకుర్వంతు.

ప్రయోగదర్పణానుసారిణ్యనుక్రమణికా

సంపూర్ణా-